

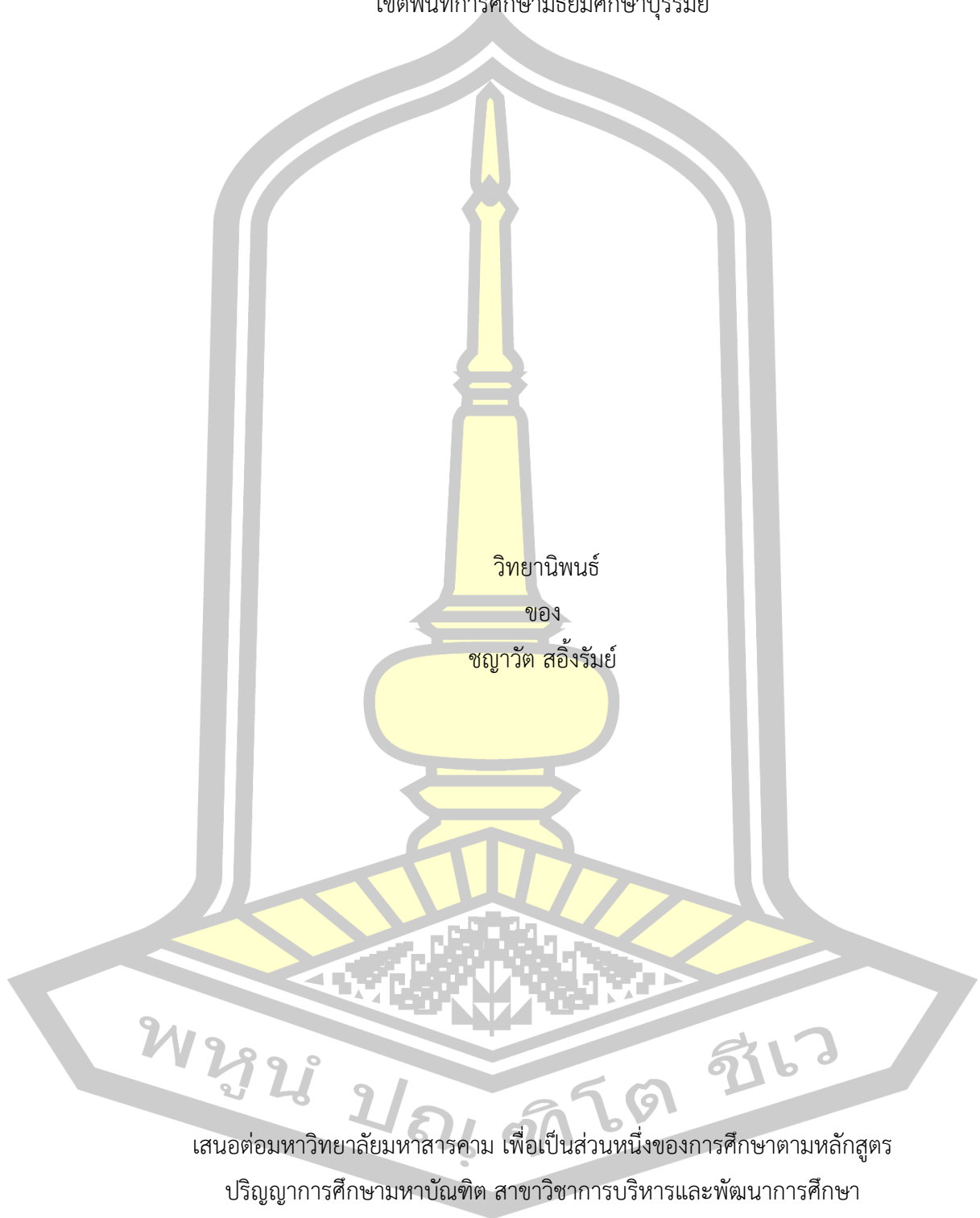
การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

วิทยานิพนธ์
ของ
ชญาวัด สอึ้งรัมย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา
มกราคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

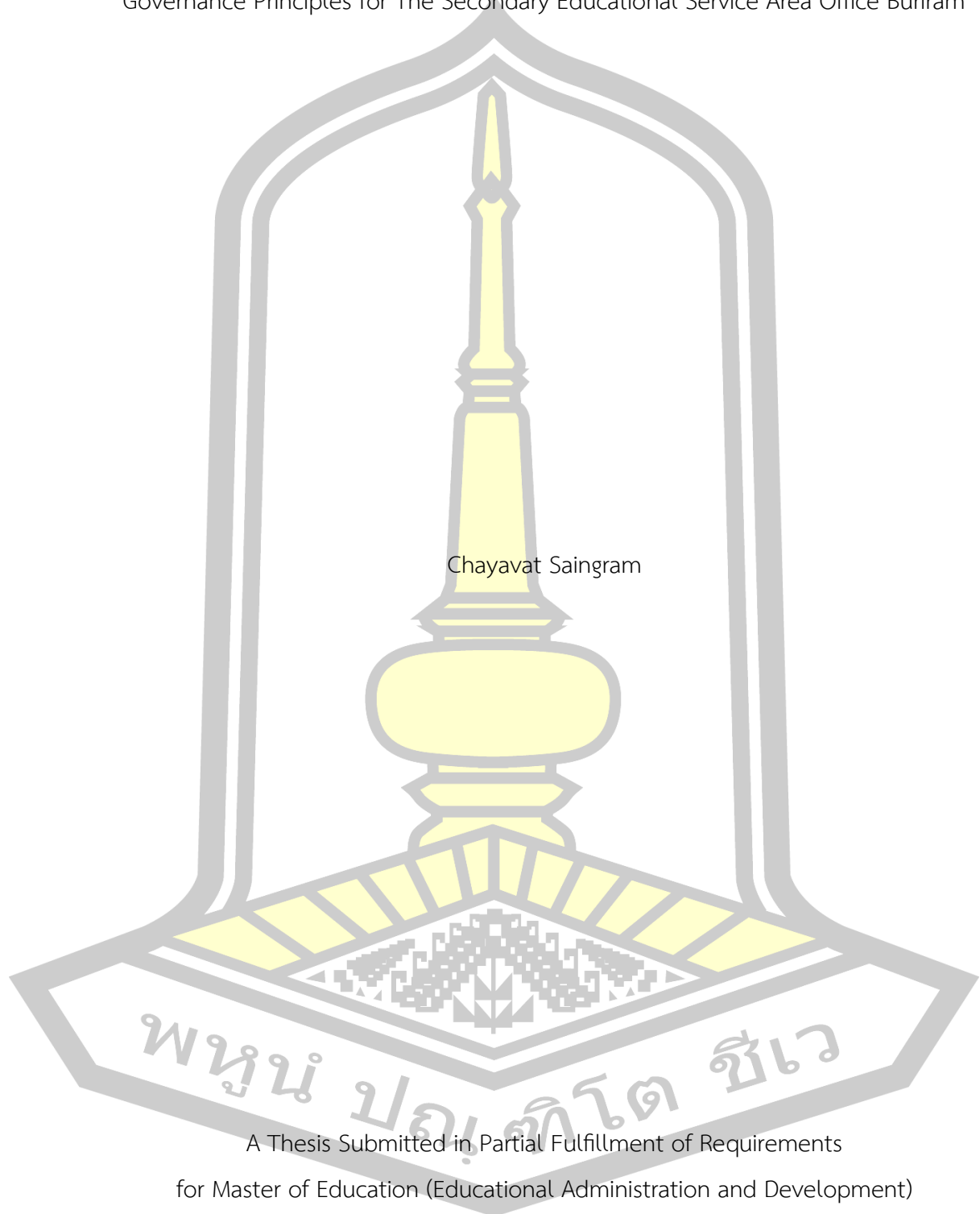

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

มกราคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Educational Institution Management Guidelines Based on Good Governance Principles for The Secondary Educational Service Area Office Buriram

Chayavat Saingram

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

January 2024

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายชญาวัต สอั้งรัมย์ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทศิริสิริ)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. จำเนียร พลหาญ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	ชนาวัด สอิ้งรัมย์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. พชรวิทย์ จันทศิริสิริ		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน และ 2) พัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้ให้ข้อมูลได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 344 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 83 คนและครูผู้สอน จำนวน 261 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แล้วนำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 3 โรงเรียน จำนวน 11 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เพื่อใช้เป็นแนวทางยกร่างและประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไป และการบริหารวิชาการ

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 4 ด้าน 24 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาล, การพัฒนาแนวทาง

TITLE	The Development of Educational Institution Management Guidelines Based on Good Governance Principles for The Secondary Educational Service Area Office Buriram		
AUTHOR	Chayavat Saingram		
ADVISORS	Associate Professor Pacharawit Chansirisira , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2024

ABSTRACT

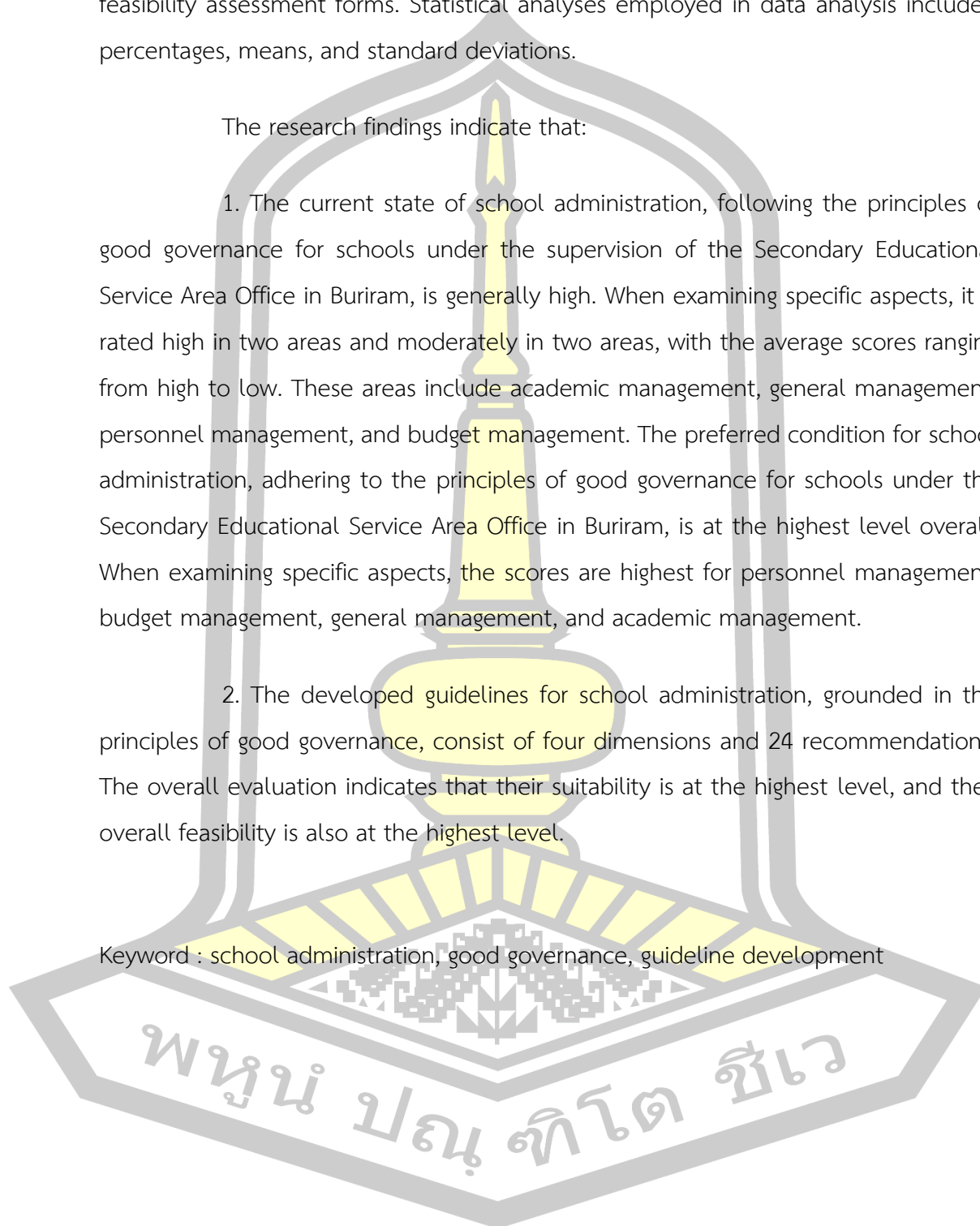
This study aims to 1) investigate the current state, desirable conditions, and essential needs of school administration based on the principles of good governance, and 2) develop guidelines for school administration based on the principles of good governance for schools under the supervision of the Secondary Educational Service Area Office in Buriram. The research utilized a mixed-methods design conducted in two phases. In Phase 1, the study focused on the current conditions, desirable conditions, and necessary needs for school administration based on the principles of good governance. The sample comprised 344 participants, including 83 school administrators and 261 teachers. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, and the stratified random sampling technique was applied based on the sizes of educational institutions. To determine the final participant groups, a proportional sample size for each stratum was then determined. This evaluation involved five qualified experts. The research tools comprised questionnaires. In Phase 2, guidelines for school administration based on the principles of good governance were developed for schools under the supervision of the Secondary Educational Service Area Office in Buriram. This involved interviewing 11 school administrators from three schools that demonstrated best practices, selected through targeted sampling. Five qualified experts conducted the evaluation. The

research tools included structured interview forms, suitability assessment forms, and feasibility assessment forms. Statistical analyses employed in data analysis included percentages, means, and standard deviations.

The research findings indicate that:

1. The current state of school administration, following the principles of good governance for schools under the supervision of the Secondary Educational Service Area Office in Buriram, is generally high. When examining specific aspects, it is rated high in two areas and moderately in two areas, with the average scores ranging from high to low. These areas include academic management, general management, personnel management, and budget management. The preferred condition for school administration, adhering to the principles of good governance for schools under the Secondary Educational Service Area Office in Buriram, is at the highest level overall. When examining specific aspects, the scores are highest for personnel management, budget management, general management, and academic management.
2. The developed guidelines for school administration, grounded in the principles of good governance, consist of four dimensions and 24 recommendations. The overall evaluation indicates that their suitability is at the highest level, and their overall feasibility is also at the highest level.

Keyword : school administration, good governance, guideline development

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ไปด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อคิด และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตฯ ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องเอกสารต่างๆ รุ่นพี่ เพื่อนนิสิตทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ รวมทั้งส่งเสริมกำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่มีความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย คณะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ที่สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ ข้าราชการครูและบุคลากรโรงเรียนลำปลายมาศ ที่ให้กำลังใจในการทำวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวสอั้งรัมย์ ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชา ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และคุณค่าของงานวิจัยครั้งนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาเพื่อน้อมรำลึกถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการวางรากฐานการศึกษาให้กับผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ชญาวัต สอั้งรัมย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
การบริหารสถานศึกษา.....	16
หลักธรรมาภิบาล.....	26
แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล.....	49
ความหมายของการพัฒนาแนวทาง.....	68
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.....	69
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	90
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหาร สถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์	90
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์	98
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	105
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	105
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	105
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	106
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	167
ความมุ่งหมายของการวิจัย	167
สรุปผล	167
อภิปรายผล	171
ข้อเสนอแนะ	174
บรรณานุกรม	176
ภาคผนวก	183
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	184
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	224
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	232
ภาคผนวก ง ภาพประกอบการวิจัย	253
ประวัติผู้เขียน	257

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของหลักนิติธรรม.....	28
ตาราง 2 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของหลักคุณธรรม.....	29
ตาราง 3 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของหลักความโปร่งใส.....	30
ตาราง 4 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของหลักการมีส่วนร่วม.....	31
ตาราง 5 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบ.....	32
ตาราง 6 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของหลักความคุ้มค่า.....	33
ตาราง 7 การสรุป สังเคราะห์องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล	45
ตาราง 8 แนวคิดที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตามกระทรวงศึกษาธิการ (2542)	47
ตาราง 9 แสดงชื่อสถานศึกษาจำแนกตามสหวิทยาเขต (สพม.บุรีรัมย์, 2565)	71
ตาราง 10 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	92
ตาราง 11 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	106
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหาร สถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ โดยรวม.....	108
ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหาร สถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ ด้านการบริหารวิชาการ.....	109
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหาร สถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ ด้านการบริหารงบประมาณ	113

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์การบริหาร สถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานบุคคล	117
ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์การบริหาร สถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ ด้านการบริหารทั่วไป	121
ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก ธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง PNI _{modified} และลำดับความ ต้องการจำเป็นโดยรวม	125
ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก ธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความ ต้องการจำเป็น ด้านการบริหารวิชาการ.....	125
ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก ธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความ ต้องการจำเป็น ด้านการบริหารงบประมาณ	126
ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก ธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความ ต้องการจำเป็น ด้านการบริหารงานบุคคล	127
ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก ธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความ ต้องการจำเป็น ด้านการบริหารทั่วไป	127
ตาราง 22 การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น ที่ได้จากดัชนี PNI ผู้วิจัยได้เรียงลำดับ ประเด็นเพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ด้านการบริหารวิชาการ	128
ตาราง 23 การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น ที่ได้จากดัชนี PNI ผู้วิจัยได้เรียงลำดับ ประเด็นเพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ด้านการบริหาร งบประมาณ.....	130

ตาราง 24 การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น ที่ได้จากดัชนี PNI ผู้วิจัยได้เรียงลำดับ ประเด็นเพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ด้านการบริหารงาน บุคคล.....	132
ตาราง 25 การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น ที่ได้จากดัชนี PNI ผู้วิจัยได้เรียงลำดับ ประเด็นเพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ด้านการบริหารทั่วไป	134
ตาราง 26 แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.....	153
ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการ บริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์.....	158
ตาราง 28 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์.....	225
ตาราง 29 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่ พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.....	228

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
ภาพประกอบ 2 การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล	63
ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการสร้างแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์	100

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันนี้สังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เหตุการณ์ในประเทศหนึ่ง หรือภูมิภาคหนึ่ง จะกระทบกับอีกประเทศหนึ่ง มิเพียงเท่านั้นแต่ผลของการเปลี่ยนแปลงยังกระทบไปถึงภูมิภาคประเทศและท้องถิ่นด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสภาวะโลกร้อนหรือเรื่องของประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน แรงงานข้ามชาติ การค้ามนุษย์ เป็นต้น สิ่งที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบันนี้ มีหลายประการที่มาจากสังคมที่ไม่มี ธรรมชาติ ผู้คนที่ฉ้อฉล การมีระบบการปกครองและบริหารราชการที่ย่อหย่อนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จากเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกประกอบกับการปกครองภายในที่อาจได้รับผลกระทบจากภายในและภายนอก การเคลื่อนตัวของเทคโนโลยีการใช้ดิจิทัลหรือ digitalization ที่ทำให้ทุกประเทศอยู่ไม่ได้ ดังนั้นประเทศไทยจึงมีการเตรียมพร้อม โดยมีนโยบายของรัฐบาลที่จะนำประเทศไปสู่ “ไทยแลนด์ 4.0” ในทุกๆ ด้าน เพราะฉะนั้นเราจะไม่สามารถปรับตัวในสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เทคโนโลยีต่างๆ พฤติกรรมและค่านิยมของมนุษย์ การยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลจะทำให้ทุกคนรู้จักสามัคคี รู้หน้าที่ ยึดมั่นในหลักนิติธรรม มีสำนึกรับผิดชอบ และปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มีความโปร่งใส ทุกส่วนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทำให้เกิดความคุ้มค่าในการบริหารงาน และการใช้งบประมาณต่างๆ การเตรียมความพร้อมของประเทศจึงจะต้องประกอบไปด้วยความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เพราะธรรมาภิบาลเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนประเทศไปสู่จุดหมายที่สำคัญ ก็คือ ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนดังกล่าวแล้วนั่นเอง (ถวิลวดี บุรีกุล, 2561)

สำหรับประเทศไทยนั้น ให้ความสนใจเรื่องหลักธรรมาภิบาลอย่างมาก ภายหลังประเทศเกิดวิกฤตเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 เมื่อมีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ก็ยังมุ่งเน้นการพัฒนาให้สัมพันธ์กับหลักธรรมาภิบาล โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน ตลอดจนเรื่องการตรวจสอบอำนาจรัฐโดยภาคประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ใน พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้ในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง (นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา, 2560) และในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการตราพระ

ราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ขึ้น เพื่อเป็น หลักการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและสั่งการที่ส่วนราชการและข้าราชการ จะต้องปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อันเป็นการครอบคลุมหลักการของ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล โดยได้บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็น กฎหมายสูงสุดของประเทศ นอกจากนั้นยังได้นำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพจน์มิชอบและ ธรรมาภิบาลในสังคมไทยยังเป็นพื้นฐานในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยรัฐบาลเป็น ผู้นำในการวางนโยบายขับเคลื่อนประเทศ การดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ ภายใต้กฎหมายเพื่อลด ความเหลื่อมล้ำในสังคมด้วย ถึงแม้ประเทศไทยได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในภาครัฐและภาคเอกชน เป็นเวลาพอสมควร แต่ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาหลายอย่างที่เกิดขึ้นใน สังคมไทยได้ทั้งหมด เพียงแต่ทำให้ปัญหาเหล่านั้นเบาบางลง แต่ถือเป็นเป้าหมายที่ประเทศไทยจะต้องเดินไปถึงและยัง ต้องพัฒนาหลักธรรมาภิบาลควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบประชาธิปไตยด้วย (นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา, 2560)

จากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เรื่อง นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565 เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2564 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2564 ไปแล้วนั้น กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผน แม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุก แผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพ คนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) และนโยบายรัฐบาล ทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วง วัย และนโยบายเร่งด่วน เรื่อง การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่ หลากหลาย นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยเฉพาะหมุด หมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ ผู้เรียนทุกช่วงวัยจะได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ความ ปลอดภัย และมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนดังนั้น ในการเร่งรัดการทำงานภาพรวมกระทรวงให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจให้กับสังคมและผลักดันให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ

และประสิทธิภาพในทุกมิติ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักการสำคัญในการประกาศนโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไว้ดังนี้ 1) สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนและประชาชน โดยให้ทุกหน่วยงานนำรูปแบบการทำงานโดยบูรณาการการทำงานร่วมกัน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 2) สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบ ต่อตนเอง องค์กร ประชาชนและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุก ภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับ คุณภาพการศึกษา 3) ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ประกาศและแถลง นโยบายไว้แล้ว เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2564 เพื่อมุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาค การศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) จากนโยบายข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่โปร่งใส และมีความรับผิดชอบ ดังนั้น การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญ ต่อหน่วยงานในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหาร สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สรุปว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งนั้นมีหน้าที่ให้บริการทางการ ศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ โดยต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี หรือเรียกกันทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” นั้น นำมาบูรณาการในการบริหารและจัด การศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ที่ประกอบด้วย หลักนิติ ธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งการดำเนินงานด้านวิชาการ บงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล โดยได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลใน สถานศึกษา เป็นการดำเนินการภายใต้โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลใน สถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ในกรอบแผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิ ชอบ มุ่งตอบสนองนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทบูรณาการ ป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) มีแนวทางหลัก ในการดำเนินงาน 3 แนวทาง ประกอบด้วย 1) ปลุกฝังวิถีคิด ปลุกจิตสำนึกให้มีวัฒนธรรมและ พฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต 2) ป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ 3) ปราบปรามการทุจริตแผนปฏิบัติการ โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยแผนปฏิบัติการ โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา จะประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญของโครงการ ที่มีความเชื่อมโยงกับแผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย กิจกรรมตามโครงการโรงเรียนสุจริต การขับเคลื่อนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) การดำเนินกิจกรรมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุจริตและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออนไลน์ (ITA Online) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล จะนำมาซึ่งประโยชน์สำหรับใช้เป็นแนวทางเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป เพื่อให้การบริหารจัดการในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและเกิดประประโยชน์สูงสุด

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ อยู่ในระดับใด
2. การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อประโยชน์สำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่โดยนำข้อมูลไปวางแผน ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
2. ได้แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
3. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นข้อมูลที่จะดำเนินการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 กรอบแนวคิดและขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) และ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กรอบแนวคิดและขอบข่ายที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กรอบแนวคิดและขอบข่ายที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 4 งาน ประกอบด้วย

- 1) การบริหารวิชาการ
- 2) การบริหารงบประมาณ
- 3) การบริหารงานบุคคล
- 4) การบริหารทั่วไป

1.2 กรอบแนวคิดและขอบข่ายของหลักธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลที่จะใช้เป็นกรอบเนื้อหาใน การศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาจาก แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) กระทรวงศึกษาธิการ (2542) กระทรวงมหาดไทย (2543) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543)

ไชยวัฒน์ คำชู (2545) สถาบันพระปกเกล้า (2548) วิภาส ทองสุทธิ์ (2551) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ลิขิต อีร์เวคิน (2553) สัมมา รณิธย์ (2560) สมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2564) สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้ใช้ขอบข่ายของหลักธรรมาภิบาล ตามกระทรวงศึกษาธิการ (2542) เป็นกรอบแนวคิดที่จะใช้ประกอบ การวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งประกอบไปด้วยหลัก 6 ด้าน ดังนี้

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย จึงนำเสนอเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 3,288 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 190 คน ครูผู้สอน จำนวน 3,098 คน จาก 66 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 344 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 83 คน ครูผู้สอน จำนวน 261 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แล้วนำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ครูผู้สอนใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

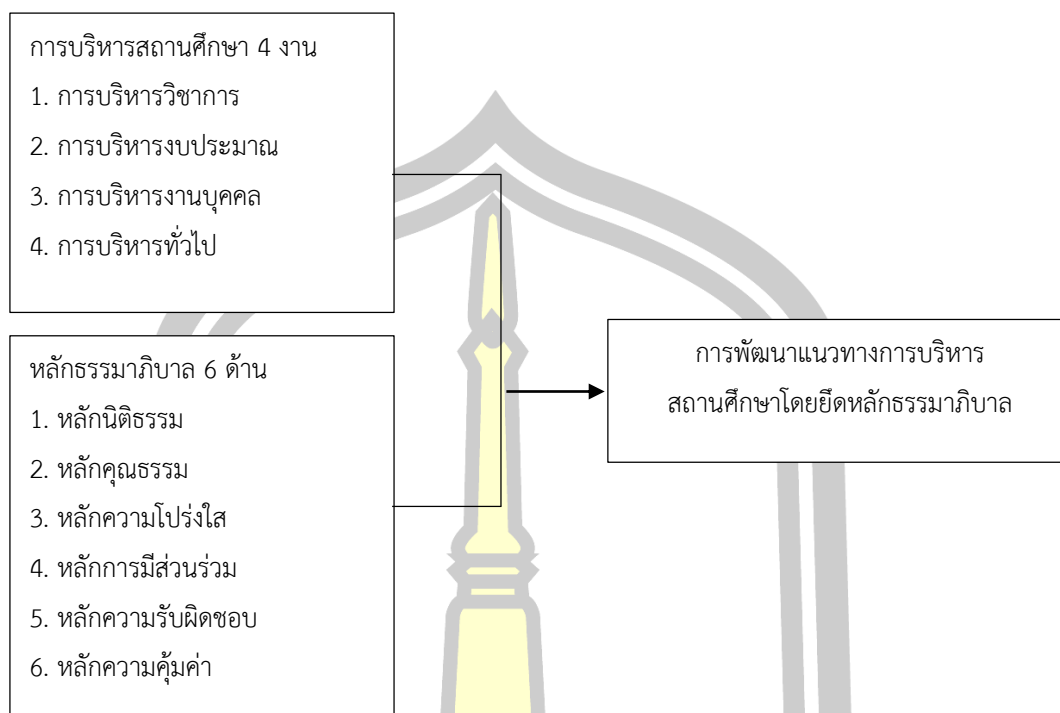
ระยะที่ 2 ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1. กลุ่มผู้ที่ให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์จากโรงเรียนที่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้าฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 11 คน โดยเลือกจากสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน

2. ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มา แบบการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) กระทรวงศึกษาธิการ (2542) กระทรวงมหาดไทย (2543) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) ไชยวัฒน์ คำชู (2545) สถาบันพระปกเกล้า (2548) วิภาส ทองสุทธิ (2551) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ลิขิต ชีระเวคิน (2553) สัมมา ธนินัย (2560) สมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2564) เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของ กระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยใช้ขอบข่ายของหลักธรรมาภิบาลตามกระทรวงศึกษาธิการ (2542) เพื่อเป็นกรอบแนวคิดที่จะใช้ประกอบการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้กับขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ 4 งาน ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ปรากฏดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาแนวทาง หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติในการดำเนินงานให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน
2. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมีผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทหน้าที่เพื่อส่งเสริมสนับสนุน โดยมุ่งให้ภารกิจทางการศึกษาที่จะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาและพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาคน ให้มีคุณภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วยขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา 4 งาน คือ

2.1 การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารที่มีขอบเขตภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวัดผลและประเมินผลนำไปใช้เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศ

การศึกษา การติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภาวะสุขภาพที่ดีและมีความสุข โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุความมุ่งหมายของการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ และมีการประสาน ส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2 การบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารที่มีขอบเขตภารกิจเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การจัดทำบัญชีและจัดหาพัสดุ การควบคุมการใช้งบประมาณ สรุปรายงานผล การตรวจสอบภายในอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ โดยยึดหลักความถูกต้องตามระเบียบกฎหมายที่กำหนด มีความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ และความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 การบริหารงานบุคคล หมายถึง การบริหารที่มีขอบเขตภารกิจเกี่ยวกับการวางแผน อัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหาและการบรรจุ แต่งตั้ง การฝึกอบรมและการพัฒนา การประเมินผลการปฏิบัติงาน การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะ การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ การเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบที่เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบมอบได้อย่างเต็มความสามารถ มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา

2.4 การบริหารทั่วไป หมายถึง การบริหารที่มีขอบเขตภารกิจเกี่ยวกับการช่วยประสาน ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานอื่นๆ โดยมีการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การดำเนินงานธุรการ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนนักเรียนและการรับนักเรียน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานกิจการนักเรียน การพัฒนามาตรฐาน การปฏิบัติงานการจัดวางระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก เน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปในครรลองธรรมบรรลุดตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยหลักการ 6 ประการ อันประกอบด้วย

3.1 หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง การตรากฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่ทันสมัย มีความเป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษาและสังคม บุคลากรในสถานศึกษายินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา และภายใต้กฎระเบียบของทางราชการ มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

3.2 หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การใช้อำนาจ ความชอบธรรมอย่างถูกต้อง โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน โดยปลอดจากการทำผิดกฎหมาย การทำผิดวินัยและการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความขยัน มีความอดทน มีระเบียบวินัยและมีการประกอบอาชีพสุจริตจนกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว

3.3 หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง หลักการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการให้คืน การให้โทษและมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

3.4 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูล การให้คำปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา การร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้น

3.5 หลักความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การทำให้บุคลากรทุกคนตระหนักในสิทธิ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่องานหน้าที่ของตนเองในผลงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ มีการใส่ใจปัญหาสาธารณะและมีความกระตือรือร้นแก้ไขปัญหาจากสิ่งที่ตนเองปฏิบัติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

3.6 หลักความคุ้มค่า (Value for money) หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีการรณรงค์ให้มีความประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการที่มีคุณภาพ มีศักยภาพที่จะแข่งขันกับภายนอกและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

4. การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการจัดการสถานศึกษาในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารทั่วไป

อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ประกอบด้วย

4.1 การบริหารวิชาการ

- 1) การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารวิชาการโดยการตรา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย มีความเป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษาและสังคม บุคลากร ในสถานศึกษายินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด
- 2) การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารวิชาการโดยการยึดมั่น ในความถูกต้องดีงาม การใช้อำนาจความชอบธรรมอย่างถูกต้อง โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความ ซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความขยัน มีความอดทน มีระเบียบวินัย
- 3) การบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารวิชาการ โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบ ได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการให้ทุน การให้โทษและมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ ได้ไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก
- 4) การบริหารวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารวิชาการ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น การรับรู้ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูล การให้คำปรึกษา ร่วมวางแผน ปฏิบัติการของสถานศึกษา การร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้น
- 5) การบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารวิชาการ โดยการทำให้บุคลากรทุกคนทุกตำแหน่งในสิทธิ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่องานหน้าที่ของตนเองใน ผลงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ ส่วนรวม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
- 6) การบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารวิชาการโดยการ บริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ องค์กรและส่วนรวม เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรไปให้สู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ

4.2 การบริหารงบประมาณ

- 1) การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงบประมาณ โดยการตรา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย มีความเป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย

ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษา และสังคม บุคลากรในสถานศึกษายินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด

2) การบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารงบประมาณ โดยการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การใช้อำนาจความชอบธรรมอย่างถูกต้อง โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความขยัน มีความอดทน มีระเบียบวินัย

3) การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารงบประมาณ โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย การใช้งบประมาณให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการให้คืน การให้โทษและมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

4) การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงบประมาณ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้งบประมาณ โดยการให้ข้อมูล การให้คำปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวกับงบประมาณของสถานศึกษา การร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้น

5) การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารงบประมาณโดยการทำให้บุคลากรทุกคนทุกตำแหน่งในสัทธิ มีจิตสำนักรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในผลงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

6) การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารงบประมาณ โดยการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.3 การบริหารงานบุคคล

1) การบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงานบุคคลโดยการตรากฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย มีความเป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษาและสังคม บุคลากรในสถานศึกษายินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด

2) การบริหารบุคคลตามหลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารงานบุคคลโดยการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การใช้อำนาจความชอบธรรมอย่างถูกต้อง โดยการทำตัวเป็นแบบอย่าง

ที่ดีต่อผู้ได้บังคับบัญชา ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความขยัน มีความอดทน มีระเบียบวินัย

3) การบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารงานบุคคล โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย การบริหารงานบุคคลให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการให้คุณ การให้โทษและมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

4) การบริหารงานบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานบุคคล โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูล การให้คำปรึกษา ร่วมวางแผน ปฏิบัติการของสถานศึกษา การร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้น

5) การบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารงานบุคคล โดยการทำให้บุคลากรทุกคนทุกตำแหน่งในสิทธิ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในผลงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

6) การบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารงานบุคคล โดยการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.4 การบริหารทั่วไป

1) การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารทั่วไปโดยการตรากฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย มีความเป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษาและสังคม บุคลากรในสถานศึกษายินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด

2) การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารทั่วไปโดยการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การใช้อำนาจความชอบธรรมอย่างถูกต้อง โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ได้บังคับบัญชา ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความขยัน มีความอดทน มีระเบียบวินัย

3) การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารทั่วไปโดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย การบริหารงานทั่วไปให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการให้คุณ การให้โทษและมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

4) การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารทั่วไปโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูล การให้คำปรึกษา ร่วมวางแผน ปฏิบัติการของสถานศึกษา การร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้น

5) การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารทั่วไปโดยการทำให้บุคลากรทุกคนทุกตำแหน่งในสภามิติดำเนินการรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในผลงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

6) การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารทั่วไปโดยการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และส่วนรวม เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.5 สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพจริงที่เกิดขึ้นจากการบริหารสถานศึกษา 4 งาน ประกอบด้วยการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

4.6 สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สภาพความต้องการที่อยากให้เกิดขึ้นจากการบริหารสถานศึกษา 4 งาน ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

4.7 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และให้หมายความถึงระดับวิชาการในตำแหน่งดังกล่าว

4.8 ครู หมายถึง ข้าราชการครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ปฏิบัติหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

4.9 สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 66 โรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก
ธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษา
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3.1 การบริหารวิชาการ
 - 1.3.2 การบริหารงบประมาณ
 - 1.3.3 การบริหารงานบุคคล
 - 1.3.4 การบริหารทั่วไป
2. หลักธรรมาภิบาล
 - 2.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล
 - 2.2 ตัวบ่งชี้ตามหลักธรรมาภิบาล
 - 2.3 องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล
3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
 - 3.1 แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
 - 3.2 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการขอบข่ายงานการบริหารสถานศึกษา
4. ความหมายของการพัฒนาแนวทาง
5. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาหรือการบริหารโรงเรียนนั้นมีขอบข่ายภารกิจที่ครอบคลุมภาระงานทั้งหมดที่อยู่ในสถานศึกษา นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้มากมาย มีทั้งที่คล้ายคลึงกันและคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและนำเสนอ ดังนี้

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542) ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ความสะดวกเพื่อจัดการเรียนการสอนซึ่งควรพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คำนึงถึงความสะดวกที่ให้แก่ครูในด้านอุปกรณ์เครื่องมือและบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การบริหารจัดการในระบบโรงเรียน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ และกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งในด้านการวางแผน การบริหาร งานธุรการ การเงิน อาคาร สถานที่งาน บริการต่าง ๆ และงานอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินจัดการศึกษาได้ครบถ้วนตามบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

รุ่ง แก้วแดง (2544) ให้ความหมายการบริหารโรงเรียนไว้ว่า หมายถึง การบริหารงานทั้งหมดภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้วงานด้านการเรียนการสอนทั้งหมด นับตั้งแต่เรื่องของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการเป็นอันดับหนึ่งและผู้บริหารต้องอยู่ที่สถานศึกษา ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรออกนอกสถานศึกษาเพื่อจะได้มีเวลาบริหาร

จำเนียร พลหาญ (2553) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาคนในสังคม โดยใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพจากทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อให้คนในสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การบริหารกิจการทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

สัมมา ธนินธ์ (2560) ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรม หรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม

และการจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถและ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม เจตนารมณ์ของการศึกษา

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2562) ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมใน ทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความ สามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยม ตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อ บุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่เรียนการสอนได้อย่างเต็มที่

ทรงพล เจริญคำ (2562) ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน สังคมร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย การปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยการใช้ทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ เทคโนโลยี ศาสตร์และศิลป์ ให้บรรลุเป้าหมายของ สถานศึกษาสู่ไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงาน ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการบริหารวิชาการ การบริหาร งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมีผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องมีบทบาท หน้าที่เพื่อส่งเสริมสนับสนุนโดยมุ่งให้ภารกิจทางการศึกษาที่จะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาและพัฒนาสถานศึกษาให้ สามารถพัฒนาคน ให้มีคุณภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอน ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อ ส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ได้ต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมี ผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นหน้าที่ของ ผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและ บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

จันทราณี สงวนนาม (2545) ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษานั้น เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย และเพื่อความอยู่รอดขององค์กร

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2562) ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า ภาระหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การมีบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาให้กับเยาวชนและประชาชน ทั้งของรัฐและเอกชนอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยรับผิดชอบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการมุ่งเน้น ให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากความสำคัญที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อที่จะทำให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดสาระสำคัญให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาทั้งวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนี้

1. งานวิชาการ

ความหมายของการบริหารวิชาการ

สมาน อัครภูมิ (2549) ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้พันธกิจการบริหารด้านวิชาการ โดยเฉพาะการจัดการเรียน การสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุความมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนดไว้

จันทราณี สงวนนาม (2551) ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า หมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียน การสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารในสถานโดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กมล ภูประเสริฐ (2554)) ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจ สถานศึกษา

สัมมา วรรณิย์ (2560) ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า หมายถึงกระบวนการดำเนินงาน ปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการร่วมมือของ บุคลากรในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของ ผู้เรียน โดยมีการประสานงานของทุกคนในโรงเรียนร่วมกัน บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมงาน วิชาการของโรงเรียนคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ส่วนในการบริหารโรงเรียนนั้นผู้บริหารจะต้อง ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารงานด้านวิชาการ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และภาวะสุขภาพ ตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างมี ประสิทธิภาพ

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารที่มีขอบเขตภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียน การสอน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวัดผลและประเมินผลนำไปใช้เพื่อ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภาวะสุขภาพที่ดีและมีความสุข โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุความมุ่ง หมายของการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ และมีการประสาน ส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา เป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

หลักการและแนวคิด

1. ให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามกรอบหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน และสังคมอย่าง แท้จริง โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ
3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้
4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัด คุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา ได้ทุกชั้นปี
5. มุ่งส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพประสิทธิผลในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจ 17 งานดังนี้

หลักสูตรท้องถิ่น

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ

องค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร
- หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ

สถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. งานงบประมาณ

ความหมายของการบริหารงบประมาณ

อัจฉริยา วิริยาภิรมย์ (2548) ให้ความหมายของงบประมาณไว้ว่า

หมายถึง แผนเบ็ดเสร็จซึ่งแสดงออกในรูปตัวเงินแสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง
 แผนนี้จะรวมถึงการคาดคะเนหรือประมาณการ ด้านบริการ กิจกรรม โครงการ และได้ใช้จ่าย
 ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามแผน

สัมมา รัตนีย (2560) ให้ความหมายของการบริหารงบประมาณไว้ว่า หมายถึง แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับรายรับและรายจ่าย เพื่อมาใช้ในการดำเนินงาน โดยมีการควบคุมการดำเนินงานทางการเงินตามกฎหมายที่訂ไว้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยตัวเลขแสดงรายรับว่ามาจากทางใด และรายจ่ายที่จะต้องจ่ายตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม และค่าใช้จ่ายทรัพยากรที่จำเป็น

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารที่มีขอบเขตภารกิจเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การจัดทำบัญชีและจัดหาพัสดุ การควบคุมการใช้งบประมาณ สรุปรายงานผล การตรวจสอบภายใน อย่างเป็นระบบ โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ โดยยึดหลักความถูกต้องตามระเบียบกฎหมายที่กำหนด มีความโปร่งใสและความรับผิดชอบตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ และความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักการและแนวคิด

1. ยึดหลักความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 2. มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้าน เพื่อรองรับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ดังนี้
 - (1) การวางแผนงบประมาณ
 - (2) การคำนวณต้นทุนผลผลิต
 - (3) การจัดระบบการจัดหาพัสดุ
 - (4) การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ
 - (5) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน
 - (6) การบริหารสินทรัพย์
 - (7) การตรวจสอบภายใน
 3. ยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปในลักษณะของวงเงินรวมแก่สถานศึกษา
 4. มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ มีความคล่องตัวควบคู่กับความโปร่งใส และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงานและทรัพยากรที่ใช้
- ขอบข่ายและภารกิจ 22 งาน ดังนี้

1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
4. การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
6. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
7. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้จ่ายผลผลิตจากงบประมาณ
8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
11. การวางแผนพัสดุ
12. การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์หรือ
สิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
14. การจัดหาพัสดุ
15. การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
17. การเบิกเงินจากคลัง
18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
19. การนำเงินส่งคลัง
20. การจัดทำบัญชีการเงิน
21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
22. การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียนและรายงาน

3. งานบุคคล

ความหมายของการบริหารงานบุคคล

สมาน อัสวภูมิ (2549) ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคล หรือ
ทรัพยากรบุคคลไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการกำหนดแผนกำลังคนขององค์กร การสรรหา
การคัดเลือก การแต่งตั้งและทดลองงาน การฝึกอบรมและการพัฒนา การดูแลและให้สวัสดิการ
การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรวิชาชีพ

สัมมา รัตนีย (2560) ให้ความหมายของการบริหารงานบุคลากรไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการแสวงหาบุคคลที่เหมาะสม เพื่อให้ได้คนมาร่วมงาน การใช้บุคลากรให้เหมาะสมกับงานที่จะมอบหมาย การบำรุงรักษา และพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ตลอดจนการประเมินผลงานของบุคลากร เพื่อส่งเสริมให้มีตำแหน่งที่สูงขึ้น การเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ให้เหมาะสม หรือ การให้พ้นจากหน้าที่ตามวาระ

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การบริหารที่มีขอบเขตภารกิจเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหาและการบรรจุ แต่งตั้ง การฝึกอบรมและการพัฒนา การประเมินผลการปฏิบัติงาน การส่งเสริม การประเมินวิทยฐานะ การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ การเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบที่เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มความสามารถ มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา

หลักการและแนวคิด

1. ยึดหลักความต้องการและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามนโยบายกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่กำหนด
2. ยึดหลักความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามนโยบาย กฎหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

3. ยึดหลักธรรมาภิบาล

ขอบข่ายและภารกิจ 20 งาน ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้นการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาทุกประเภท
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

12. การออกจากราชการ

13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอ

พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการ

ศึกษา

16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

18. การส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษา

19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. งานบริหารทั่วไป

ความหมายของการบริหารงานทั่วไป

สัมมา รณิธย์ (2560) ให้ความหมายของการบริหารทั่วไปไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ที่ช่วยประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ตลอดจนการจัดและให้บริการการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการบริหารทั่วไป หมายถึง การบริหารที่มีขอบเขตภารกิจเกี่ยวกับการช่วยประสาน ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานอื่นๆ โดยมีการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การดำเนินงานธุรการ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนนักเรียนและการรับนักเรียน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานกิจการนักเรียน การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานการจัดวางระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก เน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

หลักการและแนวคิด

1. ยึดหลักให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุดโดยเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่กำกับดูแลส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ
2. มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการการดำเนินงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตามกฎเกณฑ์กติกาตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง
3. มุ่งพัฒนาองค์กรระดับสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมัยใหม่โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม สามารถเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วด้วยระบบเครือข่ายและเทคโนโลยีที่ทันสมัย
4. การบริหารทั่วไปเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามบทบาทของสถานศึกษา ตลอดจนการจัดและให้บริการการศึกษาของบุคคลชุมชนองค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น

ขอบข่ายและภารกิจ 22 งาน ดังนี้

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิก

สถานศึกษา

13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. งานกิจการนักเรียน
17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
18. การส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของบุคคล

ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

19. การประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
20. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
21. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
22. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษ

นักเรียน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาจะมีขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการในงานสำคัญทั้ง 4 งาน ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยแต่ละงานจะมีการงานที่แยกย่อยออกไป ดังต่อไปนี้ การบริหารวิชาการ จำนวน 17 งาน การบริหารงบประมาณ จำนวน 22 งาน การบริหารงานบุคคล จำนวน 20 งาน และการบริหารทั่วไป จำนวน 22 งาน

หลักธรรมาภิบาล

1. ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

การให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นหลักในการบริหารจัดการกิจการบ้านเมืองที่ดีมีผู้ให้คำนิยามและความหมายของคำว่าหลักธรรมาภิบาลไว้มากมาย รวมทั้งองค์กรต่างๆ ที่ได้นำไปใช้ ดังนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมคำนิยามจากนักวิชาการและองค์กรต่างๆ ดังนี้

ธนาคารโลก หรือ World Bank (บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี, 2550)

ให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า Good Governance เป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา โดยในของความหมายของธนาคารโลก เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีธรรมาภิบาลเพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระที่ทำให้มีการ

ดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญาอีกทั้งระบบราชการ ฝ่ายนิติบัญญัติ และสื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) ให้ความหมายของหลัก ธรรมาภิบาลไว้ว่า หมายถึง กติกาหรือกฎเกณฑ์การบริหารการปกครองที่ดีเหมาะสมและเป็นธรรมที่ ใช้ในการธำรงรักษาบ้านเมืองและสังคมอันหมายถึงการบริหารจัดการทรัพยากรและสังคมที่ดี ในทุก ๆ ด้านและทุก ๆ ระดับ รวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรีการบริหาร ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น องค์กรของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการองค์กรที่ไม่ใช่ ราชการ องค์กรเอกชน ชมรมสมาคมต่าง ๆ นิติบุคคลเอกชนและภาคประชาสังคม

เกษม วัฒนชัย (2546) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า เป็นคำแปลมาจากภาษาอังกฤษ ว่า Good Governance ซึ่ง "Good" แปลว่า "ดี" "Governance" แปลว่า “การกำกับที่ดี การดูแล อย่างดี” ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance จึงเป็นหลักในการบริหารกิจการที่ดี

ประเวศ วะสี (2548) ให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า หมายถึง การที่สังคม ประกอบด้วยภาคสำคัญ ๆ 3 ภาค คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เมื่อพิจารณาถึง ธรรมาภิบาลก็จะรวมถึงความโปร่งใสความถูกต้องของสามภาคดังกล่าว ธรรมาภิบาลจึงเป็นเสมือน พลังผลักดันที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ

ไชยวัฒน์ คำชู (2545) ให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า หมายถึง การมีส่วนร่วม ร่วมคือความโปร่งใสตรวจสอบได้และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ปฏิบัติงานเพื่อให้หลักว่าการดำเนิน นโยบายทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจวางอยู่บน ฉันทานุมติอย่างกว้างขวางของสังคมและ ให้ความมั่นใจว่าเสียงคนยากจนและคนด้อย โอกาสจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนิน นโยบายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วน ที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลไว้ว่า หมายถึง การปกครองการบริหารจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เป็นไปใน ครรลองคลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและ เอกชน หลักธรรมที่ใช้บริหารงานนี้ครอบคลุมถึงหลักธรรมทางศาสนา ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวงที่บุคคลทั้งหลายพึงมีและพึงปฏิบัติ

นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา (2560) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลไว้ว่า หมายถึง หลักการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของ รัฐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อ สถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ มีการประเมินผลการปฏิบัติ ราชการอย่างสม่ำเสมอ

สัมมา รธนินัย (2560) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลไว้ว่า หมายถึง การบริหาร

การจัดการดูแลประโยชน์ของส่วนรวม และการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ระดับ เพื่อให้มีการวางกรอบการทำงานอย่างเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์ วิธีการ และมีเครื่องมือที่ก่อให้เกิด ระบบการบริหารจัดการที่ดีด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิอย่างเสมอกัน มีระบบและการใช้กฎหมายที่ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส มีความคงเส้นคงว่า สามารถตรวจสอบได้ รับรู้ได้ เมื่อตัดสินใจแล้วเปิดเผยเหตุผลได้ การใช้อำนาจมีที่มาที่ไปอย่างเปิดเผย ชัดเจน และสามารถก้าวก้าวส่งการได้อย่างไม่มีข้อจำกัด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปในครรลองธรรมบรรลุดตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยหลักการ 6 ประการ อันประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2. ตัวบ่งชี้ตามหลักธรรมาภิบาล

สถาบันพระปกเกล้า (2552) ได้กำหนดองค์ประกอบดัชนีตัวบ่งชี้ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล เอาไว้ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้หลัก 9 ตัวบ่งชี้ย่อย คำอธิบายตัวบ่งชี้ดังนี้

ตาราง 1 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของหลักนิติธรรม

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
1. หน่วยงานมีการกำหนดขอบเขตการใช้ อำนาจอย่างชัดเจน	1.1 การกำหนดขอบเขตการใช้ อำนาจหน้าที่
2. หน่วยงานมีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคล และประชาชน	2.1 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
3. หน่วยงานมีความผูกพันต่อกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ	3.1 ขั้นตอนก่อนการใช้กฎ ระเบียบ 3.2 ขั้นตอนการใช้กฎ ระเบียบ 3.3 ขั้นตอนภายหลังการใช้กฎ ระเบียบ

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
4. กฎระเบียบของหน่วยงานมีความถูกต้องตามกฎหมาย	4.1 ความถูกต้องตามกฎหมายของกฎระเบียบ ของหน่วยงาน
5. ผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยภายในฝ่ายปกครอง มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่	5.1 มีความอิสระในการกำหนดหน้าที่
6. กฎหมายที่กำหนดโทษของหน่วยงานเป็นไปตามหลักกฎหมาย	6.1 กฎหมายที่กำหนดโทษของหน่วยงานเป็นไปตามหลักกฎหมาย
7.กฎระเบียบของหน่วยงานไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่มีฐานะสูงกว่า	7.1 กฎระเบียบของหน่วยงานไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่มีฐานะสูงกว่า

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2552)

2. ด้านหลักคุณธรรม ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้หลัก 14 ตัวบ่งชี้ย่อย คำอธิบายตัวบ่งชี้ดังนี้

ตาราง 2 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของหลักคุณธรรม

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
1. หน่วยงานปลอดการทำผิดกฎหมาย	1.1 การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามกฎหมาย 1.2 การปฏิบัติต่ำกว่าหรือน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด 1.3 ปฏิบัติงานเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด 1.4 ปฏิบัติงานตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่ใช้วิธีที่ผิดกฎหมาย
2. หน่วยงานปลอดการทำผิดวินัย	2.1 ด้านการทำงานในหน้าที่ 2.2 ด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคล 2.3 ด้านพฤติกรรมส่วนตัว 2.4 ด้านการสนองตอบความต้องการของประชาชน

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
3. หน่วยงานปลอดการทำผิดมาตรฐาน วิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ	3.1 ด้านผลลัพธ์หรืออรรถประโยชน์ 3.2 ด้านปฏิสัมพันธ์ และจรรยาบรรณ 3.3 ด้านการยึดค่านิยมสัญญา ธรรมเนียมระเบียบศาสนา 3.4 การทำงานตามขั้นตอน
4. ความเป็นกลางของผู้บริหาร	4.1 ผู้บริหารมีความเป็นกลางในการบริหารองค์การ

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2552)

3. ด้านความโปร่งใส ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้หลัก 21 ตัวบ่งชี้ย่อย คำอธิบายตัวบ่งชี้
ดังนี้

ตาราง 3 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของหลักความโปร่งใส

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
1. หน่วยงานมีความโปร่งใสด้าน โครงสร้าง	1.1 มีการใช้ระบบตรวจสอบภายใน 1.2 มีความสามารถมองเห็นระบบงานถ้วนทั่ว 1.3 มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม 1.4 มีการใช้ระบบคุณธรรมกับบุคลากร 1.5 มีการปรับปรุงระบบการตรวจสอบให้เหมาะสมเสมอ 1.6 มีระบบบัญชีที่เข้มแข็ง
2. หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการ ให้ข้อมูล	2.1 มีคำตอบแทนงานที่สำเร็จ 2.2 มีคำตอบแทนงานที่มีประสิทธิภาพ 2.3 มีการลงโทษจริงจั่ง ตามกฎ 2.4 มีมาตรฐานเงินเดือนสูงพอ
3. หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการ ให้โทษ	3.1 มีระบบตรวจสอบมีประสิทธิภาพ 3.2 มีวิธีลงโทษที่ยุติธรรม 3.3 มีการลงโทษจริงจั่ง ตามกฎ

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
	3.4 มีระบบฟ้องร้องที่มีประสิทธิภาพ 3.5 มีหัวหน้างานที่ลงโทษลูกน้องอย่างจริงจัง 3.6 มีการปรามผู้ส่อเค้าทุจริต 3.7 มีกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว
4. หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล	4.1 ประชาชนได้รับรู้การทำงานของคณะกรรมการ 4.2 ประชาชน สื่อ มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ จัดจ้าง สัมปทาน 4.3 ประชาชน สื่อ องค์กรพัฒนาเอกชน มีโอกาส ควบคุมฝ่ายบริหาร 4.4 มีกลุ่มวิชาชีพภายนอกร่วมตรวจสอบ

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2552)

4. ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้หลัก 17 ตัวบ่งชี้ย่อย คำอธิบายตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตาราง 4 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของหลักการมีส่วนร่วม

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
1. หน่วยงานมีการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน	1.1 การให้ข้อมูลแก่บุคคลภายนอกหน่วยงาน 1.2 ประเภทกลุ่มผู้รับข้อมูล 1.3 การใช้สื่อในการให้ข้อมูล 1.4 ความถี่ในการให้ข้อมูล 1.5 ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล
2. หน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	2.1 มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ภายนอกหน่วยงาน 2.2 กลุ่มบุคคลที่หน่วยงานรับฟังความคิดเห็น

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
	2.3 ความเต็มใจในการรับฟังความคิดเห็น 2.4 ความตั้งใจในการรับฟังความคิดเห็น 2.5 การเห็นคุณค่าของการรับฟังความคิดเห็น 2.6 การทิ้งช่วงการตัดสินใจหลังจากการรับฟังความคิดเห็น
3. หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชน	3.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ 3.2 กระบวนการตัดสินใจ 3.3 มิติของเวลากับการตัดสินใจ 3.4 ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3.5 กระบวนการใช้กรรมกรในการตัดสินใจ
4. หน่วยงานมีการพัฒนาความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน	4.1 การพัฒนาความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2552)

5. ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้หลัก 15 ตัวบ่งชี้ย่อย คำอธิบายตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตาราง 5 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบ

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
1. หน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน	1.1 หน่วยงานมีการทำข้อตกลงสองฝ่าย
2. หน่วยงานมีเป้าหมายชัดเจน	2.1 มินโยบายและแผนที่ชัดเจน
3. หน่วยงานมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ	3.1 การจัดสรรแบ่งปันทรัพยากร 3.2 การยอมรับการเปลี่ยนแปลง 3.3 ความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
	3.4 การจัดการความขัดแย้ง
	3.5 การสื่อสารภายใน
	3.6 ความสนับสนุนภายใน
	3.7 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
	3.8 การยอมรับความสามารถ
	3.9 ความไว้วางใจ (หรือความศรัทธาเชื่อมั่น)
	3.10 ขวัญกำลังใจ
4. หน่วยงานมีระบบติดตามประเมินผล	4.1 การประเมิน
5. หน่วยงานมีการจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน	5.1 มีการจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน
6. หน่วยงานมีแผนสำรอง	6.1 การทำแผนสำรอง

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2552)

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้หลัก 12 ตัวบ่งชี้ย่อย คำอธิบาย
ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตาราง 6 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของหลักความคุ้มค่า

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
1. หน่วยงานมีการประหยัด	1.1 การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม
	1.2 ไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์
	1.3 หน่วยงานมีผลผลิตหรือการบริการที่ได้มาตรฐาน
	1.4 หน่วยงานมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน
	1.5 หน่วยงานมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย
2. หน่วยงานมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	2.1 หน่วยงานใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 2.2 หน่วยงานมีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล 2.3 หน่วยงานมีการให้ผลตอบแทนตามผลงาน
3. หน่วยงานมีศักยภาพในการแข่งขัน	3.1 หน่วยงานมีนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย 3.2 หน่วยงานมีการเน้นผลงานด้านบริการ 3.3 หน่วยงานมีการประเมินผลการทำงาน 3.4 ผู้บริหารระดับสูงกว่ามีภาวะผู้นำ

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2552)

3. องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลนั้น ประกอบด้วยหลักการสำคัญหลายประการ ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแนวทางการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามบริบทของหน่วยงานของนั้น ๆ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลจากนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) กำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2542 (ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์, 2543) ระบุหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ประกอบด้วย การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล
2. หลักคุณธรรม ประกอบด้วย การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส ประกอบด้วย การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการได้สวนสาธารณะการแสดงประชาชาติ หรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ประกอบด้วย การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการ (2542) สรุปองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (Rule of Laws) ประกอบด้วย การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านี้โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม (Ethics) ประกอบด้วย การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) ประกอบด้วย การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่าง สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation) ประกอบด้วย การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชาชาติ หรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ประกอบด้วย การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและ

กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า (Value for Money) ประกอบด้วย การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

กระทรวงมหาดไทย (2543) ระบุองค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ 11 องค์ประกอบ (สุดจิต นิมิตรกุล, 2543) ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมของทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังการทำงานที่สอดประสานกันเพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน

2. ความยั่งยืน (Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักการของความสมดุลทั้งในเมืองและชนบท ระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติ

3. ประชาชนมีความรู้สึกร่วมว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และให้การยอมรับ (Acceptance) การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตนไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน

4. มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้

5. ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน

6. มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากรและวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานได้ และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

7. ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promoting Gender Balance) เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุก ๆ ด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

8. การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนคติที่หลากหลาย (Diverse Perspectives) รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล หาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้

9. การดำเนินการตามหลักนิติธรรม (Operating by Rule of Law) พัฒนาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม

10. ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

11. การเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) แทนการควบคุม โอนงานบางอย่างไปให้องค์กรท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด หรืองานบางอย่างก็ต้องแปรรูปให้เอกชนดำเนินการแทน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) สรุปองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ประกอบด้วย กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรมสามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดีได้ การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้และได้รับการยอมรับจากประชาชน มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้ เหมาะกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ

2. หลักความโปร่งใส ประกอบด้วย การสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ

3. หลักความรับผิดชอบ ประกอบด้วย การรับการยอมรับและความพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ คุณภาพของงาน ทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

4. หลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

5. หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

6. หลักคุณธรรม ประกอบด้วย การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ ในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริการจัดการและใช้

ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

ไชยวัฒน์ คำชู (2545) สรุปองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การระับผิดชอบ หมายถึง การกำหนดให้บุคคลและองค์กร ทั้งที่มาจาก การเลือกตั้งและการแต่งตั้ง ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ ต้องมีการระับผิดชอบต่อสาธารณะ ในเรื่องเกี่ยวกับการกระทำ กิจกรรม หรือการตัดสินใจใดๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ หรือกระทำในนามของสาธารณะ
2. ความโปร่งใส หมายถึง การที่สาธารณชนมีโอกาสรับรู้ นโยบายด้านต่างๆ ของรัฐบาล และมีความมั่นใจว่ารัฐบาลมีความตั้งใจจริงในการดำเนินตามนโยบายนั้น ซึ่งจะเกิดขึ้นเช่นนั้นได้เมื่อประชาชนสามารถตรวจสอบ การทำงาน คำชี้แจง และถ้อยแถลงต่างๆ ของรัฐบาลและกระบวนการทางการเมืองในการกำหนดและดำเนินนโยบายให้บุคคลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม รวมทั้งการเปิดให้มีการต่อสู้แข่งขันระหว่างฝ่ายต่างๆ อย่างเต็มที่ในการกำหนดทางเลือกของสังคม นอกจากนี้ ความโปร่งใยังทำให้การติดตามตรวจสอบของสาธารณชนมีความถูกต้องมากขึ้น และได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพเงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม
3. การปราบปรามการทุจริตและการประพฤติดีชอบในตำแหน่งหน้าที่ หมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่หรือการอาศัยความไว้วางใจที่สาธารณชนมอบให้ไปในทางที่เป็นการหาผลประโยชน์ส่วนตน การทุจริตเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับบุคคล และองค์กรหรือสถาบัน ความหมายนี้ครอบคลุมรูปแบบการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกือบทั้งหมด ทั้งที่อยู่ในภาครัฐและเอกชน ในส่วนของระบบราชการ การทุจริตส่วนใหญ่หมายถึงการกระทำของหน่วยงานราชการ หรือของข้าราชการที่มีชอบด้วยกฎหมาย การปราบปรามการทุจริต และการประพฤติดีชอบจึงถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงความตั้งใจจริงในการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น
4. การจัดวิธีการปกครองแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้ ส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลในการตัดสินใจ ดำเนินนโยบายและมีส่วนในการควบคุมสถาบัน ตลอดจนการจัดสรรการใช้และการรักษาทรัพยากรต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตน อันจะทำให้เกิดการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ เมื่อพิจารณาในบริบทของการจัดการปกครองและการบริหาร การมีส่วนร่วมจะเน้นที่การอุดหนุนให้ประชาชนพลเมือง ซึ่งรวมผู้หญิงอยู่ด้วย มีอำนาจมากขึ้น และเน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงและกิจกรรมต่างๆ ในภาคประชาสังคม การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างกรอบของกฎเกณฑ์และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยสร้างข้อเรียกร้องที่ชอบธรรม และก่อให้เกิดกระบวนการติดตามตรวจสอบนโยบายและการดำเนินการของรัฐ การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้ ในหลายระดับด้วยกัน นับตั้งแต่ระดับราก

หญ้า โดยผ่านสถาบันในระดับท้องถิ่นและเทศบาลไปจนถึงระดับภูมิภาคและระดับชาติ ภายใต้รูปแบบการปกครองที่มีการกระจายอำนาจและยืดหยุ่น ตลอดจนการมีส่วนร่วมในภาคเอกชน

5. การสร้างกรอบทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เข้มแข็ง ระบบยุติธรรมและกฎหมายที่ส่งเสริมการพัฒนาและระบบการจัดการปกครองที่ดีนั้น หมายถึง การมีกฎหมายที่มีความชัดเจนและนำมาใช้ตัดสินอย่างเป็นเอกภาพ ในระบบและกระบวนการยุติธรรมที่มีความเป็นวัตถุวิสัยและเป็นอิสระและเป็นระบบกฎหมาย ซึ่งมีบทลงโทษที่เหมาะสมเพื่อป้องปรามผู้คิดละเมิด หรือลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน ระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ดีจะช่วยส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาเศรษฐกิจ ถ้าขาดระบบเช่นนี้ไป หรือมีระบบที่อ่อนแอจะทำให้ไม่ค่อยมีใครอยากจะลงทุน ต้นทุนในการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจจะถูกบิดเบือนไป และพฤติกรรมแสวงหาประโยชน์จากค่าเช่า (rent-seeking activities) จะแพร่กระจายอย่างกว้างขวาง และปัญหาการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย จะนำไปสู่การกระทำของบริษัทธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตในทุกระดับ

สถาบันพระปกเกล้า (2548) สรุปองค์ประกอบดัชนีตัวชี้วัดตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล ไว้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ดังนี้
 - 1.1 หน่วยงานมีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจอย่างชัดเจน
 - 1.2 หน่วยงานมีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลและประชาชน
 - 1.3 หน่วยงานมีความผูกพันต่อกฎหมายกฎระเบียบต่าง ๆ
 - 1.4 กฎ ระเบียบของหน่วยงานมีความถูกต้องตามกฎหมาย
 - 1.5 ผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยภายในฝ่ายปกครองมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติ
 - 1.6 กฎหมายที่กำหนดโทษของหน่วยงานเป็นไปตามหลักกฎหมาย
 - 1.7 กฎ ระเบียบของหน่วยงานไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่มีฐานะสูงกว่า
2. ด้านหลักคุณธรรม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ดังนี้
 - 2.1 หน่วยงานปลอดการทำผิดกฎหมาย
 - 2.2 หน่วยงานปลอดการทำผิดวินัย
 - 2.3 หน่วยงานปลอดการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ
3. ด้านความโปร่งใส ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้
 - 3.1 หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง
 - 3.2 หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้ข้อมูล
 - 3.3 หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้โทษ

หน้าที่

- 3.4 หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล
4. ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้
 - 4.1 หน่วยงานมีการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน
 - 4.2 หน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
 - 4.3 หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชน
 - 4.4 หน่วยงานมีการพัฒนาความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน
5. ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ดังนี้
 - 5.1 หน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน
 - 5.2 หน่วยงานมีเป้าหมายชัดเจน
 - 5.3 หน่วยงานมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 5.4 หน่วยงานมีระบบติดตามประเมินผล
 - 5.5 หน่วยงานมีการจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน
 - 5.6 หน่วยงานมีแผนสำรอง
6. ด้านหลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ดังนี้
 - 6.1 หน่วยงานมีการประหยัด
 - 6.2 หน่วยงานมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 - 6.3 หน่วยงานมีศักยภาพในการแข่งขัน

วิภาส ทองสุทธิ (2551) สรุปองค์ประกอบของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพความยุติธรรมของสมาชิก
2. หลักคุณธรรม การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ
3. หลักความโปร่งใส การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ
4. หลักการมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญของประเทศ เช่น การประชาพิจารณ์ การแสดง ประชามติ
5. หลักความพร้อมรับผิด ความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา

ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและมีความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม เช่น ธรรมนูญให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) สรุปองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการ ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2. ประสิทธิภาพ (Efficiency) การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารกิจการที่เหมาะสมให้องค์การสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3. การตอบสนอง (Responsiveness) การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจรวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย ที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

4. ภาระรับผิดชอบ (Accountability) การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะรวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

5. ความโปร่งใส (Transparency) กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรีโดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

6. การมีส่วนร่วม (Participation) กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะร่วมเสนอปัญหา ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วม กระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

7. การกระจายอำนาจ (Decentralization) การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและการกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยงานปกครองอื่นและภาคประชาชนไป ดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และ การดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการ และผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8. นิติธรรม (Rule of law) การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับในการ บริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

9. ความเสมอภาค (Equality) การได้รับการปฏิบัติและได้รับการบริการอย่าง เท่าเทียม กันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทาง ภายหรือสุขภาพ สถานะบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่น ๆ

10. การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus oriented) การหาข้อตกลงทั่วไปโดยกลุ่มคน ที่มีความสำคัญภายใน กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็น สำคัญรวมทั้งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อขอข้อคิดเห็นจากคณะบุคคลที่ได้รับ ประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง โดยฉันทามติไม่ จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ระบุว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ดี ควรประกอบไปด้วย

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง หลักการที่มีความมุ่งหมายที่จะ ค้ำครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานภายในโรงเรียน โดยมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นธรรมมีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่มี มาตรการเชิงซ้อน (Double Standard) มีการดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมายไม่ให้ ใช้กฎหมายไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมของ บุคคลในโรงเรียน

2. หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ทำตัวเป็น ตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ปลอดจากการทำผิดวินัย ปลอดจากการทำผิดกฎหมาย ปลอดจาก การทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มี ความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การบริหารที่ยึดหลักการเปิดเผย ตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย มีความชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน เช่น การมีระบบงาน

ที่ชัดเจน มีระบบคุณธรรมในการเลือกหรือแต่งตั้งบุคลากร รวมถึงการให้คุณให้โทษ การเปิดโอกาสให้สังคมภายนอกเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยองค์ประกอบเครื่องชี้วัดความโปร่งใสมี 4 ด้าน คือ ความโปร่งใสด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านระบบการให้คุณด้านระบบการให้โทษ และด้านการเปิดเผยระบบงาน

4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการรับรู้ การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกัน การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน การวางแผนร่วมกันและการพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

5. หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง หลักการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบซึ่งสะท้อนความรับผิดชอบต่อสาธารณะและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบในผลงานหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะและมีระบบติดตามผล

6. หลักความคุ้มค่า (Value for money) หรือหลักประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) หมายถึง การบริหารจัดการที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมสำหรับการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน รวมทั้งป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อมและมีความสามารถที่จะแข่งขันกับภายนอก

ลิขิต ธีรเวคิน (2553) ได้ระบุว่าหลักธรรมาภินั้นมีหลักการใหญ่ๆ อยู่ 5 ประการ ประกอบด้วย

- 1) ความชอบธรรมของนโยบาย (Legitimacy)
- 2) ความโปร่งใส (Transparency)
- 3) ความรับผิดชอบ (Accountability)
- 4) การมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation)
- 5) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness)

สัมมา ธรณิธย์ (2560) ระบุว่าหลักธรรมาภินในการบริหารงาน ประกอบด้วย

1. หลักนิติธรรม ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในหลักธรรมาภินหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หมายถึง การมีกฎหมายต่างๆ ที่ยุติธรรมและชัดเจนของกฎหมาย เพื่อให้เกิด ความเป็นธรรมและเสมอภาคเท่าเทียมกัน เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคม ยินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้น ด้วยกระบวนการยุติธรรมและถูกบังคับใช้กับ กลุ่มคนต่าง ๆ อย่างเสมอภาค

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การใช้อำนาจความชอบธรรมอย่างถูกต้อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ ประชาชนมีคุณภาพ มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยในการประกอบอาชีพที่สุจริต มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ซึ่งเป็นหลักสำคัญในหลักธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ ที่มีการดำเนินการ สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาของคนในองค์กร มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กร ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้น เพื่อเปิดกว้างในความคิดเห็น หาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุก ๆ คน เกิดการเปลี่ยนแปลง ในทิศทางที่ต้องการโดยการกระทำผ่านกลุ่ม หรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ การใส่ใจในปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาในสิ่งที่ตนเองปฏิบัติ โดยจะคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลักและมีจิตใจที่เสียสละให้แก่ส่วนรวม และพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบจากการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรและส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

สมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2564) ระบุว่าหลักธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ความสำนึกรับผิดชอบ (Accountability)
- 2) ความโปร่งใสและเปิดเผยข้อมูล (Transparency)
- 3) การมีส่วนร่วมสาธารณะ (Public Participation)
- 4) นิติธรรม (Rule of Law)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้ององค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลจากหน่วยงานและนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ออกมาเป็นตารางดังนี้

ตาราง 7 (ต่อ)

หน่วยงาน/นักวิชาการ	สำนักงานรัฐมนตรี (2542)	กระทรวงศึกษาธิการ (2542)	กระทรวงมหาดไทย (2543)	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543)	ไขว้ฉันทน์ คำชู (2545)	สถาบันพระปกเกล้า (2548)	วิภาส ทองสุทธิ์ (2551)	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552)	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553)	ลิขิต ธีรเวคิน (2553)	สัมมา รัตนธัย (2560)	สมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2564)	ความถี่
14. การปราบปราม การทุจริตและการ ประพฤติมิชอบ					✓								1
15. หลักการกระจาย อำนาจ								✓					1
16. หลักการ ตอบสนอง								✓					1
17. หลักประสิทธิภาพ								✓		✓			2
18. หลักประสิทธิผล								✓		✓			2
19. หลักการมี ฉันทานุมัติร่วมใน สังคม								✓					1

จากตาราง 7 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล
สรุปได้ว่า ในหน่วยงานต่างๆ ได้มีการนำเอาหลักธรรมาภิบาลไปใช้ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีการกำหนด
องค์ประกอบหรือขอบข่ายงานที่แตกต่างกันไปตามภาระงานขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละหน่วยงาน
จากการสังเคราะห์ พบว่า หลักธรรมาภิบาลที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นหลักสำคัญ ๆ โดยการใช้
เกณฑ์ความถี่ตั้งแต่ 6 ขึ้นไปซึ่งมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส
หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ตาราง 8 แนวคิดที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตามกระทรวงศึกษาธิการ (2542)

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ตามกระทรวงศึกษาธิการ (2542)	ชื่อหน่วยงาน/นักวิชาการ
1. หลักนิติธรรม	1. สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) 2. กระทรวงศึกษาธิการ (2542) 3. กระทรวงมหาดไทย (2543) 4. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) 5. ไชยวัฒน์ คำชู (2545) 6. สถาบันพระปกเกล้า (2548) 7. วิภาส ทองสุทธิ์ (2551) 8. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) 9. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) 10. สัมมา รณิธย์ (2560) 11. สมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2564)
2. หลักคุณธรรม	1. สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) 2. กระทรวงศึกษาธิการ (2542) 3. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) 4. สถาบันพระปกเกล้า (2548) 5. วิภาส ทองสุทธิ์ (2551) 6. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) 7. สัมมา รณิธย์ (2560)
3. หลักความโปร่งใส	1. สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) 2. กระทรวงศึกษาธิการ (2542) 3. กระทรวงมหาดไทย (2543) 4. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) 5. ไชยวัฒน์ คำชู (2545) 6. สถาบันพระปกเกล้า (2548) 7. วิภาส ทองสุทธิ์ (2551)

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ตามกระทรวงศึกษาธิการ (2542)	ชื่อหน่วยงาน/นักวิชาการ
	8. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) 9. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) 10. ลิขิต อีรเวคิน (2553) 11. สัมมา รณิธย์ (2560) 12. สมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2564)
4. หลักการมีส่วนร่วม	1. สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) 2. กระทรวงศึกษาธิการ (2542) 3. กระทรวงมหาดไทย (2543) 4. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) 5. ไชยวัฒน์ คำชู (2545) 6. สถาบันพระปกเกล้า (2548) 7. วิภาส ทองสุทธิ์ (2551) 8. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) 9. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) 10. ลิขิต อีรเวคิน (2553) 11. สัมมา รณิธย์ (2560) 12. สมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2564)
5. หลักความรับผิดชอบ	1. สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) 2. กระทรวงศึกษาธิการ (2542) 3. กระทรวงมหาดไทย (2543) 4. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) 5. ไชยวัฒน์ คำชู (2545) 6. สถาบันพระปกเกล้า (2548) 7. วิภาส ทองสุทธิ์ (2551) 8. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552)

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ตามกระทรวงศึกษาธิการ (2542)	ชื่อหน่วยงาน/นักวิชาการ
	9. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) 10. ลิขิต ชีระเวคิน (2553) 11. สัมมา ธรนิธย์ (2560) 12. สมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2564)
6. หลักความคุ้มค่า	1. สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) 2. กระทรวงศึกษาธิการ (2542) 3. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) 4. สถาบันพระปกเกล้า (2548) 5. วิภาส ทองสุทธิ (2551) 6. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) 7. สัมมา ธรนิธย์ (2560)

จากตาราง 8 ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล สามารถสรุปได้ว่าหลักธรรมาภิบาลที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปนั้นมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลตามกระทรวงศึกษาธิการ (2542) ทั้ง 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งใช้เป็นกรอบแนวคิดที่จะใช้ประกอบการวิจัยครั้งนี้

แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

1. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลนั้น นำมาใช้ในการบูรณาการเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ดังนี้

1. หลักนิติธรรม มีแนวทางการบริหาร ดังนี้

1.1 ให้ความรู้แก่สมาชิกในองค์กร เรื่องกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิ เสรีภาพ บทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์กรรวมทั้งขอบเขตในการมีส่วนร่วมแบบ ประชาธิปไตย

1.2 พัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมเป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่ประชาชนและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพมากขึ้น

2. หลักคุณธรรม มีแนวทางการบริหาร ดังนี้

2.1 สถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม เริ่มจากเยาวชน อย่างจริงจัง

2.2 ผนวกใช้หลักคุณธรรม อย่างกว้างขวางจริงจัง โดยเริ่มจากผู้บังคับบัญชา

2.3 ผนวกให้สังคมร่วมสนับสนุนผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมที่ถูกรังแกโดยผู้มีอำนาจ เหนือกว่า รวมถึงการยอมรับ เชิดชูเกียรติ การส่งเสริมหรือกระตุ้นในรูปแบบต่าง ๆ

2.4 ในองค์กรมรการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกด้วยสื่อประเภท ต่าง ๆ

2.5 ในหน่วยงานควรมีหลักจริยธรรมของตนเอง อย่างชัดเจน

3. หลักความโปร่งใส

3.1 สำนวความเห็นชอบของบุคลากรในหน่วยงานในเรื่องความโปร่งใสที่ ต้องการของบุคลากร

3.2 บุคลากรตระหนักในสำคัญและปฏิบัติตามแนวทางในพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการปกครอง พ.ศ. 2539

3.3 ปรับปรุงระบบเอกสารระบบสารสนเทศให้เป็นระเบียบสะดวกต่อการใช้งาน และการสืบค้นของประชาชน

3.4 จัดทำเอกสาร คู่มือ เกี่ยวกับการให้บริการของส่วนราชการที่เข้าใจง่าย สะดวกต่อการติดต่อของประชาชน

3.5 มีระบบการประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์กร

3.6 สร้างทัศนคติที่ดี การให้ข้อมูลข่าวสารและตอบข้อสงสัยของประชาชน

4. หลักการมีส่วนร่วม

4.1 องค์กรต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน พร้อมทั้งออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ กับบุคคลในองค์กรถือปฏิบัติ รวมทั้งพัฒนากลไกระบบการทำงานและการบริหารจัดการมี ประสิทธิภาพ เพื่อเอื้อต่อการสนับสนุน ให้บุคลากรในองค์กรและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

4.2 กระจายอำนาจ การบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้บุคลากรสามารถบริหารภารกิจตามบทบาทหน้าที่ตรงตามความต้องการ

4.3 ธารงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรและประชาชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีส่วนร่วม

4.4 จัดทำคู่มือแนวทางการมีส่วนร่วมในงาน/โครงการต่าง ๆ รวมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ผู้เกี่ยวข้องและประชาชน ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมมีคุณค่ามากขึ้น

4.5 แสดงผลลัพธ์จากการเข้ามามีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนได้รับทราบ พร้อมทั้งมีรางวัลตอบแทนแก่เจ้าของความคิดที่นำไปสู่การปฏิบัตินั้น

4.6 สร้างหลักประกันในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานขององค์กร

5. หลักความรับผิดชอบ

5.1 ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดีรวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีด้วยการยกย่องและส่งเสริมบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี

5.2 สร้างความรับผิดชอบของตนเองโดยใช้การมีส่วนร่วมมีระบบการตรวจสอบและการประเมินที่น่าเชื่อถือ

5.3 ส่งเสริมผู้มีความรับผิดชอบโดยการให้รางวัลรวมทั้งการจูงใจด้วยวิธีที่หลากหลาย

6. หลักความคุ้มค่า

6.1 ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นหรือเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียวเพื่อสะดวกและรวดเร็ว

6.2 ปฏิบัติงานอย่างประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลา บรรลุวัตถุประสงค์ภายในเวลาที่กำหนด

6.3 กำหนดมาตรฐานการทำงานในหน้าที่และเป้าหมายที่ชัดเจน

6.4 สร้างระบบความคุ้มค่า และรายงานการใช้จ่ายทรัพยากรอย่างคุ้มค่าต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับเพื่อตรวจสอบ

6.5 นำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน

6.6 เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความคุ้มค่า

6.7 รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานในองค์กร

6.8 ให้ความสำคัญกับระบบการติดตามประเมินผลและควรประกาศให้ผู้เกี่ยวข้อง และประชาชนทราบเป็นระยะ

6.9 ให้ระบบการประเมินการปฏิบัติงาน (RBM) และใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือในการพิจารณาปริมาณโครงการ

6.10 จัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน

6.11 ปรับปรุงระเบียบปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า

6.12 ให้รางวัลกับกลุ่มบุคลากรที่ดำเนินการด้วยวิธีดังกล่าวได้อย่างถูกต้องคุ้มค่า

2. การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในขอบข่ายงานการบริหารสถานศึกษา

หลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ดังนี้

1. บริหารงานวิชาการ

ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบ

หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครูผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

1.2 มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมี

ความสำคัญที่สุด

1.3 มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร

กระบวนการเรียนรู้รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

1.4 มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพ

การจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

1.5 มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ

คุณภาพ ในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. บริหารงานงบประมาณ

สุวิทย์ หนองไผ่ (2555) ได้กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหาร มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้ในการจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผล ให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

2.1 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษาแนวทางการปฏิบัติ

2.1.1 ทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและประเมินสถานภาพของสถานศึกษา

2.1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ของสถานศึกษา

2.2 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ

2.2.1 จัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งานโครงการ

2.2.2 จัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง

2.2.3 จัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษาและกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลางเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องเชิงนโยบายจัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษาที่จะต้องทำกับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณการจัดสรรงบประมาณ

2.3 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา

2.3.1 จัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ

2.3.2 ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจากหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรที่เขตพื้นที่การศึกษาแจ้ง ตลอดจนตรวจสอบวงเงินนอกงบประมาณที่ได้จากแผนการระดมทรัพยากร

2.3.3 จัดจัดสรรวงเงิน และจัดทำข้อตกลงผลผลิตให้หน่วยงานภายในสถานศึกษารับไปดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

2.4 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ

2.4.1 จัดทำแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาสโดยกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานรายเดือนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณแล้วสรุปแยกเป็นรายไตรมาสเป็นงบบุคลากรงบบุคลากร งบลงทุน และงบดำเนินการ

2.4.2 เสนอแผนการใช้งบประมาณ วงเงินรวมเพื่อขออนุมัติเงินประจำงวดเป็นรายไตรมาสผ่านเขตพื้นที่การศึกษาไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวบรวมเสนอต่อสำนักงบประมาณ

2.4.3 เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีและอนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการตามที่ได้รับงบประมาณ

2.5 การโอนเงินงบประมาณการโอนเงิน ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่
กระทรวงการคลังกำหนดการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการ
ดำเนินงาน

2.6 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

2.6.1 จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินทั้งเงินงบประมาณและ
เงินนอกงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณและแผนการใช้
งบประมาณรายไตรมาส

2.6.2 จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลง
การให้บริการผลผลิตของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณและแผนการ
ใช้งบประมาณรายไตรมาส

2.6.3 จัดทำแผนการกำกับตรวจสอบติดตามและป้องกันความเสี่ยงสำหรับ
โครงการที่มีความเสี่ยงสูง

2.6.4 ประสานแผนและดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศให้เป็นไป
ตามแผนการ

2.6.5 ตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา โดยเฉพาะโครงการที่มีความเสี่ยงสูง

2.6.6 จัดทำข้อสรุปการตรวจสอบ ติดตามและนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหา
ที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จรายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.6.7 สรุปข้อมูลสารสนเทศที่ได้และจัดรายงานข้อมูลการใช้งบประมาณผล
การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นรายไตรมาสต่อเขตพื้นที่การศึกษา

2.7 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

2.7.1 กำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จ และตัวชี้วัดของสถานศึกษา

2.7.2 จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่กำหนดตามข้อตกลง
การให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา

2.7.3 สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล ผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่
กำหนดไว้ตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา

2.7.4 ประเมินผลแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
และจัดทำรายงานประจำปี

2.7.5 รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและ
เขตพื้นที่การศึกษา

2.7.6 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสรุปข้อมูลสารสนเทศที่ได้และจัดรายงาน ข้อมูลการใช้งบประมาณผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นรายไตรมาสต่อเขตพื้นที่การศึกษา

2.8 การจัดการทรัพยากร

2.8.1 ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา และสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาทราบรายการสินทรัพย์ของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2.8.2 วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

2.8.3 สนับสนุนให้บุคลากรและสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2.9 การระดมทรัพยากร

2.9.1 ศึกษา วิเคราะห์ กิจกรรมและภารกิจ งาน โครงการ ตามกรอบ งบประมาณการระยะปานกลาง

2.9.2 สำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา ตามเกณฑ์การรับทุนทุกประเภท

2.9.3 ศึกษา วิเคราะห์ แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และ ท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

2.9.4 จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา

2.9.5 เสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และทุนการศึกษาต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ

2.9.6 เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายไปใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องการ ใช้เงินเพิ่มเติมให้เป็นไปตามระเบียบของทุนการศึกษาและระเบียบว่าด้วยเงินนอกงบประมาณทั้งตาม วัตถุประสงค์และไม่กำหนดวัตถุประสงค์

2.10 การจัดการรายได้และผลประโยชน์

2.10.1 วิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการรายได้และ สินทรัพย์ในส่วนที่จะนำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาเพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูล

2.10.2 จัดทำแนวปฏิบัติหรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดการรายได้ และบริหารรายได้และผลประโยชน์ตามแต่สภาพของสถานศึกษาโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่ เกี่ยวข้อง

2.10.3 จัดหารายได้และผลประโยชน์ และจัดทำทะเบียนคุมเก็บเงินรักษาเงินและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2.11 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

2.11.1 สำรวจประเภทกองทุน และจัดทำข้อมูลยอดวงเงินและหลักเกณฑ์ของแต่ละกองทุน

2.11.2 สำรวจความต้องการของนักเรียนและคัดเลือกเสนอให้กู้ยืมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.11.3 ประสานการกู้ยืมกับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

2.11.4 สร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืม

2.11.5 ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานการดำเนินงาน

2.12 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

2.12.1 จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายทั้งการจัดหาและการใช้สวัสดิการเพื่อการศึกษา

2.12.2 วางระเบียบการใช้เงินสวัสดิการ

2.12.3 ดำเนินการจัดสวัสดิการให้เป็นไปตามระเบียบ

2.12.4 กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบ

2.12.5 การบริหารการเงิน

1) การเบิกเงินจากคลัง

2) การรับเงิน

3) การเก็บรักษาเงิน

4) การจ่ายเงิน

5) การนำส่งเงิน

6) การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี

2.13 การบริหารบัญชี

2.13.1 การจัดทำบัญชีการเงิน

1) ตั้งยอดบัญชีระหว่างปีงบประมาณทั้งการตั้งยอดภายหลังการปิดบัญชีงบประมาณปีก่อน และการตั้งยอดก่อนปิดบัญชีปีงบประมาณปีก่อน

2) จัดทำกระดาดำทำการ โดยปรับปรุงบัญชีเงินงบประมาณ

3) บันทึกเปิดบัญชีคงค้าง

4) บันทึกบัญชีประจำวัน

5) สรุปรายการบันทึกบัญชีทุกวันทำการสรุปรายการรับหรือจ่ายเงินผ่าน
ไปบัญชีแยกประเภทเงินสด

6) ปรับปรุงบัญชี เมื่อสิ้นปีงบประมาณ โดยปรับรายการบัญชีรายได้จาก
งบประมาณค้างรับ

7) ปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อบันทึกบัญชีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายใน
งวดบัญชี

8) ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสดและเงินฝากธนาคารตามรายงาน
คงเหลือประจำวัน

9) แก้ไขข้อผิดพลาดจากการบันทึกรายการผิดบัญชี

2.13.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

1) จัดทำรายงานประจำปีเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัดสำนักงานตรวจเงิน
แผ่นดินและกรมบัญชีกลางในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

2) จัดทำรายงานประจำปี โดยจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน

3) การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงานจัดทำและ
จัดหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เองเว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลางที่เขต พื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือ
ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายแจก

2.14 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

2.14.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

1) ตั้งคณะกรรมการหรือบุคลากรขึ้นสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ที่ดิน อาคารและ
สิ่งก่อสร้างทั้งหมดเพื่อทราบสภาพการใช้งาน

2) จำหน่าย บริจาค หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามระเบียบในกรณีที่
หมดสภาพหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์

3) จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน

4) จัดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุสำหรับที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในกรณี
ที่ยังไม่ดำเนินการ

5) จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา

6) จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของ สถานศึกษา

2.14.2 การจัดหาพัสดุ

1) วิเคราะห์แผนงาน งาน/โครงการ ที่จัดทำรอบรายจ่ายล่วงหน้าระยะ
ปานกลาง

2) จัดทำแผนระยะปานกลางและจัดหาพัสดุทั้งในส่วนที่สถาน ศึกษา
จัดหาเองและที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา

2.14.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง

- 1) จัดทำเอกสารแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์
สิ่งก่อสร้างในกรณีที่เป็นแบบมาตรฐาน
- 2) ตั้งคณะกรรมการขึ้นกำหนดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการใน
กรณีที่ไม่เป็นแบบมาตรฐานโดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ
- 3) จัดซื้อจัดจ้าง
- 4) การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ
 - 4.1) จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน
 - 4.2) กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน
 - 4.3) กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่ายเงิน
ให้เป็นไปตามระบบและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี
 - 4.4) ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษา และซ่อมแซมทั้งก่อนและหลัง
การใช้งาน

3. บริหารงานบุคคล

ชลลดา พิงรำพรรณ (2553) ได้กล่าวว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้ ประสบ
ผลสำเร็จจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยหลักการบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลเข้ามา
ประยุกต์ใช้ดังนี้

1. การรับผิดชอบต่อผล (Accountability) หมายถึง การบริหารที่มุ่งเน้นถึง
ผลงานเป็นสำคัญ การคิดการตัดสินใจดำเนินการใด ๆ จะต้องนำไปสู่การได้รับผลสูงสุดเสมอ ดังนั้น
การบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงต้องมุ่งเน้นถึงการพิจารณาคัดเลือกคนที่มีคุณภาพมีความรู้
ความสามารถและการวางแผนจัดวางตำแหน่งที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการ
ปฏิบัติงาน นอกจากนั้นการรับผิดชอบต่อผลยังหมายถึงการที่ผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบต่อการ
ไม่ได้รับผลลัพธ์ตามเป้าหมาย ซึ่งจะเป็นที่มาของการแสวงหาแนวทางปรับปรุงกระบวนการ
ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดีขึ้น

2. การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การสร้างบรรยากาศและ
โอกาสให้ทุกฝ่ายในองค์กรมีส่วนร่วมในการรับรู้สถานภาพขององค์กรตามความเป็นจริง มีส่วนร่วม
ในการกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผน การจัดกระบวนการดำเนินงาน การประเมินผลงาน ปัญหา
และมีส่วน ร่วมในการแก้ไข ซึ่งการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยอาศัยหลักการให้มีส่วนร่วมนี้ถือเป็น
การจูงใจให้ บุคคลทุ่มเทในงานเพราะรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร นอกจากนั้นยังเป็นการ

ส่งเสริมให้บุคคล มีความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อองค์การซึ่งถือเป็นการธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างหนึ่ง

3. การมีความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การยึดหลักของความซื่อสัตย์สุจริต การปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม มีข้อมูลหลักฐานที่แสดงถึงความถูกต้องเหมาะสมดีงาม พอใจที่จะกระทำการใด ๆ อย่างเปิดเผย ไม่ปกปิดซ่อนเร้น สามารถเปิดเผยแสดงหลักฐานข้อมูลได้ ตลอดเวลา ซึ่งการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยอาศัยหลักความโปร่งใสนี้ทำได้โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งผู้บริหารต้องใช้กระบวนการที่โปร่งใสมີหลักฐาน ข้อมูลที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสามารถและผลการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง กระทำการใด ๆ ด้วย ความสุจริตจริงใจ เพื่อขวัญกำลังใจของบุคลากร

4. การยึดหลักความคุ้มค่า (Cost Effectiveness) หมายถึง การคิดตัดสินใจดำเนินการใด ๆ ที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการโดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์หาแนวทางในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าแต่สามารถก่อให้เกิดผลสูงสุด การบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยใช้หลักความค้ำค่านี้นี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำได้โดยการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ พิจารณาอุปสงค์และอุปทานกำลังคน โดยกำหนดปริมาณงานและปริมาณคนให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม นำเครื่องจักรและเทคโนโลยีระดับสูงมาใช้แทนแรงงานคนซึ่งเป็นการประหยัดในด้านต้นทุนแรงงาน ทำให้สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้

5. การยึดหลักนิติธรรม (Legality) หมายถึง การคิดหรือการตัดสินใจใด ๆ โดยเคารพกฎ กติกา ข้อตกลง สัญญา และระเบียบที่ถูกต้องดีงามอยู่เสมอ มีความเคารพในความเป็นมนุษย์ คำนึงสิทธิเสรีภาพ ยึดหลักความเสมอภาคและยุติธรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยอาศัยหลักข้อ นี้ทำได้โดยใช้กระบวนการแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งเป็นเรื่องของการเคารพในสิทธิเสรีภาพของแต่ละฝ่าย สนับสนุนให้ทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างได้รับการคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ภายใต้ กฎหมายแรงงานสัมพันธ์

6. การยึดหลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การคิดหรือการตัดสินใจใด ๆ โดยเฉพาะการปฏิบัติต่อบุคคลควรอยู่บนพื้นฐานของความเมตตา ความจริงใจและหลักคุณธรรมอื่น ๆ ผู้บริหารเองควรแสดงตนเป็นแบบอย่างของการมีเกียรติ มีคุณธรรม สร้างศรัทธาให้คนเคารพยกย่องอย่างจริงใจ การบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยใช้หลักคุณธรรมนี้ทำได้ตั้งแต่การคัดเลือกคนเข้าทำงาน โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง การจัดสวัสดิการ การดูแลเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน หากผู้บริหารยึดหลักคุณธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในทุกเรื่องดังกล่าวแล้วจะทำให้องค์การมีแต่ความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านบุคคล และผลงาน

7. การให้ตรวจสอบได้และรายงานผล (Audit and Evaluation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นที่มาของการมีวินัยในตนเองในการคิดและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงามอยู่เสมอและพร้อมที่จะเปิดเผยให้สังคมรับรู้ การบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยอาศัยหลักการตรวจสอบได้และรายงานผลนี้เป็น การฝึกให้บุคลากรทุกคนไม่เพียงแต่ผู้บริหารเท่านั้น ที่จะต้องปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง ดีงาม แสดงออกถึงการมีคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน สามารถนำผลงานมาเปิดเผยได้ โดยไม่มีการปิดบัง ซ่อนเร้นสิ่งที่ไม่ดีต่าง ๆ ไว้

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ตามหลักธรรมาภิบาลสามารถนำไปใช้ได้ทั้งในระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน เพราะเป็นแนวคิดที่นำความสงบสุขและความดีงามมาสู่การปฏิบัติงานในองค์กร หากทุกฝ่ายร่วมมือกันโดยมุ่งเน้นประโยชน์ของส่วนรวมแล้ว ไม่เพียงองค์กรจะประสบความสำเร็จเท่านั้น แต่จะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้ามั่นคงอย่างยั่งยืนของประเทศ

4. บริหารงานทั่วไป

บุญเกิด ชาดัน (ศุภณัฐ กุมภาร์, 2563) กล่าวว่า การบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการเพื่อบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับแบบมุ่งพัฒนาโรงเรียนให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาประยุกต์ใช้และการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ดังนี้

1. ความโปร่งใส (Transparency) เป็นการตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา สิ่งนี้ช่วยแก้ปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชันได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน สื่อจะเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการตรวจสอบ และรายงานผลงาน ดำเนินงานโดยการนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้องให้แก่สังคมได้รับทราบ

2. ความรับผิดชอบ (Responsiveness) เป็นการพยายามให้คนทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน กล่าวคือคิด กล้าตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลการคิดและการตัดสินใจนั้น ๆ

3. การมีส่วนร่วม (Participation) กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะร่วมเสนอปัญหาประเด็นที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

4. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) เป็นวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยการผลิตและจำหน่ายเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับ

เงินที่ลงทุนหรือการใช้จ่ายทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อมวลมนุษยชาติ โดยมีการพัฒนากระบวนการเพิ่มผลผลิตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เกษม วัฒนชัย (2546) ได้กล่าวถึงการบริหารแบบธรรมาภิบาลในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. การบริหารการศึกษาต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายและความต้องการของระบบการศึกษาไทย ซึ่งอะไรที่เป็น Nonrelevance หรือ Less Relevance ต้องตัดทิ้ง เพราะเราไม่มีงบประมาณพอที่จะทำทุกอย่าง ซึ่งอยากให้เรื่องความสอดคล้อง (Relevance) อยู่ในหลักสูตรการบริหารการศึกษา เรื่อง การบริหารการศึกษาต้องสอดคล้องกับระบบ เพราะฉะนั้นการบริหารการศึกษาต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายและความต้องการของระบบการศึกษาไทย ซึ่งในหลักสูตรธรรมาภิบาล ถ้าเอาไปใช้ในสิ่งที่ไม่มีความเกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์เฉพาะตนเองหรือพวกพ้อง ตรงนี้ต้องรับผิดชอบในเชิงธรรมาภิบาลหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคืองบประมาณทุกบาทที่โรงเรียนได้มาต้องใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจะคอร์รัปชันไม่ได้ ตรงนี้เป็นหลักสูตรธรรมาภิบาลที่สำคัญ

2. กระบวนการบริหารต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และได้ประสิทธิผล (Effectiveness)

3. ทุกขั้นตอนต้องโปร่งใส (Transparency) และมีเหตุผล (Reasonableness) เรื่องความมีเหตุผลมาจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งมี 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ 1) ทางสายกลาง (Moderation) หรือมีขมิ้นมาปฏิบัติ 2) ทำอะไรต้องมีเหตุผล (Reasonableness) และ 3) มีภูมิคุ้มกัน (Self immunity) 4. ต้องมีระบบรับผิดชอบต่อผลการบริหารการศึกษา (Accountability) ต้องสร้างระบบให้มีความรับผิดชอบ ครูใหญ่หัวหน้าหมวด ผู้อำนวยการเขต เลขาธิการของแห่งต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบ ถ้าสร้างตรงนี้เชื่อว่าระบบจะมีธรรมาภิบาลและสามารถเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว

ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จในการนำเอาหลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล โดยอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหมาะสมและมีแนวทางการบริหาร สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการโรงเรียน การบริหารงานจะต้องเป็นรูปแบบใหม่เพราะประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้นำในการบริหารจัดการศึกษา โดยจำเป็นต้องจัดหาทรัพยากรวิชาการ และข้อมูลสารสนเทศ จัดการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ประสานและสร้างความร่วมมือกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว และองค์กรต่าง ๆ เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและได้กล่าวถึงเงื่อนไขความสำเร็จในการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษา ดังนี้

1. ให้ชุมชนมีส่วนร่วม
2. โปร่งใสในการดำเนินการพร้อมที่จะรับการตรวจสอบ
3. มุ่งคุณภาพ/ประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นที่ตั้ง

4. พึ่งตนเองเป็นหลัก
5. ทำงานด้วยความรับผิดชอบ
6. หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องให้อิสระในการดำเนินการ
7. เน้นการบริหารโดยองค์คณะบุคคล
8. จัดให้มีสารสนเทศครบถ้วน
9. ประกันคุณภาพการศึกษา
10. ประเมิน ตรวจสอบเป็นระยะ ๆ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ได้ให้ข้อคิดว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในหน่วยงานต่าง ๆ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้อีกทั้งยังเป็นกลไกสำหรับควบคุม ติดตามและตรวจสอบ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน สิ้นเปลืองน้อยที่สุด เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐจะเกี่ยวข้อง กับประชาชนโดยตรง ดังนั้น ควรนำหลักการธรรมาภิบาลมาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ดังนี้

1. การสรรหาและการแต่งตั้งคณะทำงาน
2. การสร้างความเข้าใจร่วมกัน
3. จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาให้จัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
4. เชิดชูเกียรติผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล
5. ผู้บริหารใช้เทคนิคการบริหารองค์กรรูปแบบใหม่เพื่อการพัฒนาสถานศึกษา
6. เน้นหลักปฏิบัติของผู้บริหารในฐานะต้นแบบ

หลักการธรรมาภิบาลสามารถนำมาใช้กับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ดังภาพประกอบ 2

ที่มา : (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ภาพประกอบ 2 การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

ประโยชน์ของการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้บริหารสถานศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) กล่าวถึงประโยชน์จากการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในสถานศึกษาว่า หลักการดังกล่าวจะทำให้บุคลากรและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. เป็นการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
2. กล้าตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง
3. ไม่ถูกชี้นำในการตัดสินใจและการทำงาน
4. มีความรับผิดชอบต่อการทำงานและการตัดสินใจ
5. เป็นการทำงานที่โปร่งใสไม่เลือกปฏิบัติ
6. เป็นการสร้างหลักประกันคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

จากที่กล่าวมานั้นสรุปได้ว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษานั้น จะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จแตกต่างกันไป เพราะแต่ละสถานศึกษามีความหลากหลายและแตกต่างกันตามแต่ละบริบทของตนเอง ดังนั้น การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้กับการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งให้มีการใช้กฎระเบียบอย่างเป็นธรรม ยึดมั่นใน

ความถูกต้อง เน้นความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สามารถตรวจสอบได้ มีเหตุผล มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก มีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ พร้อมยอมรับผลการกระทำของตน บริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง การตรากฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย มีความเป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษาและสังคม บุคลากรในสถานศึกษายินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎข้อบังคับเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา และภายใต้กฎระเบียบของทางราชการ มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การใช้อำนาจความชอบธรรมอย่างถูกต้อง โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน โดยปลอดจากการทำผิดกฎหมาย การทำผิดวินัยและการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความขยัน มีความอดทน มีระเบียบวินัยและมีการประกอบอาชีพสุจริตจนกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง หลักการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการให้คืน การให้โทษและมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูล การให้คำปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา การร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้น

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การทำให้บุคลากรทุกคนตระหนักในสิทธิ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในผลงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ มีการใส่ใจปัญหาสาธารณะและมีความกระตือรือร้นแก้ไขปัญหาจากสิ่งที่ตนเองปฏิบัติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

6. หลักความคุ้มค่า (Value for money) หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีการรณรงค์ให้มีความ

ประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการที่มีคุณภาพ มีศักยภาพ ที่จะแข่งขันกับภายนอกและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการจัดการสถานศึกษา ในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารทั่วไป อันจะส่งผลให้ การบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ประกอบด้วย

การบริหารวิชาการ

- 1) การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม เป็นการบริหารวิชาการโดยการตรากฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย มีความเป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่าง เสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษาและสังคม บุคลากรใน สถานศึกษายินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด
- 2) การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม เป็นการบริหารวิชาการโดยการยึดมั่นใน ความถูกต้องดีงาม การใช้อำนาจความชอบธรรมอย่างถูกต้อง โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความ ซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความขยัน มีความอดทน มีระเบียบวินัย
- 3) การบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส เป็นการบริหารวิชาการ โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบ ได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการให้คืน การให้โทษและมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ ได้ไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก
- 4) การบริหารวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม เป็นการบริหารวิชาการ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น การรับรู้ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูล การให้คำปรึกษา ร่วมวางแผน ปฏิบัติการของสถานศึกษา การร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้น
- 5) การบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ เป็นการบริหารวิชาการ โดยการทำให้บุคลากรทุกคนทุกตำแหน่งในสัทธิ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองใน ผลงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น แก่ส่วนรวม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
- 6) การบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารวิชาการโดยการบริหาร จัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และส่วนรวม เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารงบประมาณ

1) การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม เป็นการบริหารงบประมาณโดยการตรา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย มีความเป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษาและสังคม บุคลากรในสถานศึกษายินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด

2) การบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม เป็นการบริหารงบประมาณโดยการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การใช้อำนาจความชอบธรรมอย่างถูกต้อง โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความขยัน มีความอดทน มีระเบียบวินัย

3) การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส เป็นการบริหารงบประมาณโดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย การใช้งบประมาณให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการให้คืน การให้โทษและมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

4) การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม เป็นการบริหารงบประมาณโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้งบประมาณ โดยการให้ข้อมูล การให้คำปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวกับงบประมาณของสถานศึกษา การร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้น

5) การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ เป็นการบริหารงบประมาณโดยการทำให้บุคลากรทุกคนทุกตำแหน่งในสิทธิ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในผลงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

6) การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารงบประมาณโดยการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารงานบุคคล

1) การบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม เป็นการบริหารงานบุคคลโดยการตรา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย มีความเป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษาและสังคม บุคลากรในสถานศึกษายินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด

2) การบริหารบุคคลตามหลักคุณธรรม เป็นการบริหารงานบุคคลโดยการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การใช้อำนาจความชอบธรรมอย่างถูกต้อง โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความขยัน มีความอดทน มีระเบียบวินัย

3) การบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส เป็นการบริหารงานบุคคลโดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย การบริหารงานบุคคลให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการให้คืน การให้โทษและมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

4) การบริหารงานบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม เป็นการบริหารงานบุคคลโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูล การให้คำปรึกษา ร่วมวางแผน ปฏิบัติการของสถานศึกษา การร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้น

5) การบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ เป็นการบริหารงานบุคคลโดยทำให้บุคลากรทุกคนทุกตำแหน่งในสัทธิ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในผลงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

6) การบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารงานบุคคลโดยการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารทั่วไป

1) การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม เป็นการบริหารทั่วไปโดยการตรากฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย มีความเป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษาและสังคม บุคลากรในสถานศึกษายินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด

2) การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม เป็นการบริหารทั่วไปโดยการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การใช้อำนาจความชอบธรรมอย่างถูกต้อง โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความขยัน มีความอดทน มีระเบียบวินัย

3) การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส เป็นการบริหารทั่วไปโดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย การบริหารงานทั่วไปให้มีความโปร่งใส สามารถ

ตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการให้คุณ การให้โทษและมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

4) การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม เป็นการบริหารทั่วไปโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูล การให้คำปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา การร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้น

5) การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบ เป็นการบริหารทั่วไปโดยการทำให้บุคลากรทุกคนทุกตำแหน่งในสิทธิ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่องานหน้าที่ของตนเองในผลงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

6) การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารทั่วไปโดยการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความหมายของการพัฒนาแนวทาง

ความหมายของการพัฒนาแนวทางนั้นได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายความหมาย ทั้งความหมายที่มีความคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเสนอต่อไปนี้

ความหมายของการพัฒนา

Good (1973) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางด้านความรู้ความสามารถ ซึ่งเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองหรือบุคคลอื่นกระทำ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2532) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้าและการเปลี่ยนแปลงนี้จะมีสองส่วน ที่เกี่ยวข้อง คือ การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพรวมทั้งจะต้องมีทิศทางที่ดีขึ้นเท่านั้น

ปกรณ์ ปรียากร (2538) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Development แปลว่า การเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ

ยนต์ ชุ่มจิต (2541) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การดำเนินงานที่พยายามจะสร้างเสริมให้ครุมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน รวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดีด้วย

สนธยา พลศรี (2547) ให้ความหมายว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงาม และดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ ความหมายดังกล่าวนี้ เป็นที่มาของความหมายในภาษาไทยและเป็นแนวทางในการกำหนดความหมายอื่นๆ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการพัฒนา หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ไปในทางที่ดีขึ้นทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณและสิ่งแวดล้อม

ความหมายของแนวทาง

Good (1973) ให้ความหมายว่า แนวทาง หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่าง เพื่อการลอกเลียนแบบ เป็นสิ่งที่เป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการหรือแนวคิดหรือเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

Stoner และ Wankel (1986) ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง การจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น เป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์และมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าแนวทาง หมายถึง แนวปฏิบัติที่ใช้เป็นหลักการ แนวคิดหรือทฤษฎี เพื่อใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กร และสถานศึกษาเพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานในด้านต่างๆ

จากความหมายของการพัฒนาและแนวทาง สรุปได้ว่า การพัฒนาแนวทาง หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติในการดำเนินงานให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ข้อมูลพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์เริ่มจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 34 (1) โดยแบ่ง

ส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2561 ดังนี้

- (1) กลุ่มอำนวยการ
- (2) กลุ่มบริหารงานบุคคล
- (3) กลุ่มนโยบายและแผน
- (4) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
- (5) กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
- (6) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
- (7) หน่วยตรวจสอบภายใน
- (8) กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (9) กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (10) กลุ่มกฎหมายและคดี

ที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ที่ ถนนนิเวศ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000 หมายเลขโทรศัพท์ 044-612408 โทรสาร 044-612644 Website : www.ssbr.go.th

เขตพื้นที่บริการ

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีเขตพื้นที่บริการทั้งหมด 23 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอห้วยราช อำเภอพลับพลาชัย อำเภอบ้านด่าน อำเภอขานี อำเภอหนองหงส์ อำเภอนางรอง อำเภอประโคนชัย อำเภอพุทไธสง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอแคนดง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอโนนดินแดง อำเภอลำปลายมาศ อำเภอสตึก อำเภอกะสัง อำเภอคูเมือง อำเภอละหานทราย อำเภอบ้านกรวด อำเภอหนองกี่ และอำเภอปะคำ

ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีโรงเรียนในสังกัด 66 โรงเรียน จำนวนโรงเรียน แบ่งกลุ่มบริหารจัดการโดยจำแนกตามสหวิทยาเขต จำนวน 9 สหวิทยาเขต เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 32 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 20 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 9 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษาในปีการศึกษา 2565 ทั้งสิ้น 165 คน ข้าราชการครู 3,054 คน พนักงานราชการ 176 คน ครูอัตราจ้าง 51 คน และจำนวนนักเรียน 62,315 คน

ตาราง 9 แสดงชื่อสถานศึกษาจำแนกตามสหวิทยาเขต (สพม.บุรีรัมย์, 2565)

สหวิทยาเขต	สถานศึกษา	อำเภอ	ขนาด
1. เมืองบุรีรัมย์	บุรีรัมย์พิทยาคม	เมืองบุรีรัมย์	ใหญ่พิเศษ
	ภัทรบพิตร	เมืองบุรีรัมย์	ใหญ่
	บัวหลวงพิทยาคม	เมืองบุรีรัมย์	ใหญ่
	พระครูพิทยาคม	เมืองบุรีรัมย์	กลาง
	สองห้องพิทยาคม	เมืองบุรีรัมย์	เล็ก
	กนกศิลป์พิทยาคม	เมืองบุรีรัมย์	เล็ก
	สวายจิกพิทยาคม	เมืองบุรีรัมย์	เล็ก
	หนองตาตพิทยาคม	เมืองบุรีรัมย์	เล็ก
	กลันทาพิทยาคม	เมืองบุรีรัมย์	เล็ก
	รัมย์บุรีพิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก	บ้านด่าน	กลาง
2. ลำปลายมาศ	ธารทองพิทยาคม	ลำปลายมาศ	ใหญ่
	ลำปลายมาศ	ลำปลายมาศ	ใหญ่พิเศษ
	ตลาดโพธิ์พิทยาคม	ลำปลายมาศ	เล็ก
	จตุราษฎร์พิทยาคม	ลำปลายมาศ	เล็ก
	เมืองแฝกพิทยาคม	ลำปลายมาศ	เล็ก
	ทะเมนชัยพิทยาคม	ลำปลายมาศ	เล็ก
	ชำนิพิทยาคม	ชำนิ	เล็ก
3. กระสัง	กระสังพิทยาคม	กระสัง	ใหญ่พิเศษ
	ลำดวนพิทยาคม	กระสัง	เล็ก
	ชุมแสงพิทยาคม	กระสัง	เล็ก
	สูงเนินพิทยาคม	กระสัง	เล็ก
	ห้วยราชพิทยาคม	ห้วยราช	กลาง
	พลับพลาชัยพิทยาคม	พลับพลาชัย	กลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

สหวิทยาเขต	สถานศึกษา	อำเภอ	ขนาด
4. ประโคนชัย	ประโคนชัยพิทยาคม บ้านบุวิทยาสรณ์ ไพศาลพิทยาคม เมืองดลพิทยาสรรพ์ แสงโตนพิทยาคม บ้านกรวดวิทยาการ โนนเจริญพิทยาคม	ประโคนชัย ประโคนชัย ประโคนชัย ประโคนชัย ประโคนชัย บ้านกรวด บ้านกรวด	ใหญ่พิเศษ เล็ก กลาง ใหญ่ เล็ก ใหญ่พิเศษ กลาง
5. นางรอง	นางรอง สิงหวิทยาคม นางรองพิทยาคม ทุ่งแสงทองพิทยาคม พิมพ์รัฐประชาสรรค์ เหลื่องพนาวิทยาคม ถนนหักพิทยาคม พนมรุ้ง	นางรอง นางรอง นางรอง นางรอง นางรอง นางรอง นางรอง เฉลิมพระเกียรติ	ใหญ่พิเศษ กลาง กลาง เล็ก เล็ก เล็ก กลาง กลาง
6. หนองกี่	หนองกี่พิทยาคม เมืองโพธิ์ชัยพิทยาคม หนองหงส์พิทยาคม ห้วยหินพิทยาคม สามัคคีพิทยาคม โนนสุวรรณพิทยาคม	หนองกี่ หนองกี่ หนองหงส์ หนองหงส์ โนนสุวรรณ โนนสุวรรณ	ใหญ่พิเศษ เล็ก กลาง เล็ก เล็ก กลาง
7. ละหานทราย	ละหานทรายวิทยา ตาจพิทยาสรรค์ ละหานทรายรัชดาภิเษก ไทยเจริญวิทยา ปะคำพิทยาคม ร่วมจิตต์วิทยา ร่มเกล้า บุรีรัมย์	ละหานทราย ละหานทราย ละหานทราย ปะคำ ปะคำ ละหานทราย โนนดินแดง	เล็ก เล็ก ใหญ่พิเศษ เล็ก เล็ก เล็ก กลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

สหวิทยาเขต	สถานศึกษา	อำเภอ	ขนาด
8. พุทไธสง	คูเมืองวิทยาคม	คูเมือง	กลาง
	คูเมืองวิทยา	คูเมือง	กลาง
	มัธยมพรสำราญ	คูเมือง	เล็ก
	นาโพธิ์พิทยาคม	นาโพธิ์	กลาง
	อุดมอักษรพิทยาคม	นาโพธิ์	เล็ก
	พุทไธสง	พุทไธสง	ใหญ่พิเศษ
	กุสุวันแดงพิทยาคม	บ้านใหม่ไชยพจน์	กลาง
9. สตึก	เมืองแกพิทยาคม	สตึก	กลาง
	วิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย ฯ	สตึก	กลาง
	สะแกพิทยาคม	สตึก	เล็ก
	สมเสมีตวิทยา	สตึก	เล็ก
	สตึก	สตึก	ใหญ่
	ร้อนทองพิทยาคม	สตึก	เล็ก
	แคนดงพิทยาคม	แคนดง	กลาง
	ดงพลองพิทยาคม	แคนดง	เล็ก

วิสัยทัศน์

“สพม.บุรีรัมย์ พื้นที่ปลอดภัย ได้คุณภาพตามมาตรฐาน”

พันธกิจ

1. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ คุณธรรมจริยธรรม ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 และเป็นพลโลก
2. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่สถานศึกษา
3. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง ตามแนวคิดไม่มีเด็กคนใดถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง No Child left Behind (NCLB)
4. ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพและมีทักษะดิจิทัล

5. พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนรู้ เป็นผู้เรียนรู้เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิต เป็นผู้ร่วมคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคม เป็นผู้รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกพลเมืองไทยและพลโลกที่เข้มแข็ง
2. สถานศึกษา มีคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลและมีระบบประกันคุณภาพ
3. ครู บุคลากรและผู้บริหาร พัฒนาผู้บริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา พัฒนาครูเพื่อยกระดับจิตวิญญาณความเป็นครูและความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา และเป็นแบบอย่างในการเสริมสร้างความปลอดภัยในวิชาชีพของตนและการแสดงออกที่ถูกต้องทั้งในระดับสถานศึกษาและชุมชนและเป็นพลเมืองดิจิทัล
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ผู้รับบริการมีความพึงพอใจและได้รับการบริการที่ดี มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & High Performance Government) ด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริการ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล

จุดเน้น/โครงการสำคัญ

ความปลอดภัย

1. School safety Zone สร้างพื้นที่ปลอดภัยในการใช้ชีวิตประจำวัน มีการจัดสภาพแวดล้อมและการวางกฎเกณฑ์ให้ปลอดภัยจากโรคอุบัติใหม่ อุบัติเหตุ อุบัติภัย ความรุนแรงและการคุกคามทางเพศ มีระบบบริหารจัดการที่ส่งเสริมและควบคุมความปลอดภัย มีการจัดสภาพแวดล้อมและสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสม
2. Growth mindset Zone สร้างพื้นที่และโอกาสในการแสดงออกทางความคิดและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย
3. Cyber Security zone สร้างความรู้เท่าทันด้านดิจิทัลให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรมีทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย
4. Care Zone สร้างเครือข่ายและระบบในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนให้โอกาสนักเรียนทุกคน โดยไม่มีเด็กคนใดถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง
5. Transferring Zone สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมเพื่อสร้างทักษะชีวิตในการเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กสู่วัยรุ่นให้สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และดำรงชีวิตในสังคมอย่างปลอดภัยคุณภาพตามมาตรฐาน

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ได้กำหนดเป้าหมายคุณภาพการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ คือ การพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ที่สอดคล้องกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดว่า สถานศึกษาเป็นผู้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (การประเมินตนเอง) โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่กรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามบริบท ระดับและประเภทการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

(1) การสนับสนุนสถานศึกษาให้มีอิสระในการกำหนดแนวคิด ปรัชญาและวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษา ให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน

(2) การส่งเสริมสถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การมีเครือข่ายความร่วมมือ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือองค์กรแห่งการเรียนรู้

(3) การพัฒนาผู้บริหาร ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับโลกยุคดิจิทัลและโลกอนาคต

(4) การสนับสนุน กำกับ ติดตาม การวางระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านคุณภาพผู้บริหารและครูอาจารย์ ความเหมาะสมของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี ทรัพยากรการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนการสอน โดยมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล และความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้

ประเด็นการพัฒนา/กลยุทธ์

1. การจัดการศึกษาอย่างปลอดภัยและมั่นคง

แนวทาง : ส่งเสริม สนับสนุนและสร้างความร่วมมือให้ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนรอบข้างให้ได้รับความปลอดภัยจากโรคภัย (COVID 19) ภัยพิบัติ ภัยทางเทคโนโลยี และภัยคุกคามต่างๆ สร้างความตระหนักในการดูแลสุขภาพของตนเองและสามารถปรับตัวในภาวะวิถีชีวิตใหม่ มีภูมิคุ้มกันทักษะชีวิต มีจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัย ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

2. การจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มสมรรถนะให้คนไทย

แนวทาง : ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ การคิดขั้นสูง นวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน มุ่งสู่อาชีพ และการมีงานทำ ทั้งภายในและภายนอก

สถานศึกษา ผู้เรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร เป็นบุคคลที่เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง สามารถเลือกเรียนเพื่อการต่อยอดในการประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนได้มีเวทีที่เปิดกว้างที่เข้าถึงและแสดงศักยภาพได้ ตลอดเวลาและต่อเนื่อง

3. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

แนวทาง : ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นการพัฒนา สมรรถนะหลักที่จำเป็นในแต่ละระดับ และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นครูยุคใหม่ มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ มีจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีทักษะด้านดิจิทัล

4. การเสริมสร้างโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

แนวทาง : สร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงระบบการศึกษาอย่างเป็นธรรมให้เกิด ขึ้นกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทันสมัย สามารถนำมาใช้ในการ บริหารและจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เข้าถึงแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ ทันสมัยอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ พัฒนา ระบบและช่องทางในการเลือกศึกษาต่อเพื่อการมีงานทำและอาชีพตามความต้องการและความถนัด ของตนเอง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ครอบคลุมทั่วถึง ครอบคลุมพื้นที่ เกิดการเรียนรู้เชิง รุก มีการพัฒนาอาชีพ การมีงานทำและสร้างรายได้ ประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างภาคภูมิใจ

5. การส่งเสริมการศึกษาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทาง : ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สภาพแวดล้อมและพื้นที่แห่งความปลอดภัย (Zoning) ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ ตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. การพัฒนาระบบบริหารจัดการ

แนวทาง : ส่งเสริมการพัฒนาระบบราชการ 4.0 มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & High Performance Government) ด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริการ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อเปลี่ยนแปลงไปสู่ การบริหารจัดการสมัยใหม่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยหวังว่าจะก่อให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการจัดการการศึกษา ส่งผลกระทบในทางบวกอย่างใหญ่หลวงต่อ ประเทศชาติ จัดทาระบบ Big Data เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลหลากหลายแหล่งมาใช้วิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และการพัฒนาผู้เรียน อย่างยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กมลพรรณ พึ่งดวง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยมีความมุ่งหมายเพื่อทราบ 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 แห่ง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1.การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ หลักคุณธรรมและจริยธรรม กับ หลักความเสมอภาคตามลำดับ ส่วนด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก คือ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ หลักการตอบสนอง ตามลำดับ 2.ประสิทธิภาพของสถานศึกษาทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังต่อไปนี้ การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน คุณภาพโดยทั่วไป ความใส่ใจในงาน ความพึงพอใจในงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บังอร สิมพันธ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยมีความมุ่งหมาย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 การวิจัยมี 2 ระยะ ดังนี้ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการดำเนินงานโดย

ใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 และการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหาร จำนวน 123 คน ครู จำนวน 310 คน รวม 433 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมิน แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แล้วหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และจัดลำดับ (PNI) จากนั้นศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 และร่างแนวทางการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า 1.จากการศึกษาองค์ประกอบของการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า ใช้อองค์ประกอบการบริหารงาน 4 กลุ่มงาน มีหลักธรรมาภิบาล 50 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ มี 12 องค์ประกอบ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ มี 10 องค์ประกอบ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล มี 16 องค์ประกอบ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป มี 12 องค์ประกอบ 2.ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 2.1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่ารายด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป 2.2) สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่ารายด้านโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ 3. แนวทางพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม ผู้บริหารมีการบริหารด้วยความเป็นธรรมตามระเบียบของทางราชการเพื่อปลูกฝังให้เคารพกฎระเบียบและกฎหมายมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติที่ถูกต้อง 2) หลักคุณธรรม ผู้บริหารบริหารงานโดยยึดหลักคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงธรรมมีความชัดเจนมีคณะกรรมการกำกับและตรวจสอบได้ในทุกระดับ 3) หลักความโปร่งใสผู้บริหารบริหารงาน

บุคลากรด้วยความโปร่งใส แสดงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลงานของบุคลากร 4) หลักความรับผิดชอบ มีการบริหารงานวิชาการโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียน 5) หลักการมีส่วนร่วมบริหารงานหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนนิเทศกำกับและติดตามการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารบริหารงานโดยการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ของชุมชนมาสนับสนุนและใช้อย่างประหยัดคุ้มค่า โดยสรุปการบริหารงานของโรงเรียนจำเป็นที่จะต้องให้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนเพราะหลักธรรมาภิบาลเน้นให้บุคลากรทุกคนในองค์กรรู้สึกมีส่วนร่วมหรือรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในองค์กร

วิวัฒน์ชัย ศรีจันทร์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยมี ความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อเป็น แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2558 เป็นผู้บริหาร จำนวน 40 คน และครูผู้สอน จำนวน 282 คน รวมทั้งสิ้น 322 คน ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2.แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา สรุปเป็นรายด้านดังนี้ 2.1) ด้านหลักนิติธรรม ควรมีการดำเนินการ มีการจัดทำระเบียบ และปรับปรุงกฎระเบียบการปฏิบัติงานด้านวิชาการ มีเหมาะสมกับสถานการณ์ อยู่เสมอ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน 2.2) ด้านหลักคุณธรรม ควรมีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีการจัดการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และมีการจัดสอนซ่อมเสริม กรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2.3) ด้านหลัก ความโปร่งใส ควรมีการดำเนินการ มีการให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น ๆ มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบคลุม

องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานที่เป็นรายงานประจำปี (SAR) เผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณะ

2.4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม ควรมีการดำเนินการ มีการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษา ข้อมูลชุมชน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา และดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา 2.5) ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรมีการดำเนินการพัฒนาออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และมีการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.6) ด้านหลักความคุ้มค่า ควรมีการดำเนินการมีการตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน รวมถึงการคัดเลือกหนังสือเรียนที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีสื่อ อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ และการให้บริการต่าง ๆ ของงานวิชาการเป็นไปด้วยความรวดเร็วเกิดความพึงพอใจต่อผู้รับบริการ

สาส์น ประทุมวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศและประสบการณ์การสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใส
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยรวม และรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุภาพร สิทธิจันทร์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน โดยการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและ เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน โดยการใช้ตารางกระจายและมอร์แกน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของสถานภาพและ ขนาดโรงเรียน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ .972 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .360 - .826 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง เดียว และการทดสอบรายคู่ ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียน สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย 7 คน ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2.เปรียบเทียบ สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและ รายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบสภาพการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน ด้านหลักนิติธรรมและหลักคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน 3.แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ผู้บริหารควรมีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ ข่าวสารการบริหารงานต่อสาธารณะ ซึ่งต้องเข้าใจง่าย ตรวจสอบได้ ควรให้ความรู้ในข้อบังคับ กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติแก่ครูและบุคลากร เมื่อเกิดปัญหาต้องดำเนินการอย่างตรงไปตรงมา ไม่เลือกปฏิบัติและจะต้องคำนึงถึงความยุติธรรม ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ต้องวางแผนก่อนลงมือทำงาน วิเคราะห์ความคุ้มค่ากับ ติดตามรายงานผล ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน บริหารงาน แบบประชาธิปไตยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะ แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจแก้ปัญหา ของสถานศึกษาร่วมกัน ผู้บริหารสร้างความตระหนักในความรับผิดชอบให้กับตนเองและเพื่อน ร่วมงานทำบทบาทตนเองให้มี คุณภาพ มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถ ความถนัดและ

ประสบการณ์ในการทำงาน มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน สร้างความตระหนักรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีวินัย ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

เอกชาตรี สุขเสน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ตัวบ่งชี้ธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและทดสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างตัวบ่งชี้ธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้เพื่อคัดสรรไว้ในโมเดล 2) ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและผลงานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) ตรวจสอบค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประเมินค่าจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 795 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้คือ 1) ตัวบ่งชี้การวิจัย 60 ตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.23 - 4.74 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือเท่ากับหรือสูงกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ระหว่าง 11.35 - 15.86 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือเท่ากับหรือต่ำกว่า 20% จึงมีความเหมาะสมได้รับการคัดสรรไว้ในโมเดลทุกตัว 2) โมเดลที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและผลงานวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (CMIN/DF) ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (AGFI) ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ (CFI) และค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงปทัสถาน (NFI) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งและอันดับสอง และ 3) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบหลักมีค่าระหว่าง 0.86 - 1.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.70 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยมีค่าระหว่าง 0.73 - 1.02 และค่าน้ำหนักตัวบ่งชี้มีค่าระหว่าง 0.30 - 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.30

พงศ์ศิริ พวงศรีเคน (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยมีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 350 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ระยะที่ 2 ศึกษาการพัฒนา

แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารทั่วไป การบริหาร บุคคล และการบริหารงบประมาณ สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารวิชาการ 2.แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ประกอบด้วย 4 ด้าน 24 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ การบริหารควรมีการประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการตามข้อตกลงของ ปฏิบัติงานที่เขตพื้นที่จัดสรรให้ส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณตามข้อมูลความจำเป็นด้วยความ เป็นธรรม ปกครองครูโดยใช้หลักเมตตาธรรม มีการจัดทำแผนปฏิบัติและขั้นตอนการแสวงหาและ บรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เปิดเผยขั้นตอนและ แนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกชั้นตอน ร่วมกันวางแผนการบริหารงานการศึกษาระหว่าง สถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีการกระจายอำนาจ มีนโยบายปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามส่งเสริม ให้สอดแทรกคุณธรรมทุกกลุ่มสาระ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคัดเลือกหนังสือเรียน กำหนดให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับฟังความคิดเห็นในกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ศุภณัฐ กุมภาว์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึด หลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยมีความมุ่งหมาย 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และ 2) การพัฒนาแนวทาง การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้ให้ข้อมูลได้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึด หลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพปัจจุบันทางการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึด

หลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2.แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 1) การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลมีแนวทางการบริหารสถานศึกษามีการบริหารงานที่ชัดเจนโดยให้บุคลากรร่วมกันกำหนดแผนงานงบประมาณสอดคล้องตามแผนปฏิบัติงาน 2) การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลมีแนวทางการบริหารสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้บุคลากรเข้าใจถึงแนวทางการพิจารณาความดีความชอบตามหลักเกณฑ์ 3) การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการบริหารโรงเรียนกำหนดให้มีชั้นความลับของฐานและรหัสการเข้าถึงข้อมูล 4) การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการบริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

ชั้นแก้ว พรหมคำ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้

หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1.ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย 2.พัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 186 คน ตามตารางของเครชีและมอร์แกน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน คือ 0.41 - 0.91 และค่าความเชื่อมั่นคือ 0.98 สภาพที่พึงประสงค์ คือ 0.58 - 0.87 และค่าความเชื่อมั่นคือ 0.98 ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา โดยนักวิชาการที่มีความรู้เรื่องธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 8 คน จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นพัฒนาแนวทางเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ 2. แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารศึกษาคควรค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในกฎระเบียบให้เป็นปัจจุบัน ผู้บริหารควรกำกับติดตามครูและบุคลากรในการปฏิบัติงาน และใช้ปัจจัยงบประมาณด้วยความสุจริต ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้ครูไปศึกษาดูงานในด้านเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์ ผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครองตลอดทั้งชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการและกิจกรรมของ

สถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปี สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน และผู้บริหารกระจายงานในความรับผิดชอบให้กับบุคลากร

จุฑาภาณุจน์ เก่งกลกิจ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยมีความมุ่งหมาย 1) เพื่อทราบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 2) เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครูในสภวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1.การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้ หลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักความเสมอภาค หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง และหลักประสิทธิภาพ ตามลำดับ 2.แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า 1) หลักประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาวิธีการดำเนินงานให้มีความรวดเร็ว 2) หลักประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำมากำหนดแผนกลยุทธ์ 3) หลักการตอบสนอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจำแนกกลุ่มผู้รับบริการ และกำหนดกลยุทธ์ในการเข้าถึงผู้รับบริการ 4) หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงาน และร่วมกันวางแผนกรอบแนวทางการปฏิบัติงาน 5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนากระบวนการเผยแพร่ให้มีประสิทธิภาพ 6) หลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองตามความสมัครใจ 7) หลักความเสมอภาค ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้รับบริการทุกคนเข้าถึงการบริการได้อย่างเท่าเทียม 8) หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 9) หลักการกระจายอำนาจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเป็นกัลยาณมิตรที่ดี

วัชรศร วงษ์เฉลียง (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยมีความมุ่งหมาย

1) ธรรมชาติของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี
 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี
 3) ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติของบริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 28 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารงาน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 168 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับธรรมชาติตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (ก.พ.ร.) พ.ศ. 2555 และประสิทธิภาพของสถานศึกษาตามแนวคิดของลูเนนเบอร์กและออนสไตน์ สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. ธรรมชาติของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 9 ด้าน คือ หลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้ หลักการกระจายอำนาจ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนองหลักนิติธรรม อีก 1 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ หลักประสิทธิภาพ 2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรีโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ พันธกิจของโรงเรียนที่มีความชัดเจน มีภาวะผู้นำทางวิชาการ บรรยากาศของความคาดหวังสูง สภาพแวดล้อมเป็นระเบียบและปลอดภัย ทุ่มเทเวลาในการทำงาน มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง 3. ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติของบริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Casey-Cooper (2005) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาของโรงเรียนในรัฐโมรอนโก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในรัฐโมรอนโกตามหลักธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนในรัฐโมรอนโก จำนวน 50 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จากผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างการบริหารโรงเรียนในเมืองแซนเบอร์นาดีโน รัฐแคลิฟอร์เนียได้ มีการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้ได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและการจัดการศึกษา อันเป็นการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดโครงสร้างคณะกรรมการบริหารโรงเรียน นอกจากนี้แล้วผลการศึกษา ยังพบว่า การบริหารการจัด

การศึกษาของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนนั้นได้มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนอีกด้วย ซึ่งผลที่ได้จะเป็นการบอกถึงความสำเร็จสูงสุดในการบริหารโรงเรียนและยังเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

McMillan (2007) ได้ศึกษาเรื่อง การกระจายอำนาจนโยบายทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศกานา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการบริหารการกระจายอำนาจทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 250 โรงเรียน เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม โดยผลการวิจัยพบว่าการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศกานา ได้รับความสำคัญในการพัฒนามากขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีการนโยบายนโยบายการกระจายอำนาจภายใต้การใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ แต่ผลการศึกษาพบว่าการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่เกิดกับการจัดการศึกษาโดยการใช้นโยบายการกระจายอำนาจการบริหาร ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนั้นยังคงไม่ประสบความสำเร็จ เพราะอำนาจในการตัดสินใจยังคงอยู่ที่การบริหารส่วนกลาง และรัฐบาลขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นแล้วว่ารูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนในส่วนของการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมากขึ้น เพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริง

Norhazma binti Nafi และ Amrizah Kamaluddin (2019) ได้ศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์: มุมมองของสถาบันการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านธรรมาภิบาลกับการปฏิบัติความซื่อสัตย์สุจริตในสถาบันการศึกษา ปัจจัยของหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ความเป็นผู้นำที่มีจริยธรรม ทรัพยากรทางการเงินและการจัดการสินทรัพย์ โดยใช้แบบสอบถามและเลือกการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้แก่ นักวิชาการ 98 คน จาก 2 สถาบันการศึกษาในประเทศมาเลเซีย ตัวอย่างดังกล่าวได้รับการคัดเลือกเนื่องจากการศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่มุมมองของนักวิชาการเกี่ยวกับการปฏิบัติความซื่อสัตย์สุจริตในสถาบันการศึกษาและไม่มี การวิจัยใด ๆ ในแง่ของหลักธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์สุจริตในสถาบันการศึกษาประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทั้ง 3 ประการของหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ภาวะผู้นำที่มีจริยธรรม ทรัพยากรทางการเงิน และการบริหารสินทรัพย์มีความสัมพันธ์ที่สำคัญต่อความซื่อสัตย์สุจริตในสถาบันการศึกษา ผลการศึกษานี้สามารถช่วยสถาบันการศึกษาในมาเลเซียในการปรับปรุงระบบการกำกับดูแลและจรรยาบรรณในองค์กรของตนเพื่อปรับปรุงการศึกษาในอนาคต

Abdullahi Nimota และ Jibola Kadir (2019) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาของหลักธรรมาภิบาลในระบบการศึกษาและการจัดการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐควารา ประเทศไนจีเรีย มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการทรัพยากร ความรับผิดชอบการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม และการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไนจีเรีย มีการกำหนดและทดสอบ

สมมติฐาน 3 ข้อ โดยการออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองในหัวข้อ "ธรรมาภิบาลและการจัดการแบบสอบถามระดับมัธยมศึกษา" (GGMSEQ) ถูกใช้เพื่อรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษา ประชากรของการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยครูใหญ่ ทั้งหมด 310 คน และครู 6,894 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐควารา ประเทศไนจีเรีย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูใหญ่ 175 คน และครู 364 คน รวมผู้เข้าร่วม 539 คน โดยใช้ตารางของทีอาจารย์ปริกาการวิจัย (2006) ในการกำหนดขนาดตัวอย่างของประชากรใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ถูกนำมาใช้เพื่อเลือกครูใหญ่และครูจากโรงเรียนตัวอย่าง เพื่อให้แน่ใจว่าครูใหญ่และครูทุกประเภท ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกัน สมมติฐานได้รับการทดสอบที่ระดับนัยความสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีนัยสำคัญระหว่างการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบ การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมและการจัดการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในไนจีเรีย

Ismara, K. Ima and Others (2020) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับปรุงประสิทธิภาพของ โรงเรียนอาชีวศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การนำหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนไปใช้ในโรงเรียนอาชีวศึกษาในอินโดนีเซียเพื่อตอบสนองต่อการจ้างงานที่ไม่เหมาะสม จำนวนมากต่อความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีพ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา เชิงปริมาณ ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกครูใหญ่และครูโรงเรียนอาชีวศึกษา 852 คนจาก 34 จังหวัดในอินโดนีเซีย ผู้วิจัยพบรูปแบบการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียน อาชีวศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งครอบคลุมเรื่องหลักความ โปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความเป็นอิสระ หลักความเป็นธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล และหลักการที่มุ่งเน้นฉันทามติ ในบรรดาหลักการ 8 ประการนี้ ความรับผิดชอบได้รับการประเมินสูงสุดด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.25 ในขณะที่ทั้งหลักการที่มุ่งเน้น ฉันทามติ และการมีส่วนร่วม ถูกระบุไว้ว่า "ไม่ดี" ด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.93 และ 2.82 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ผลของการศึกษานี้จำเป็นต้องถูกต้องตามกฎหมายจึงจะสามารถนำไปใช้อย่างเป็นทางการในโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย

Supriadi, Di and Others (2021) ได้ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลโรงเรียน: แนวทางสู่ คุณภาพการตัดสินใจของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบรูปแบบการกำกับดูแลหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนและเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง การกำกับดูแลของหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนและการตัดสินใจของครูใหญ่ในบริบทของโรงเรียน อาชีวศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเชิงพรรณนาเชิงปริมาณในปัจจุบัน ได้แก่ ครูใหญ่ รองครูใหญ่ และครู โดยพิจารณาเป็นตัวแทนของทุกจังหวัดในประเทศอินโดนีเซีย ข้อมูลถูก รวบรวมจากการสำรวจแบบสอบถามที่มีโครงสร้างของผู้ตอบแบบสอบถาม 838 คน การวิเคราะห์ ปัจจัยถูกนำไปใช้เพื่อนำตัวแปรแฝงที่แสดงถึงคุณลักษณะและต่อมาได้มีการกำหนดความเป็นเหตุ

เป็นผลระหว่างตัวแปรเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นโดยใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) จากการวิเคราะห์ ปัจจัย พบว่า หลักสูตรมาภิบาลโรงเรียนถูกสร้างขึ้นโดยหลักการ 6 ประการ ได้แก่ ความโปร่งใส การรับผิดชอบ ความรับผิดชอบ ความเป็นอิสระ ความเป็นธรรม และการมีส่วนร่วม ในเชิงประจักษ์ หลักสูตรมาภิบาลโรงเรียนได้ส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อคุณภาพของการตัดสินใจของครูใหญ่ ผลการวิจัยยืนยันว่าหลักสูตรมาภิบาลจะช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมใน กระบวนการตัดสินใจ นอกจากนี้หลักสูตรมาภิบาลที่ยังช่วยปรับปรุงคุณภาพการตัดสินใจผ่านการ เสริมสร้างพลังอำนาจของครู การมอบอำนาจและการส่งเสริมการตัดสินใจร่วมกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ รายละเอียดแต่ละระยะ มีดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 นำองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่ได้ในระยะที่ 1 คือ การบริหารสถานศึกษาตามหลักนิติธรรม การบริหารสถานศึกษาตามหลักคุณธรรม การบริหารสถานศึกษาตามหลักความโปร่งใส การบริหารสถานศึกษาตามหลักการมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษาตามหลักความรับผิดชอบ และการบริหารสถานศึกษาตามหลักความคุ้มค่า มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

1.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 3,288 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 190 คน ครูผู้สอน จำนวน 3,098 คน ทั้งสิ้น 66 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2554) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 344 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.2.1 ใช้จำนวนรวมของโรงเรียนแต่ละขนาดเป็นหน่วยการสุ่ม ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 โรงเรียน ดังนี้

2.2.1.1 ขนาดเล็ก จำนวน 16 โรงเรียน

2.2.1.2 ขนาดกลาง จำนวน 10 โรงเรียน

2.2.1.3 ขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน

2.2.1.4 ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 5 โรงเรียน

2.2.2 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ 33 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,661 คน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้ได้จำนวน 344 คน ตามจำนวนที่ได้เปิดตาราง โดยใช้วิธีการสุ่ม ดังนี้

2.2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 83 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2.2.2 ครู จำนวน 261 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2.2.2.3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2554) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 344 คน

ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
บุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
ขนาดเล็ก	24	284	308	24	51	75
ขนาดกลาง	27	434	461	27	72	99
ขนาดใหญ่	7	152	159	7	26	33
ขนาดใหญ่พิเศษ	25	708	733	25	122	137
รวม	83	1,578	1,661	83	261	344

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบเติมคำ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการสังเคราะห์จากเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert' Rating Scale) โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 งาน ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป และการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้ ดังนี้

5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดแล้วสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบแนวคิด

3.2.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทต่าง ๆ จากหนังสือวิจัยเบื้องต้นของ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2554) หนังสือระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ของบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551) หนังสือพื้นฐานการวิจัยการศึกษาของ บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2554) และศึกษาแบบสอบถามงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดรูปแบบและขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.3 กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย รวมถึงศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ประเด็นเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

3.2.4 กำหนดรูปแบบข้อคำถามโดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.2.5 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตรวจสอบความถูกต้อง ครบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด การใช้ภาษาที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะอีกครั้ง

3.2.6 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สำนวนภาษาใช้ ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารในสถานศึกษาอย่างน้อย 10 ปี

2) เป็นผู้มีความรู้ในการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกทางด้านการบริหาร การศึกษาหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษาหรือการวัดและประเมินผลการศึกษา

3) เป็นผู้มีความรู้เป็นที่ยอมรับในวงการวิชาชีพการบริหารการศึกษาตั้งแต่ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป เช่น ผู้บริหารต้นแบบ เป็นผู้บริหารดีเด่น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ตุลย์เมธการ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วุฒิการศึกษา (ค.ด.) การวัดและประเมินผลการศึกษา

3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี ลาภเจริญ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง วุฒิการศึกษา (ศษ.ด.) การบริหารการศึกษา

3.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล ตำแหน่ง อาจารย์ ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วุฒิการศึกษา (ค.ด.) วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา

3.4 ดร.จิตุพร แปวไธสง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วิทยฐานะ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา

3.5 นายประภาส สนิทรัมย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา (กศ.ม.) เทคโนโลยีทางการการศึกษา

3.2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไป ทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูในสถานศึกษาที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.2.8 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ เพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2554) ซึ่งข้อคำถามของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหาร สถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน มีค่าเท่ากับ .642 - .937 และข้อคำถามของ แบบสอบถาม สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน มีค่าเท่ากับ .586 - .957

3.2.9 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จะมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2554) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน เท่ากับ .992 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน เท่ากับ .988

3.2.10 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

4.2 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองผ่านตู้และติดต่อขอรับคืนด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตาราง

5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2554)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.1.3 วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร PNI

modified ของนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2551)

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D)/D$$

I (Important)

หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็น

D (Degree of success)

หมายถึง สภาพที่เป็นจริง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

6.1 ร้อยละ (Percentage)

6.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1. สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1.1 หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2554)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ดังนี้ (ยุทธ โกยวรรณ์, 2545)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage) จะหาค่าร้อยละจากสูตรต่อไปนี้ (ยุทธ ไกยวรรณ,

2545)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยใช้สูตรดังนี้ (ยุทธ ไกยวรรณ, 2545)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตร ดังนี้ (ยุทธ ไกยวรรณ, 2545)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n - (n - 1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละคน

N แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

2.5 สูตร PNImodified ใช้สูตร (สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ, 2551)

$$\text{PNI modified} = (I - D)/D$$

I (Important) หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็น (สภาพที่พึงประสงค์)

D (Degree of success) หมายถึง สภาพที่เป็นจริง (สภาพปัจจุบัน)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ จากโรงเรียนที่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี Best Practice จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม จำนวน 4 คน โรงเรียนสตึก จำนวน 3 คน และโรงเรียนนางรอง จำนวน 4 คน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 11 คน โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

1.1.1 เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลระดับประเทศ ระดับภาค ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ที่เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

1.1.2 เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน

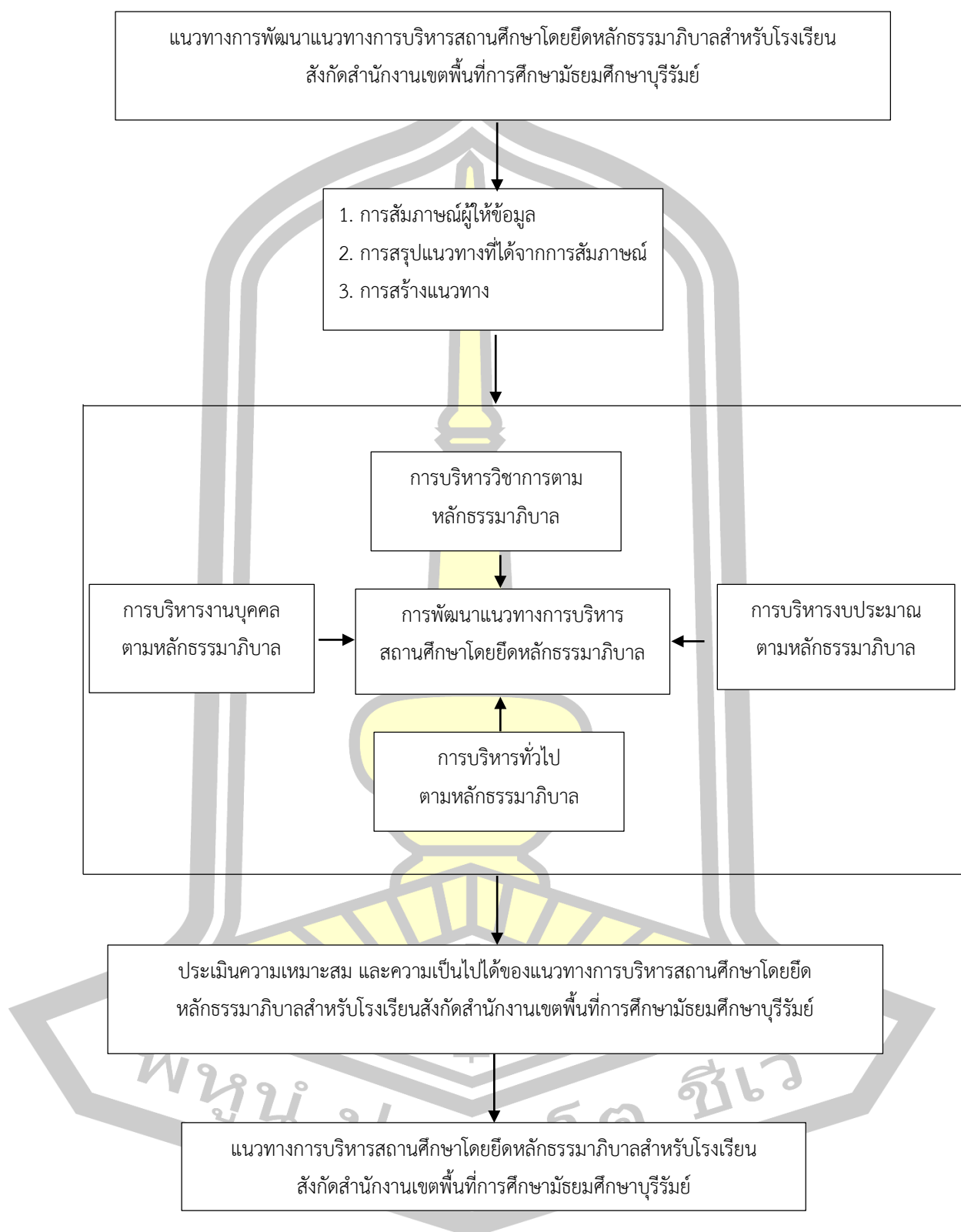
1.1.3 เป็นโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินการของสถานศึกษาออนไลน์ (Integrity & Transparency Assessment OnLine : ITA Online) ระดับ AA

1.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหลอมรวมประเด็นข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลตามประเด็นขององค์ประกอบการพัฒนาแนวทางทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1.3 ดำเนินการร่างการพัฒนาแนวทางทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก
ธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จากการศึกษา
โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

1.4 นำร่างการพัฒนาแนวทางทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ไปประเมินความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยสามารถสร้างแนวทางการ
บริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการสร้างแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่พัฒนาขึ้นตามองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน โดยใช้กรอบแนวคิดการวิจัยในระยะที่ 1 และการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2.2 แบบประเมิน

แบบประเมินความเหมาะสมการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert' Rating Scale) โดยประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แบบสัมภาษณ์

การสร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน มีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ ของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2554) เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดแล้วสร้างแบบสัมภาษณ์ภายใต้กรอบแนวคิด

3.1.2 กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ ให้สอดคล้องและครอบคลุมการบริหารสถานศึกษาได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล

การบริหารทั่วไป และการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

3.1.3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบที่กำหนด และนำร่างแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) ตรวจสอบแก้ไขรวมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาใช้ เพื่อความถูกต้อง

3.1.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.1.6 จัดทำฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วถูกต้องครบถ้วนไปใช้ในการเก็บข้อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

3.2 แบบประเมิน

การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างแบบประเมิน

3.2.2 ดำเนินการร่างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

3.2.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจแนะนำ นำมาปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

3.2.4 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ(ชุดเดิม) ตรวจสอบพิจารณา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนจัดพิมพ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนด นัดหมาย วัน เวลาและขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยทำการจดบันทึกไว้ทุกครั้ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.2 รวบรวมแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยนำข้อมูลจากการสังเคราะห์ในระยยะที่ 1 และผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) มาเป็นแนวทางในการร่วมนำแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ นำแบบประเมินที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean, $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนความถูกต้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2554)

- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 นำร่างแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบยืนยันประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารในสถานศึกษาอย่างน้อย 10 ปี
- 2) เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก
- 3) เป็นผู้ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาชีพการบริหารการศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป เช่น ผู้บริหารต้นแบบ เป็นผู้บริหารดีเด่น ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

3.1 นายเกษ ละมูลมอญ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วิทยฐานะ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ วุฒิการศึกษา
(ปร.ด.) ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา

3.2 นายสุตใจ อ่อนถาษา ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วิทยฐานะ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ชำนาญการพิเศษ วุฒิการศึกษา (ศษ.ม.) หลักสูตรและการสอน

3.3 นายเฉลิมพงษ์ หงษ์หิรัญ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ
ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสองห้องพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา

3.4 ดร.จิรศักดิ์ พูนวิเชียร ตำแหน่ง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสะแกพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา (ศษ.ด.) การบริหารการศึกษา

3.5 นายศุภฤกษ์ พลางาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ
ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนภัทรบพิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
บุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา (กศ.ม.) บริหารการศึกษา

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

6.1 ร้อยละ (Percentage)

6.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

พูน ปณ จิโต ชีเว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ค่าสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 2 ระยะ ตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

การนำเสนอสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ ปรากฏดังตาราง 11

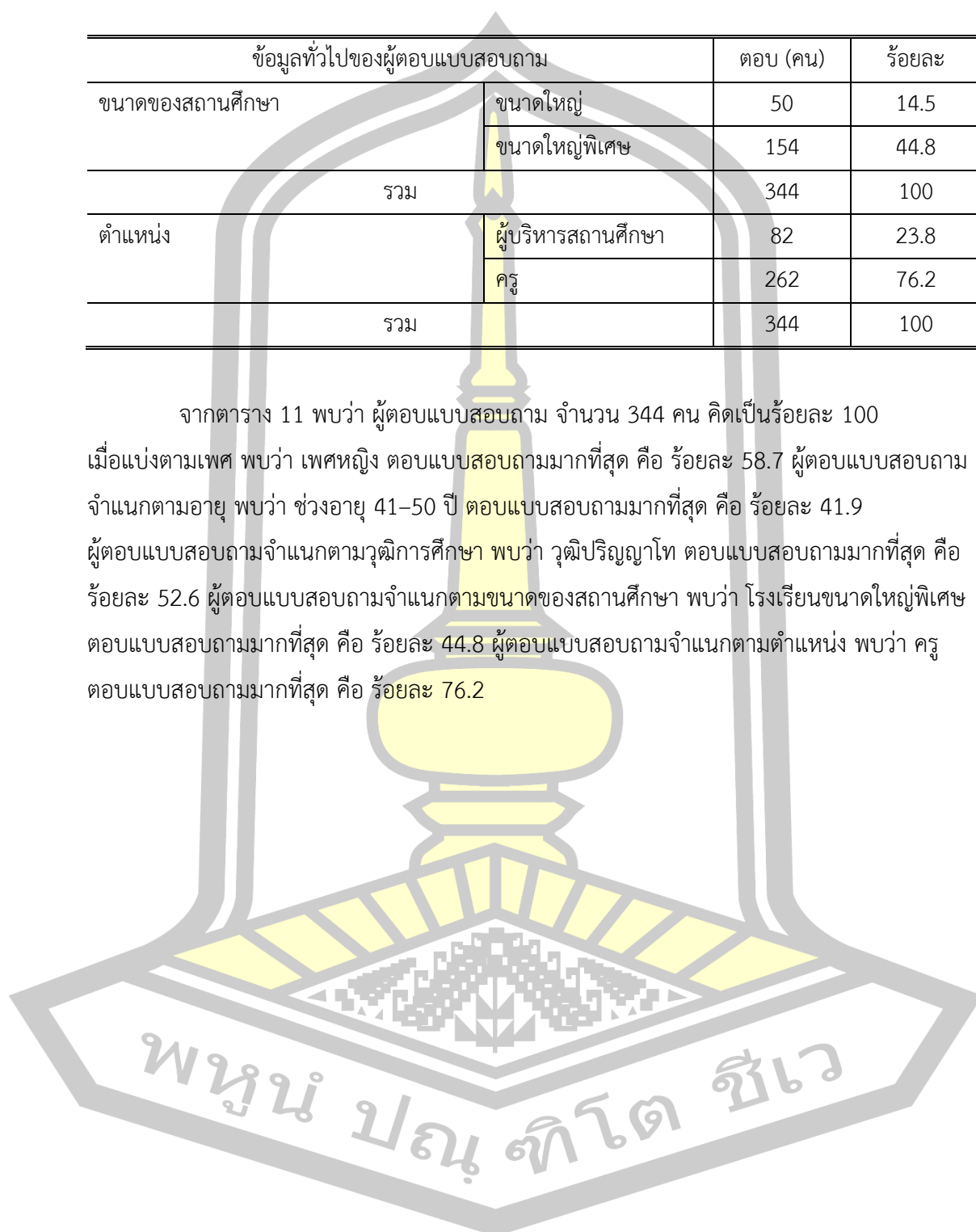
ตาราง 11 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		ตอบ (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	142	41.3
	หญิง	202	58.7
รวม		344	100
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	47	13.7
	30 – 40 ปี	96	27.9
	41 – 50 ปี	144	41.9
	มากกว่า 51 ปีขึ้นไป	57	16.6
รวม		344	100
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	156	45.3
	ปริญญาโท	181	52.6
	ปริญญาเอก	7	2.0
	อื่นๆ	-	-
รวม		344	100
ประสบการณ์การทำงาน	0 – 5 ปี	50	14.5
	6 – 10 ปี	67	19.5
	11 – 15 ปี	83	24.1
	16 ปีขึ้นไป	144	41.9
รวม		344	100
ขนาดของสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	70	20.3
	ขนาดกลาง	70	20.3

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		ตอบ (คน)	ร้อยละ
ขนาดของสถานศึกษา	ขนาดใหญ่	50	14.5
	ขนาดใหญ่พิเศษ	154	44.8
รวม		344	100
ตำแหน่ง	ผู้บริหารสถานศึกษา	82	23.8
	ครู	262	76.2
รวม		344	100

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 344 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อแบ่งตามเพศ พบว่า เพศหญิง ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ร้อยละ 58.7 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุ 41–50 ปี ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ร้อยละ 41.9 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า วุฒิปริญญาโท ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ร้อยละ 52.6 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ร้อยละ 44.8 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ครู ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ร้อยละ 76.2

2. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
 ดังตาราง 12 – 16

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวม

การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การบริหารวิชาการ	3.82	1.15	มาก	4.86	0.38	มากที่สุด
2. การบริหารงบประมาณ	3.38	1.45	ปานกลาง	4.88	0.37	มากที่สุด
3. การบริหารงานบุคคล	3.44	1.32	ปานกลาง	4.89	0.34	มากที่สุด
4. การบริหารทั่วไป	3.67	1.22	มาก	4.87	0.38	มากที่สุด
รวม	3.58	1.30	มาก	4.88	0.37	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 3.82$) การบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.67$) การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.44$) และการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 3.38$)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.89$) การบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.88$) การบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.87$) และการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.86$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์การบริหารสถานศึกษา
โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
ด้านการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม	3.64	1.26	มาก	4.89	0.34	มากที่สุด
1. โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีที่สุดคล้องกับนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ	4.44	0.94	มาก	4.90	0.30	มากที่สุด
2. โรงเรียนมีการกำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เช่น ระเบียบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา เกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระฯ เป็นต้น	3.54	1.16	มาก	4.90	0.34	มากที่สุด
3. โรงเรียนมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลงานทางวิชาการของครูอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้	2.92	1.18	ปานกลาง	4.88	0.36	มากที่สุด
การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม	3.38	1.29	ปานกลาง	4.86	0.40	มากที่สุด
4. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระฯ	4.09	1.14	มาก	4.86	0.38	มากที่สุด
5. โรงเรียนมีการจัดให้มีระบบการทดสอบทางการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย โปร่งใส ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียน	3.54	1.15	มาก	4.85	0.41	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

การบริหารวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง	2.52	1.05	ปานกลาง	4.85	0.42	มากที่สุด
การบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส	3.49	0.97	ปานกลาง	4.87	0.36	มากที่สุด
7. โรงเรียนมีการกำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน	3.20	0.40	ปานกลาง	4.87	0.36	มากที่สุด
8. โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	3.95	0.94	มาก	4.88	0.37	มากที่สุด
9. โรงเรียนมีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนให้นักเรียนหรือผู้ปกครองทราบอย่างเปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้	3.31	1.20	ปานกลาง	4.87	0.36	มากที่สุด
การบริหารวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม	3.71	1.08	มาก	4.86	0.39	มากที่สุด
10. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนในการวางแผนกำหนดความต้องการและมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.07	1.03	มาก	4.87	0.37	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

การบริหารวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
11. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษามี ส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลและเสนอ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนด นโยบายการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพและการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	3.45	1.06	ปานกลาง	4.86	0.36	มากที่สุด
12. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการ สอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.62	1.04	มาก	4.84	0.43	มากที่สุด
การบริหารวิชาการตามหลักความ รับผิดชอบ	4.55	0.73	มากที่สุด	4.86	0.41	มากที่สุด
13. โรงเรียนมีการกำหนดให้การ บริหารงานทุกส่วนยึดประโยชน์ที่ จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก	4.56	0.70	มากที่สุด	4.88	0.38	มากที่สุด
14. โรงเรียนมีการจัดทำโครงสร้าง การบริหารวิชาการในโรงเรียน ระบุ ภารกิจวัตถุประสงค์และผู้รับผิดชอบ อย่างชัดเจน	4.60	0.68	มากที่สุด	4.85	0.42	มากที่สุด
15. โรงเรียนมีการนิเทศติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ด้านการจัดการเรียนการสอนและ จัดการกับผลการปฏิบัติงานที่ไม่มี คุณภาพ	4.49	0.80	มาก	4.86	0.45	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

การบริหารวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การบริหารวิชาการตามหลัก ความคุ้มค่า	4.15	1.06	มาก	4.85	0.40	มากที่สุด
16. โรงเรียนมีการนำแนวคิดตาม หลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ การบริหารจัดการสถานศึกษา	4.43	0.76	มาก	4.81	0.48	มากที่สุด
17. โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุน ให้ข้าราชการครูผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการ ศึกษาในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด และคุ้มค่า	3.87	1.09	มาก	4.85	0.38	มากที่สุด
18. โรงเรียนมีการประเมินผล การปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา และนำ ผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนสูงสุด	4.14	1.20	มาก	4.89	0.32	มากที่สุด
รวม	3.82	1.15	มาก	4.86	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารงานวิชาการตามหลักความรับผิดชอบต่อ ($\bar{X} = 4.55$) การบริหารงานวิชาการตามหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.15$) และการบริหารงานวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.71$)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ เรียงลำดับ

คะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารงานวิชาการตามหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.89$)
การบริหารงานวิชาการหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.87$) และการบริหารงานวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ
($\bar{X} = 4.86$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษา
โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
ด้านการบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การบริหารงบประมาณตามหลัก นิติธรรม	4.57	0.75	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
1. โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อบริหารงบประมาณตาม ข้อตกลงของการปฏิบัติงานที่เขต พื้นที่จัดสรรให้อย่างถูกต้องและ ชัดเจน	4.58	0.75	มากที่สุด	4.88	0.36	มากที่สุด
2. โรงเรียนมีการดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้อง ช่องทางการเงิน ศึกษากฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ คำสั่ง ทางการเงินให้เข้าใจอย่างถูกต้อง ตรงกัน	4.58	0.71	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
3. โรงเรียนมีการควบคุม กำกับในการ บริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ การจัดซื้อ จัดจ้าง ที่ถูกต้องตาม กฎหมายและเป็นปัจจุบัน	4.54	0.78	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
การบริหารงบประมาณตามหลัก คุณธรรม	3.53	1.37	มาก	4.88	0.37	มากที่สุด
4. โรงเรียนมีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายราย หัวของนักเรียนในสถานศึกษาอย่าง ถูกต้อง	4.36	1.01	มาก	4.87	0.38	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

การบริหารงบประมาณ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. โรงเรียนมีการอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรม	2.03	0.29	น้อย	4.87	0.39	มากที่สุด
6. โรงเรียนมีการปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน	4.20	1.06	มาก	4.89	0.34	มากที่สุด
การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส	2.30	1.35	น้อย	4.89	0.35	มากที่สุด
7. โรงเรียนมีการควบคุม กำกับ และดำเนินการเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาให้ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ	3.58	1.23	มาก	4.88	0.33	มากที่สุด
8. โรงเรียนมีการควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบการทำบัญชี ทะเบียนการเงิน และพัสดุให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	2.19	0.86	น้อย	4.88	0.40	มากที่สุด
9. โรงเรียนมีการควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	1.13	0.43	น้อยที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด
การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม	3.27	1.15	ปานกลาง	4.87	0.41	มากที่สุด
10. โรงเรียนมีการกำหนดให้บุคลากรทุกคนที่รับผิดชอบ สามารถรายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบได้ตลอดเวลา	3.32	1.05	ปานกลาง	4.89	0.37	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

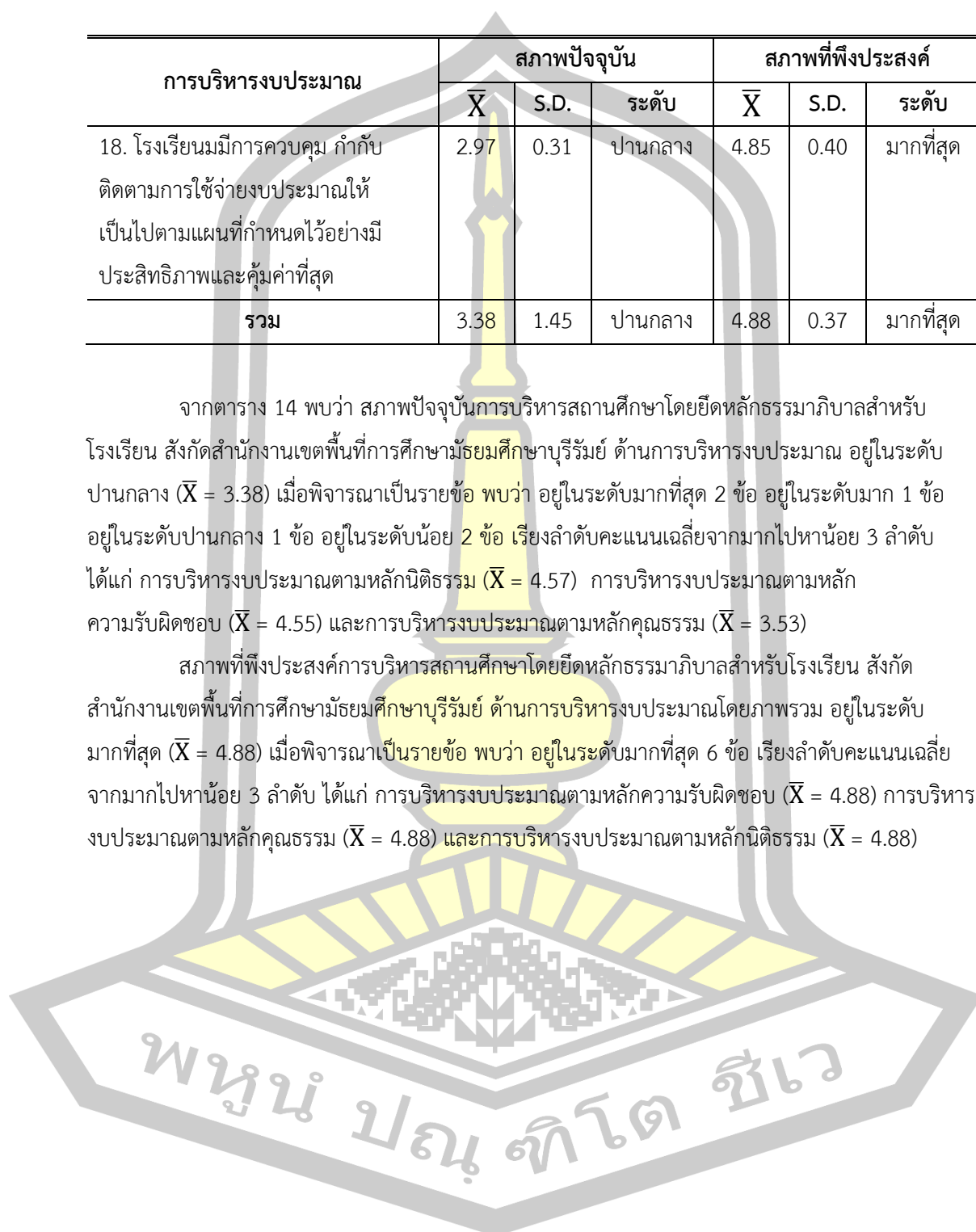
การบริหารงบประมาณ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
11. โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.75	1.13	มาก	4.87	0.40	มากที่สุด
12. โรงเรียนมีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	2.73	1.01	ปานกลาง	4.84	0.45	มากที่สุด
การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ	4.55	0.77	มากที่สุด	4.88	0.38	มากที่สุด
13. โรงเรียนมีการมอบหมายแต่งตั้งคณะบุคคลผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณอย่างชัดเจน	4.56	0.78	มากที่สุด	4.90	0.34	มากที่สุด
14. โรงเรียนมีการกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในการบริหารงบประมาณ	4.56	0.78	มากที่สุด	4.86	0.43	มากที่สุด
15. โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามแผนและผลการใช้จ่ายงบประมาณและโครงการอย่างเข้มงวด	4.53	0.74	มากที่สุด	4.88	0.36	มากที่สุด
การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า	2.08	0.85	น้อย	4.87	0.38	มากที่สุด
16. โรงเรียนมีการกำหนดการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรอย่างชัดเจนและเป็นปัจจุบัน	1.22	0.63	น้อยที่สุด	4.88	0.37	มากที่สุด
17. โรงเรียนมีการควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อย่างประหยัด สร้างสรรค์	2.05	0.36	น้อย	4.87	0.39	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

การบริหารงบประมาณ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
18. โรงเรียนมีการควบคุม กำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด	2.97	0.31	ปานกลาง	4.85	0.40	มากที่สุด
รวม	3.38	1.45	ปานกลาง	4.88	0.37	มากที่สุด

จากตาราง 14 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ อยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.57$) การบริหารงบประมาณตามหลัก ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.55$) และการบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.53$)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงบประมาณโดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.88$) การบริหาร งบประมาณตามหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.88$) และการบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.88$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์การบริหารสถานศึกษา
โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การบริหารงานบุคคลตามหลัก นิติธรรม	4.48	0.81	มาก	4.90	0.32	มากที่สุด
1. โรงเรียนมีการกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือแนวทางการบริหารงาน บุคคลในโรงเรียนอย่างชัดเจน	4.67	0.63	มากที่สุด	4.90	0.32	มากที่สุด
2. โรงเรียนมีการควบคุมดูแลให้การ บริหารงานบุคคลสอดคล้องกับ นโยบาย กฎ ระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ที่กำหนด	4.68	0.63	มากที่สุด	4.90	0.32	มากที่สุด
3. โรงเรียนมีการชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจบทบาท และหน้าที่ของตนเองตาม กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา	4.08	0.97	มาก	4.90	0.33	มากที่สุด
การบริหารงานบุคคลตามหลัก คุณธรรม	2.37	0.74	น้อย	4.91	0.30	มากที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในความ ถูกต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาประพฤติปฏิบัติตนตาม มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา	2.84	0.47	ปานกลาง	4.91	0.32	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

การบริหารงานบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย ลงโทษผู้ประพฤติผิดตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและจรรยาบรรณด้วยความยุติธรรมและชอบธรรม	2.21	0.88	น้อย	4.92	0.30	มากที่สุด
6. โรงเรียนมีระบบการพิจารณาให้ความดีความชอบผู้ได้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรม โดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก	2.05	0.53	น้อย	4.90	0.29	มากที่สุด
การบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส	3.42	1.25	ปานกลาง	4.89	0.33	มากที่สุด
7. โรงเรียนมีการจัดทำหลักเกณฑ์แผนปฏิบัติและขั้นตอนการสรรหาบรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน โปร่งใส	4.27	0.89	มาก	4.90	0.33	มากที่สุด
8. โรงเรียนมีการแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง	3.28	1.14	ปานกลาง	4.88	0.33	มากที่สุด
9. โรงเรียนมีการเปิดเผยผลการประเมินการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้	2.70	1.15	ปานกลาง	4.88	0.34	มากที่สุด
การบริหารงานบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม	2.69	1.31	ปานกลาง	4.86	0.39	มากที่สุด
10. โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงหรือแนวทางการบริหารงานในโรงเรียน	1.87	1.30	น้อย	4.87	0.39	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

การบริหารงานบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
11. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลได้	2.53	0.94	ปานกลาง	4.86	0.38	มากที่สุด
12. โรงเรียนมีการจัดทำแผนงานและมาตรการแก้ไขปัญหาคัดแย้งทั้งภายในสถานศึกษาและกับหน่วยงานชุมชน และบุคคลภายนอก	3.66	0.95	มาก	4.86	0.39	มากที่สุด
การบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ	4.12	1.00	มาก	4.90	0.34	มากที่สุด
13. โรงเรียนมีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน	4.63	0.64	มากที่สุด	4.90	0.34	มากที่สุด
14. โรงเรียนมีการประเมินผลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.63	0.64	มากที่สุด	4.89	0.37	มากที่สุด
15. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียรอุทิศตนและเสียสละ	3.10	0.77	ปานกลาง	4.90	0.32	มากที่สุด
การบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า	3.57	1.29	มาก	4.88	0.37	มากที่สุด
16. โรงเรียนมีการวิเคราะห์ผลด้านนักเรียนและชุมชน เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการสรรหาคัดเลือกและบรรจุครู	4.56	0.72	มากที่สุด	4.88	0.41	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

การบริหารงานบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
17. โรงเรียนส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีการอุทิศตนต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ	2.61	0.99	ปานกลาง	4.88	0.36	มากที่สุด
18. โรงเรียนมีการควบคุม ติดตามให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติงานเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา	3.54	1.26	มาก	4.88	0.34	มากที่สุด
รวม	3.44	1.32	ปานกลาง	4.89	0.34	มากที่สุด

จากตาราง 15 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ อยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.48$) การบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.12$) และการบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.57$)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารงานบุคคลตามหลักหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.91$) การบริหารงานบุคคลตามความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.90$) และการบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.90$)

พูน ปณ จิตโต ชีเว

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์การบริหารสถานศึกษา
โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
ด้านการบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไป	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม	4.05	0.97	มาก	4.85	0.41	มากที่สุด
1. โรงเรียนมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลงที่ใช้ในการบริหาร ทั่วไปในโรงเรียนที่ชัดเจน	4.60	0.67	มากที่สุด	4.85	0.40	มากที่สุด
2. โรงเรียนมีการกำหนดให้มีชั้น ความลับและรหัสการเข้าถึงข้อมูล และวิธีการทราบข้อมูลเพื่อการ ตรวจสอบได้	3.88	1.03	มาก	4.84	0.45	มากที่สุด
3. โรงเรียนมีการรับนักเรียนโดยปฏิบัติ ตามระเบียบและนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัด ปราศจากการทุจริตและเลือกปฏิบัติ	3.66	0.90	มาก	4.87	0.37	มากที่สุด
การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม	4.16	0.92	มาก	4.88	0.40	มากที่สุด
4. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เน้นการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม และเกิดการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.40	0.84	มาก	4.88	0.38	มากที่สุด
5. โรงเรียนมีการจัดระบบการ ให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียน และประชาชนอย่างทั่วถึง	3.95	0.96	มาก	4.88	0.39	มากที่สุด
6. โรงเรียนมีข้อกำหนดในการห้าม ลงโทษนักเรียนโดยการเขียนตึกและการ ทำการในสิ่งที่เกินเหตุ	4.15	0.90	มาก	4.87	0.43	มากที่สุด

ตาราง 16 (ต่อ)

การบริหารทั่วไป	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส	3.60	1.13	มาก	4.85	0.41	มากที่สุด
7. โรงเรียนมีการเปิดเผยขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกขั้นตอนอย่างตรงไปตรงมา	2.74	0.53	ปานกลาง	4.90	0.35	มากที่สุด
8. โรงเรียนมีการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเผยแพร่ต่อสาธารณชน	4.62	0.70	มากที่สุด	4.83	0.43	มากที่สุด
9. โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์กิจการต่างๆ ของสถานศึกษาให้เป็นที่รับทราบและเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาผ่านสื่อต่างๆ	3.45	1.13	ปานกลาง	4.83	0.45	มากที่สุด
การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม	3.34	1.36	ปานกลาง	4.87	0.39	มากที่สุด
10. โรงเรียนมีการประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา	3.85	1.19	มาก	4.88	0.36	มากที่สุด
11. โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีเครือข่ายชมรมผู้ปกครองเพื่อเข้าร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	2.92	1.59	ปานกลาง	4.88	0.40	มากที่สุด
12. โรงเรียนมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษา และองค์กรอื่นๆ	3.25	1.10	ปานกลาง	4.87	0.40	มากที่สุด

ตาราง 16 (ต่อ)

การบริหารทั่วไป	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การบริหารทั่วไปตามหลักความ รับผิดชอบ	3.50	1.27	ปานกลาง	4.89	0.36	มากที่สุด
13. โรงเรียนมีการรายงานผลการ ดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา และจัดทำ ข้อเสนอแนะคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเผยแพร่ต่อ สาธารณชน	3.64	1.34	มาก	4.89	0.33	มากที่สุด
14. โรงเรียนให้ความร่วมมือและ สนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่าย การศึกษาของสถานศึกษาและเขต พื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.08	1.15	ปานกลาง	4.88	0.38	มากที่สุด
15. โรงเรียนมีการวางแผนและ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดูแลอาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน	3.78	1.19	มาก	4.89	0.37	มากที่สุด
การบริหารทั่วไปตามหลักความ คุ้มค่า	3.35	1.34	ปานกลาง	4.89	0.33	มากที่สุด
16. โรงเรียนมีการวางแผนออกแบบ ระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการ ดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยนำ ระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนิน งานเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดและคุ้มค่า	3.21	1.31	ปานกลาง	4.88	0.35	มากที่สุด
17. โรงเรียนมีการบริหารจัดการ อาคารสถานที่ ทรัพยากรและที่ดินที่ มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ สูงสุดต่อการเรียนการสอน	3.27	1.40	ปานกลาง	4.88	0.34	มากที่สุด

ตาราง 16 (ต่อ)

การบริหารทั่วไป	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
18. โรงเรียนมีการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้ประโยชน์สูงสุด	3.57	1.28	มาก	4.90	0.30	มากที่สุด
รวม	3.67	1.22	มาก	4.87	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 16 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.16$) การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.05$) และการบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.60$)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารทั่วไปโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.89$) การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.89$) และการบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.88$)

3. การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : PN_{Modified}) เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบแนวการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 17 ถึงตาราง 21

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึด
 หลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง $PN_{modified}$
 และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน	I	D	$PN_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. การบริหารวิชาการ	4.86	3.82	0.272	4
2. การบริหารงบประมาณ	4.88	3.38	0.444	1
3. การบริหารงานบุคคล	4.89	3.44	0.422	2
4.การบริหารทั่วไป	4.87	3.67	0.327	3

จากตาราง 17 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษา
 โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เรียงลำดับ
 ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การบริหารงบประมาณ ($PN_{modified} = 0.444$)
 ลำดับที่ 2 การบริหารงานบุคคล ($PN_{modified} = 0.422$) ลำดับที่ 3 การบริหารทั่วไป ($PN_{modified} = 0.327$)
 และลำดับที่ 4 การบริหารวิชาการ ($PN_{modified} = 0.272$)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึด
 หลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PN_{modified}$)
 และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการ	I	D	$PN_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม	4.89	3.64	0.343	3
2. การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม	4.86	3.38	0.438	1
3. การบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส	4.87	3.49	0.395	2
4. การบริหารวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม	4.86	3.71	0.309	4
5. การบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ	4.86	4.55	0.068	6
6. การบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า	4.85	4.15	0.169	5

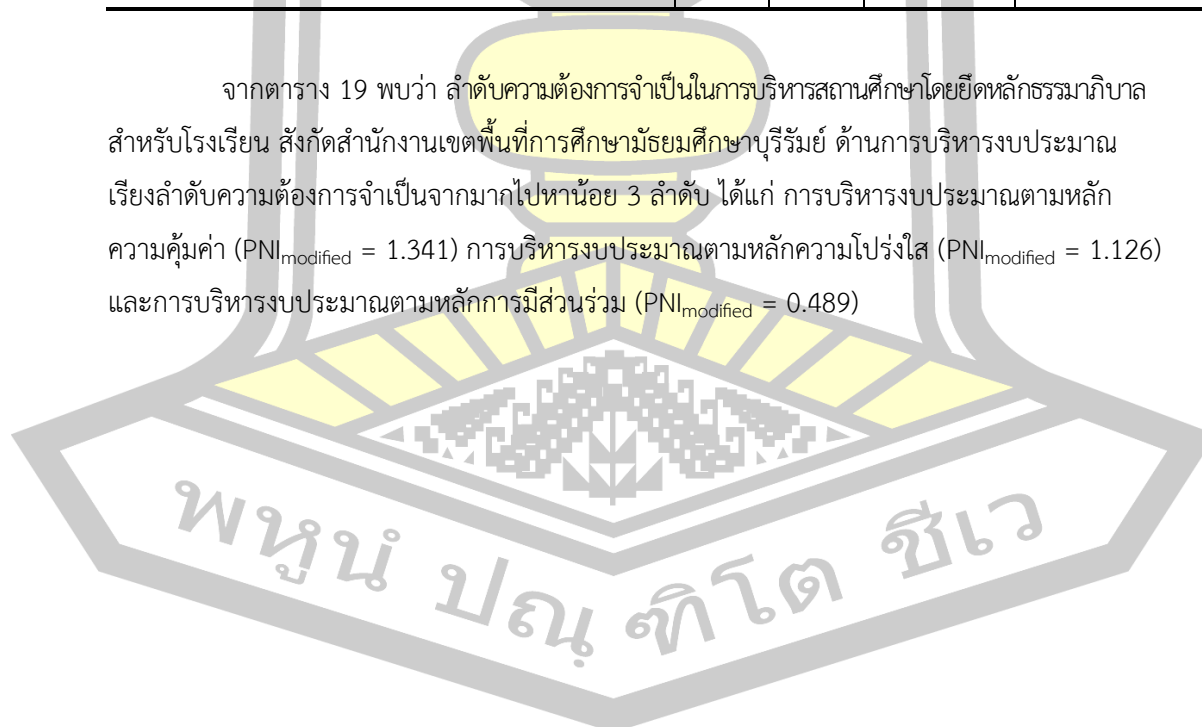
จากตาราง 18 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับ
 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารวิชาการ เรียงลำดับ

ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม ($PNI_{\text{modified}} = 0.438$) การบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส ($PNI_{\text{modified}} = 0.395$) และการบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม ($PNI_{\text{modified}} = 0.343$)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ	I	D	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม	4.88	4.57	0.068	6
2. การบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม	4.88	3.53	0.382	4
3. การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส	4.89	2.30	1.126	2
4. การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม	4.87	3.27	0.489	3
5. การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ	4.88	4.55	0.072	5
6. การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า	4.87	2.08	1.341	1

จากตาราง 19 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงบประมาณ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า ($PNI_{\text{modified}} = 1.341$) การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส ($PNI_{\text{modified}} = 1.126$) และการบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม ($PNI_{\text{modified}} = 0.489$)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึด
 หลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PN_{I\text{modified}}$)
 และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล	I	D	$PN_{I\text{modified}}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. การบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม	4.90	4.48	0.094	6
2. การบริหารงานบุคคลตามหลักคุณธรรม	4.91	2.37	1.072	1
3. การบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส	4.89	3.42	0.429	3
4. การบริหารงานบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม	4.86	2.69	0.807	2
5. การบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ	4.90	4.12	0.189	5
6. การบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า	4.88	3.57	0.367	4

จากตาราง 20 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับ
 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานบุคคล เรียงลำดับ
 ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารงานบุคคลตามหลักคุณธรรม
 ($PN_{I\text{modified}} = 1.072$) การบริหารงานบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม ($PN_{I\text{modified}} = 0.807$) และ
 การบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส ($PN_{I\text{modified}} = 0.429$)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึด
 หลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PN_{I\text{modified}}$)
 และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไป	I	D	$PN_{I\text{modified}}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม	4.85	4.05	0.198	5
2. การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม	4.88	4.16	0.173	6
3. การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส	4.85	3.60	0.347	4
4. การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม	4.87	3.34	0.458	2
5. การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบ	4.89	3.50	0.397	3
6. การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า	4.89	3.35	0.460	1

จากตาราง 21 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการบริหารทั่วไปเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า ($PNI_{modified} = 0.460$) การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม ($PNI_{modified} = 0.458$) และการบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบต่อ ($PNI_{modified} = 0.397$)

ตาราง 22 การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น ที่ได้จากดัชนี PNI ผู้วิจัยได้เรียงลำดับประเด็นเพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ด้านการบริหารวิชาการ

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	I	D	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
ด้านการบริหารวิชาการ				
1. การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม				
1.1 การส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง	4.85	2.52	0.924	1
1.2 การจัดให้มีระบบการทดสอบทางการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย โปร่งใส ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียน	4.85	3.54	0.370	2
1.3 การส่งเสริมให้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระฯ	4.86	4.09	0.188	3
2. การบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส				
2.1 การกำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน	4.87	3.20	0.521	1
2.2 การเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนให้นักเรียนหรือผู้ปกครองทราบอย่างเปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้	4.87	3.31	0.473	2
2.3 การเปิดโอกาสให้ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	4.88	3.95	0.235	3

ตาราง 22 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	I	D	PN _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
ด้านการบริหารวิชาการ				
3. การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม				
3.1 การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผล งานทางวิชาการของครูอย่างเป็นระบบและ ตรวจสอบได้	4.88	2.92	0.671	1
3. การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม				
3.2 การกำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติของ สถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน เช่น ระเบียบการวัด และประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษาเกณฑ์ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระ ฯ เป็นต้น	4.90	3.54	0.384	2
3.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี สอดคล้องกับนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาและ กระทรวงศึกษาธิการ	4.90	4.44	0.103	3

จากตาราง 22 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สามารถเรียงลำดับที่ 1 – 3 ในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ ลำดับที่ 1 การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม การส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง การจัดให้มีระบบการทดสอบทางการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย โปร่งใส ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียน การส่งเสริมให้สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระฯ ลำดับที่ 2 การบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส การกำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน การเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนให้นักเรียนหรือผู้ปกครองทราบอย่างเปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้ การเปิดโอกาสให้ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ลำดับที่ 3 การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลงานทางวิชาการของครูอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ การกำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน เช่น ระเบียบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา เกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระฯ เป็นต้น

การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาและ
กระทรวงศึกษาธิการ

ตาราง 23 การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น ที่ได้จากดัชนี PNI ผู้วิจัยได้เรียงลำดับประเด็น
เพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ด้านการบริหาร
งบประมาณ

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	I	D	PN _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
ด้านการบริหารงบประมาณ				
1. การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า				
1.1 การกำหนดการใช้จ่ายงบประมาณและ ทรัพยากรอย่างชัดเจนและเป็นปัจจุบัน	4.88	1.22	3.000	1
1.2 การควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อย่างประหยัด สร้างสรรค์	4.87	2.05	1.375	2
1.3 การควบคุม กำกับติดตามการใช้จ่าย งบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด	4.85	2.97	0.633	3
2. การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส				
2.1 การควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	4.90	1.13	3.336	1
2.2 การควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบการทำบัญชี ทะเบียนการเงิน และพัสดุให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	4.88	2.19	1.228	2
2.3 การควบคุม กำกับ และดำเนินการเปิดเผยการ ใช้งบประมาณของสถานศึกษาให้ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ	4.88	3.58	0.363	3
3. การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม				
3.1 การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร งบประมาณจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.84	2.73	0.772	1

ตาราง 23 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	I	D	PN _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
ด้านการบริหารงบประมาณ				
3. การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม				
3.2 การกำหนดให้บุคลากรทุกคนที่รับผิดชอบ สามารถรายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่ รับผิดชอบได้ตลอดเวลา	4.89	3.32	0.473	2
3.3 การเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา	4.87	3.75	0.298	3

จากตาราง 23 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สามารถเรียงลำดับที่ 1 – 3 ในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณ ลำดับที่ 1 การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า การกำหนดการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรอย่างชัดเจนและเป็นปัจจุบัน การควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อย่างประหยัด สร้างสรรค์ การควบคุม กำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด ลำดับที่ 2 การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส การควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบการทำบัญชี ทะเบียนการเงิน และพัสดุให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน การควบคุม กำกับ และดำเนินการเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาให้ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ลำดับที่ 3 การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การกำหนดให้บุคลากรทุกคนที่รับผิดชอบ สามารถรายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบได้ตลอดเวลา การเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ตาราง 24 การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น ที่ได้จากดัชนี PNI ผู้วิจัยได้เรียงลำดับประเด็น เพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ด้านการบริหารงานบุคคล

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	I	D	PN _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
ด้านการบริหารงานบุคคล				
1. การบริหารงานบุคคลตามหลักคุณธรรม				
1.1 มีระบบการพิจารณาให้ความดีความชอบ ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรม โดยคำนึงถึงผล การปฏิบัติงานเป็นหลัก	4.90	2.05	1.390	1
1.2 การส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย ลงโทษผู้ ประพฤติผิดตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และจรรยาบรรณด้วยความ ยุติธรรมและชอบธรรม	4.92	2.21	1.226	2
1.3 ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในความถูกต้องเป็น แบบอย่างที่ดีและส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณ วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.91	2.84	0.728	3
2. การบริหารงานบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม				
2.1 เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนด ระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงหรือแนวทางการ บริหารงานในโรงเรียน	4.87	1.87	1.604	1
2.2 เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบ ขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคลได้	4.86	2.53	0.921	2
2.3 การจัดทำแผนงานและมาตรการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งทั้งภายในสถานศึกษาและกับหน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอก	4.86	3.66	0.327	3

ตาราง 24 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	I	D	PN _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
ด้านการบริหารงานบุคคล				
3. การบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส				
3.1 การเปิดเผยผลการประเมินการปฏิบัติงานของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกชั้นตอน สามารถตรวจสอบได้	4.88	2.70	0.807	1
3.2 การแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการ พิจารณาความดีความชอบให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ อย่างทั่วถึง	4.88	3.28	0.487	2
3.3 การจัดทำหลักเกณฑ์ แผนปฏิบัติและขั้นตอน การสรรหา บรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน โปร่งใส	4.90	4.27	0.147	3

จากตาราง 24 ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สามารถเรียงลำดับที่ 1 – 3 ในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ ด้านการบริหารงานบุคคล ลำดับที่ 1 การบริหารงานบุคคลตามหลักคุณธรรม มีระบบการพิจารณาให้ความดีความชอบผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความ ยุติธรรม โดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก การส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย ลงโทษผู้ประพฤติผิด ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและจรรยาบรรณด้วยความยุติธรรมและชอบธรรม ผู้บริหาร สถานศึกษายึดมั่นในความถูกต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาประพฤติปฏิบัติตนตาม มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ลำดับที่ 2 การบริหารงานบุคคลตาม หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงหรือ แนวทางการบริหารงานในโรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงาน เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลได้ การจัดทำแผนงานและมาตรการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทั้งภายใน สถานศึกษาและกับหน่วยงานชุมชน และบุคคลภายนอก ลำดับที่ 3 การบริหารงานบุคคลตามหลัก ความโปร่งใส การเปิดเผยผลการประเมินการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุก ชั้นตอน สามารถตรวจสอบได้ การแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบให้ผู้ ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง การจัดทำหลักเกณฑ์ แผนปฏิบัติและขั้นตอนการสรรหา บรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน โปร่งใส

ตาราง 25 การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น ที่ได้จากดัชนี PNI ผู้วิจัยได้เรียงลำดับประเด็น เพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ด้านการบริหารทั่วไป

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	I	D	PN _I modified	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
ด้านการบริหารทั่วไป				
1. การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า				
1.1 การวางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วประหยัดและคุ้มค่า	4.88	3.21	0.520	1
1.2 การบริหารจัดการอาคารสถานที่ ทรัพยากรและที่ดินที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน	4.88	3.27	0.492	2
1.3 การพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้ประโยชน์สูงสุด	4.90	3.57	0.372	3
2. การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม				
2.1 การส่งเสริมสนับสนุนให้มีเครือข่ายชมรมผู้ปกครองเพื่อเข้าร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	4.88	2.92	0.671	1
2.2 การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ	4.87	3.25	0.498	2
2.3 การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา	4.88	3.85	0.267	3
3. การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบ				
3.1 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.88	3.08	0.584	1

ตาราง 25 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	I	D	PN _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
ด้านการบริหารทั่วไป				
3. การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบ				
3.2 การรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของ สถานศึกษาและจัดทำ ข้อเสนอแนะคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเผยแพร่ต่อสาธารณชน	4.89	3.64	0.343	2
3.3 การวางแผนและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดูแล อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.89	3.78	0.293	3

จากตาราง 25 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สามารถเรียงลำดับที่ 1 – 3 ในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ลำดับที่ 1 การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า การวางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วประหยัด และคุ้มค่า การบริหารจัดการอาคารสถานที่ ทรัพยากรและที่ดินที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการเรียนรู้การสอน การพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ เอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้และใช้ประโยชน์สูงสุด ลำดับที่ 2 การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม การส่งเสริม สนับสนุนให้มีเครือข่ายชมรมผู้ปกครองเพื่อเข้าร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษา การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษา และองค์กรอื่นๆ การประสานงานกับเครือข่าย การศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา ลำดับที่ 3 การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่าย การศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง การรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของ สถานศึกษาและจัดทำ ข้อเสนอแนะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเผยแพร่ต่อสาธารณชน การวางแผนและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

จากผลการศึกษาค่าลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น PNI_{modified} สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่มีความสำคัญและความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 – 3 ในแต่ละด้าน ไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์และนำความต้องการจำเป็นลำดับที่เหลือไปสอดแทรกบางประเด็นในแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 โรงเรียน รวม 11 คน ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าวเป็นสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 3 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4 คน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน จากบทสัมภาษณ์ได้ดังนี้

โรงเรียนสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน จากบทสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1. การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล
 - 1.1 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษาได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน โดยการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และแนวปฏิบัติของทางราชการ

“...จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน โดยการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และแนวปฏิบัติของทางราชการในการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียน จะทำถูกใจไม่ได้ ต้องทำให้ถูกต้องตามแบบแผนทางราชการ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.2 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม พบว่า สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเป็นอย่างเท่าเทียม ตามความจำเป็นและปลอดจากการคอร์รัปชัน

“...สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณเป็นอย่างเท่าเทียม ตามความจำเป็น และกำชับให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ปลอดจากการคอร์รัปชัน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.3 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส พบว่า สถานศึกษาเปิดเผยการใช้จ่ายทั้งรายรับ และรายจ่าย สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้

“...การใช้จ่ายงบประมาณต่างๆ จะต้องมีการเปิดเผยการใช้จ่ายทั้งรายรับ และรายจ่าย ที่สำคัญจะต้องสามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.4 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษามีการจัดการประชุมโดยให้ครู นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติการประจำปี

“...จัดการประชุมโดยให้ครู นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนการปฏิบัติการประจำปี จะต้องมองในมุมความต้องการของครูและนักเรียนเป็นหลัก ในการดำเนินนโยบายต้องถามความเห็นด้วยของครูและนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.5 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลผู้รับผิดชอบด้านการเงิน งบประมาณอย่างชัดเจนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์

“...การแต่งตั้งคณะบุคคลผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณอย่างชัดเจนและมีการจัดทำและดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามแผนปฏิบัติการ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.6 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า พบว่า สถานศึกษามีการพิจารณาความคุ้มค่าของกิจกรรมเพื่อจัดสรรงบประมาณ

“...จัดสรรงบประมาณจะต้องพิจารณาจากประโยชน์หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนว่ามากน้อยเพียงใด และคุ้มค่าไหม บางกิจกรรมใช้งบประมาณจำนวนมาก แต่ผลลัพธ์ที่ออกมาไม่คุ้มค่า ก็จะไม่ทำ ส่วนกิจกรรมบางอย่างถึงแม้จะใช้งบประมาณน้อย แต่เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนและมีประสิทธิภาพ ก็จะพิจารณาเป็นอันดับแรก...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2. การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล

2.1 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษากำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน โดยยึดตามระเบียบของครุสภาตามมาตรฐานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ

“...โรงเรียนได้กำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน โดยยึดตามระเบียบของครุสภาตามมาตรฐานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.2 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหาร เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

“...ผู้บริหารใช้หลักเมตตาธรรม หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหาร โดยเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.3 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส พบว่า สถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นด้วยความโปร่งใสและสามารถเปิดเผยได้

“...ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นด้วยความโปร่งใส สามารถเปิดเผยผลการประเมินให้กับและบุคลากรทางการศึกษาสามารถตรวจสอบได้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.4 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน

“...ให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น และตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.5 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษากำหนดภาระงานให้รับผิดชอบให้แก่ครูและบุคลากรตามความถนัด และความเหมาะสม

“...กำหนดภาระงานให้รับผิดชอบตามความถนัด และเหมาะสม และมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งยอมรับและแก้ไขปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.6 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอน อย่างเต็มความรู้ เต็มความสามารถ เต็มเวลา โดยยึดหลักประสิทธิภาพ อุทิศตนต่อการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นหลัก

“...ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความรู้ เต็มความสามารถ เต็มเวลา โดยยึดหลักประสิทธิภาพ และอุทิศตนต่อการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นหลัก...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3. การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล

3.1 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษายึดระเบียบแบบแผนทางราช กำหนดเป้าหมาย ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน มีการดำเนินการเกี่ยวกับพัสดุโดยให้เป็นไปถูกต้องตามกฎหมาย

“...ยึดระเบียบแบบแผนทางราช กำหนดเป้าหมาย ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน โดยเฉพาะการจัดการอาคารสถานที่จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับระเบียบพัสดุ โดยให้เป็นไปถูกต้องตามกฎหมาย...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.2 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรด้วยหลักการของความอาวุโส การอยู่กันอย่างเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน

“...การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรด้วยหลักการของความอาวุโส การมีความอ่อนน้อมถ่อมตน และการอยู่กันอย่างเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกันถือเป็นสิ่งสำคัญในวัฒนธรรมขององค์กร...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.3 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส พบว่า สถานศึกษาดำเนินการแสดงผลการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษาด้วยการเผยแพร่ต่อสาธารณชนให้รับทราบ และมีระบบการรับฟังความคิดเห็นด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

“...สถานศึกษาดำเนินการแสดงผลการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษาด้วยการเผยแพร่ต่อสาธารณชนให้รับทราบ และเปิดช่องทางการรับฟังความคิดเห็นด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.4 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาแสวงหาความร่วมมือด้านความช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษาจากเครือข่ายการศึกษา

“...ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาร่วมกันวางแผนการบริหารงานเพื่อแสวงหาความร่วมมือด้านความช่วยเหลือ และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.5 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษามอบหมายงานให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง

“...การมอบหมายงานให้แต่ละคนรับผิดชอบโดยครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เมื่อรู้จักหน้าที่ของตนเอง การทำงานจะไม่มีปัญหา ถึงแม้จะมีคนน้อย แต่ถ้ามีแต่คนเก่ง งานที่รับผิดชอบจะประสบความสำเร็จ...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.6 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า พบว่า สถานศึกษายึดประโยชน์ของนักเรียน ครู และสถานศึกษาเป็นหลักและดำเนินการบริหารจัดการอาคาร สถานที่ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

“...การจัดดำเนินการยึดประโยชน์ของนักเรียน ครู และสถานศึกษาเป็นหลัก ถือว่าเป็นความคุ้มค่าอีกรูปแบบหนึ่ง และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาที่เราอาศัยอยู่ โดยเฉพาะการบริหารจัดการอาคาร สถานที่มีอยู่ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4. การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

4.1 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษามีแนวปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“...มีการวางแผนงานวิชาการให้เป็นระบบและชัดเจน ปรับปรุงกฎ ระเบียบ การปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่เสมอ ๆ โดยต้องมีแนวปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.2 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม พบว่า ครูในสถานศึกษาดังมีเมตตาต่อศิษย์ สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน

“...ครูต้องมีคุณธรรม สอนลูกศิษย์ด้วยความรักความเมตตา นอกจากวิชาการแล้วยังต้องสอนด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.3 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส พบว่า สถานศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนให้กับนักเรียนและผู้ปกครองทราบ สามารถตรวจสอบผลคะแนนได้

“...เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน เช่น เกรดแต่ละรายวิชา คะแนนเก็บในรายวิชานั้นๆ เป็นต้น ให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบสามารถตรวจสอบผลคะแนนได้...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 20 พฤศจิกายน, 2566 : สัมภาษณ์)

4.4 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาให้ครูและนักเรียนรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งแผนการปฏิบัติการประจำปี

“...ให้ครูและนักเรียนรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งแผนการปฏิบัติการประจำปี...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.5 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ให้กับครูในการจัดการเรียนการสอน และหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเต็มความรู้ ความสามารถและส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการให้กับนักเรียน

“...การมอบหมายหน้าที่ให้กับครูในการจัดการเรียนการสอน ไม่ทิ้งคาบสอน ครูเวรประจำวันรับผิดชอบหน้าที่ให้ดีที่สุด ครูหัวหน้ากลุ่มสาระดูแลทีมงานในกลุ่มสาระในการจัดทำแผนการสอน การดูแลนักเรียน รับผิดชอบสอนให้เต็มความรู้ ความสามารถ กำกับติดตามการเข้าเรียน รวมทั้งส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการให้กับนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.6 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า พบว่า สถานศึกษาได้นำแนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

“...แนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้นำมาประยุกต์ใช้ในการบูรณาการเพื่อบริหารจัดการสถานศึกษา บูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน....”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 20 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน จากบทสัมภาษณ์ได้ดังนี้

1. การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล

1.1 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษามีคณะกรรมการกำกับดูแลเกี่ยวกับพัสดุ และสินทรัพย์ การจัดซื้อ จัดจ้างต่างๆ ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการและถูกต้องตามกฎหมาย

“...ในการบริหารงบประมาณจะต้องมีคณะกรรมการที่คอยกำกับในการเรื่องเกี่ยวกับพัสดุ และสินทรัพย์ รวมทั้งการจัดซื้อ จัดจ้างต่างๆ ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ที่สำคัญจะต้องถูกต้องตามกฎหมาย...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงบประมาณ, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.2 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม พบว่า สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และปราศจากการคอร์รัปชัน

“...เมื่อเราได้งบประมาณมา จะต้องจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ปราศจากการคอร์รัปชัน...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงบประมาณ, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.3 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส พบว่า สถานศึกษามีการบริหารงบประมาณด้วยความโปร่งใส จัดทำบัญชี ทะเบียนการเงิน และพัสดุให้เป็นปัจจุบัน สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้ตลอดเวลา

“...โลกสังคมปัจจุบันมีการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินได้ง่ายมากขึ้น ดังนั้นการบริหารงบประมาณจะต้องทำให้โปร่งใส รวมทั้งจะต้องจัดทำบัญชี ทะเบียนการเงิน และพัสดุให้เป็นปัจจุบันสามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้ตลอดเวลา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.4 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และร่วมวางแผนงบประมาณ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

“...ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และร่วมวางแผนงบประมาณ รวมทั้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.5 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านการเงินอย่างชัดเจน ใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารมีการติดตามการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ พัสดุ การจัดซื้อ จัดจ้าง

“...แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านการเงินในสถานศึกษาให้ชัดเจน ใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามแผนปฏิบัติการ และผู้บริหารจะต้องมีการติดตามการปฏิบัติงานการบริหารงบประมาณ พัสดุ การจัดซื้อ จัดจ้าง...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงบประมาณ, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.6 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า พบว่า สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดสรรเงินที่ได้มาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

“...งบประมาณที่ได้มาไม่มีทางจัดสรรให้เพียงพอกับกิจกรรม ดังนั้นจึงต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดสรรเงินที่ได้มาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2. การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล

2.1 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษายึดกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการอย่างเคร่งครัด

“...ในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ยึดกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการอย่างเคร่งครัด...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.2 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักคุณธรรม พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแบบอย่างที่ดี วางตัวเป็นกลางและยุติธรรม โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา

“...การอยู่ร่วมกันในสังคม ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแบบอย่างที่ดี เสียสละอดทน วางตัวเป็นกลางและยุติธรรม และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.3 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส พบว่า สถานศึกษาดำเนินการแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเพื่อพิจารณาความดีความชอบให้แก่บุคลากรและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม

“...แจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเพื่อพิจารณาความดีความชอบให้แก่บุคลากร ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างบริสุทธิ์ และยุติธรรม...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.4 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไข และดำเนินการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

“...รับฟังความคิดเห็น และส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไข รวมทั้งดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทั้งภายในสถานศึกษา กับหน่วยงาน ชุมชน รวมทั้งบุคคลภายนอก...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.5 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมบุคลากรปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน

“...ส่งเสริมบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตรงเวลา ด้วยความมุ่งมั่น ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ขยันหมั่นเพียรและอุทิศตนต่อการปฏิบัติงานและรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.6 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง และนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติจริง โดยยึดหลักประสิทธิภาพ

“...ให้บุคลากรได้มีการพัฒนาตนเอง และนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติจริง โดยยึดหลักประสิทธิภาพ...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3. การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล

3.1 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษากำหนดชั้นความลับ มีรหัสการเข้าถึงข้อมูล และบริหารจัดการงานด้านธุรการต้องเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

“...กำหนดให้มีชั้นความลับ มีรหัสการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการตรวจสอบ และงานด้านธุรการจะต้องเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.2 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม พบว่า สถานศึกษาห้ามลงโทษนักเรียน โดยวิธีการที่รุนแรง และจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม

“...มีกฎระเบียบในการห้ามลงโทษนักเรียนโดยวิธีการที่รุนแรง และจัดกิจกรรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.3 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส พบว่า สถานศึกษาดำเนินการ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับนักเรียนให้ประชาชนได้รับทราบ และเปิดเผยแนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียน ทุกขั้นตอน ไม่มีการรับเงินใต้โต๊ะหรือให้สิทธิพิเศษ

“...มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับนักเรียนให้ประชาชนได้รับทราบ และเปิดเผย แนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกขั้นตอน ไม่มีการรับเงินใต้โต๊ะเพื่อให้ได้สิทธิพิเศษ...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.4 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วน ได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกิจกรรมของสถานศึกษาที่ ดำเนินการประสานงานกับ เครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนงานด้านการศึกษาของสถานศึกษา

“...ให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดทั้งชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปีการศึกษา และมีการ ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานด้าน การศึกษาของสถานศึกษา...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.5 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษาพัฒนาระบบ การรับฟังความเห็น และการรับเรื่องร้องทุกข์จากผู้ปกครอง และประชาชนในทุกด้านด้วยเทคโนโลยีที่ ทันสมัย กำกับและติดตามการปฏิบัติงานทั่วไปอย่างเป็นระบบ

“...การวางระบบการรับฟังความเห็น และการรับเรื่องร้องทุกข์จากผู้ปกครอง และ ประชาชนในทุกด้านด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และต้องมีการกำกับและติดตามการปฏิบัติงานทั่วไปอย่างเป็น ระบบและสม่ำเสมอ...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.6 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า พบว่า สถานศึกษาจัดสรรอาคาร สถานที่ ทรัพยากรและที่ดินที่มีอยู่ให้คุ้มค่า ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ และเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ นักเรียน

“...จัดสรรห้องเรียน อาคารสถานที่ ทรัพยากรและที่ดินที่มีอยู่ให้คุ้มค่า ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ เพื่อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4. การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

4.1 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษาดำเนินการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และมีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

“...ครูจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และโรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.2 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม พบว่า สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาด้านวิชาการอย่างเท่าเทียม พัฒนาระบบการเรียนรู้และทำวิจัยในชั้นเรียน

“...พัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาด้านวิชาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ได้พัฒนาระบบการเรียนรู้และทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อมาปรับปรุงพัฒนาระบบการเรียนรู้...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.3 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส พบว่า สถานศึกษาดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร การนิเทศภายใน และจัดนิเทศติดตามเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละปีการศึกษา

“...ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร นิเทศภายใน และจัดนิเทศติดตามเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละปีการศึกษา...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.4 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาสนับสนุนให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียนหรือชุมชนได้มีส่วนร่วมประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

“...สนับสนุนให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียนหรือชุมชนได้มีส่วนร่วมประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หรือตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.5 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

“...จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยใช้หลักกัลยาณมิตรเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน การจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการให้แก่นักเรียน...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.6 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสนับสนุนให้บุคลากรได้ผลิตสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า

“...ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เพื่อความคุ้มค่าของงบประมาณ และส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้ผลิตสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 13 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

โรงเรียนนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน จากบทสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1. การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล

1.1 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษาดำเนินการบริหารงบประมาณให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และตามระเบียบของกฎหมายที่กำหนดไว้

“...บริหารงบประมาณให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้และจัดระบบการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารงบประมาณ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 6 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.2 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม พบว่า สถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม และดำเนินการช่วยเหลือจัดหาเงินทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่มีความประพฤติดี

“...ยึดมั่นในหลักคุณธรรมในการบริหารงบประมาณ จัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม ปลูกฝังความซื่อสัตย์ สุจริต ปลอดจากการคอร์รัปชัน และดำเนินการช่วยเหลือจัดหาเงินทุนการศึกษา มอบให้แก่นักเรียนที่มีความประพฤติดี....”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 6 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.3 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส พบว่า สถานศึกษาดำเนินเบิกจ่ายงบประมาณให้ถูกต้องตามระเบียบ รายงานผลตามแผนบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน โดยมีเอกสารหลักฐานหรือหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้

“...ดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณให้ถูกต้องตามระเบียบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน และสามารถเปิดเผยให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนรับทราบ มีการรายงานผลตามแผนบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน โดยมีเอกสารหลักฐานหรือหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 6 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.4 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และการใช้งบประมาณต่างๆ ในโครงการ และให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

“...เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และการใช้งบประมาณต่างๆ ในโครงการและกิจกรรมของโรงเรียน และให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 6 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.5 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในการตรวจสอบบัญชี ทะเบียนการเงิน และพัสดุอย่างเป็นระบบ

“แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในการตรวจสอบการจัดทำบัญชี ทะเบียนการเงิน และพัสดุอย่างเป็นระบบ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 6 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

1.6 แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า พบว่า สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามโครงการต่าง และดำเนินการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นออกเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานด้านการเงิน

“...ตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามโครงการต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่ามีความคุ้มค่าคุ้มทุนหรือไม่ และลดขั้นตอนการปฏิบัติงานบางอย่างที่ไม่จำเป็นออกเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานด้านการเงิน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 6 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2. การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล

2.1 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษามอบหมายความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรตามความรู้ และความถนัดของแต่ละคน เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ

“...มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรตามความรู้ และความถนัดของแต่ละคน เพื่อให้สามารถแสดงศักยภาพและเกิดประสิทธิภาพให้กับงานที่ได้รับมอบหมาย...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.2 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนควรใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานมาปฏิบัติเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

“...ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานมาใช้โดยเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรม...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 6 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.3 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส พบว่า สถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน แจกแจงเกณฑ์การประเมิน ระดับคะแนน ให้ผู้รับการประเมินได้รับทราบ

“...แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยมีเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน รวมทั้งแจกแจงเกณฑ์การประเมิน ระดับคะแนน ให้ผู้รับการประเมินทราบ...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.4 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และครูได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และบริหารงานโดยยึดหลักประชาธิปไตย

“...เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และครูได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา รวมไปถึงการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยให้ทุกฝ่ายให้ข้อเสนอแนะและร่วมกันแก้ไขปัญหา...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.5 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง รับผิดชอบตามสายงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานอย่างเต็มความสามารถ

“...ให้ครูได้รับการฝึกอบรม ได้พัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อให้ครูทำงานด้วยความรับผิดชอบตามสายงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานอย่างเต็มความสามารถ...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

2.6 แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำความรู้ที่ได้พัฒนาตนเองจากการฝึกอบรมมาปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

“...ส่งเสริมให้ครูได้นำความรู้ที่ได้พัฒนาตนเอง โดยนำความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมมา ปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดและมีการกำกับ ดูแล ติดตามให้บุคลากรทำหน้าที่ได้อย่าง เต็มที่...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3. การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล

3.1 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานอย่างถูกต้อง โดยดำเนินงานทุกชนิดตามระเบียบของทางราชการและถูกต้องตาม กฎหมาย

“...การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอย่างถูกต้องตาม ระเบียบของทางราชการ และดำเนินงานทุกชนิดต้องตามระเบียบของทางราชการและถูกต้องตาม กฎหมาย...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.2 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม พบว่า สถานศึกษาห้ามลงโทษนักเรียน โดยวิธีการที่รุนแรง และจัดกิจกรรมอบรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

“...ห้ามลงโทษนักเรียนโดยวิธีการที่รุนแรงทำการในสิ่งที่เกินกว่าเหตุ โดยการ จัด กิจกรรมอบรมเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.3 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมให้ บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางราชการโดย มีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

“...ให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารทางราชการโดยมีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.4 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาดำเนินการ ประสานงานขอความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายการศึกษาเพื่อสนับสนุนงานด้านการศึกษ สร้าง ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด

“...ขอความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายการศึกษาเพื่อสนับสนุนงานด้าน การศึกษาของโรงเรียนและสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.5 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษาได้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบเพื่อดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น

“...แต่งตั้งผู้รับผิดชอบเพื่อดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัย และให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ตรวจสอบอาคาร สถานที่ หากมีการชำรุด ทรุดโทรม ให้รีบดำเนินการซ่อมแซมทันที เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

3.6 แนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า พบว่า สถานศึกษาพัฒนาระบบงานธุรการให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ระบบเทคโนโลยีมาใช้เพื่อความรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย

“...พัฒนาระบบงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ ใช้ระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการรับส่งหนังสือทางราชการเพื่อความรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4. การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

4.1 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษาดำเนินการหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ด้านวิชาการอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด

“...กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ของคุณภาพของผู้เรียนด้านวิชาการอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ 8 พฤศจิกายน, 2566 : สัมภาษณ์)

4.2 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม พบว่า สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างเท่าเทียมกัน ผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูและนักเรียน ส่งเสริมให้องค์กรยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม

“...สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างเท่าเทียมกัน และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน รวมทั้งผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูและนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรมีความรู้พื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.3 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส พบว่า การดำเนินงานด้านบริหารวิชาการโดยมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

“...บริหารวิชาการด้วยโครงสร้างที่มีความชัดเจน โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.4 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา รวมทั้งการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และร่วมมือกับเครือข่ายสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

“...ส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา รวมทั้งการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการรับฟังความคิดเห็น คำแนะนำ เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน และสร้างแรงจูงใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และร่วมมือกับเครือข่ายสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ 8 พฤศจิกายน, 2566 : สัมภาษณ์)

4.5 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษาดำเนินการกำหนดพันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม คำนึงถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ นิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการให้นักเรียน

“...กำหนดพันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างองค์กรที่แข็งแกร่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด คำนึงถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ มีการนิเทศงานวิชาการ และการจัดการเรียนการสอน ประเมินผลปรับปรุง แก้ไข รวมถึงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการให้นักเรียน...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

4.6 แนวทางการบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า พบว่า สถานศึกษาจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีให้แก่บุคลากร ส่งเสริมบุคลากรให้ผลิตสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

“...จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้แก่บุคลากรเพื่อให้ทันต่อโลกยุคปัจจุบัน เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความประทับใจและมีความพึงพอใจในคุณภาพของการให้บริการต่อองค์กร และส่งเสริมบุคลากรให้ผลิตสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ใช้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด...”

(รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ, 8 พฤศจิกายน 2566 : สัมภาษณ์)

ผลจากการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 มีแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันในรายละเอียดการปฏิบัติเล็กน้อย ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 4 ด้าน 24 แนวทาง ดังนี้

ตาราง 26 แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

การบริหารงานในโรงเรียน	แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
1. การบริหารงบประมาณ	1.1 การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม การจัดการประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการบริหารงบประมาณอย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ มีการควบคุม กำกับในการบริหารการเงิน พัสดุ และสินทรัพย์ การจัดซื้อ จัดจ้าง ตามระเบียบข้อบังคับที่ถูกต้องตามกฎหมาย 1.2 การบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม การจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นอย่างถูกต้องและเป็นธรรม ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม 1.3 การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส การจัดตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งนี้เพื่อป้องกันการทุจริต การจัดทำบัญชีทะเบียนการเงิน และพัสดุให้เป็นปัจจุบัน สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้ทุกเวลา 1.4 การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา เปิดโอกาสและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 1.5 การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ การแต่งตั้งคณะบุคคลผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณ

ตาราง 26 (ต่อ)

การบริหารงานในโรงเรียน	แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล อย่างชัดเจน มีการวางแผนจัดหางบประมาณ และใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ 1.6 การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น ออก เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานด้านการเงิน
2. การบริหารงานบุคคล	2.1 การบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการ การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรตามความรู้ ความเหมาะสม และความถนัดของแต่ละคน 2.2 การบริหารงานบุคคลตามหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านของความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เสียสละ อุดมคติ ขยันหมั่นเพียรฯ วางตัวเป็นกลางและมีเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา 2.3 การบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส การแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากรและมีวิธีการประเมินที่ชัดเจนโปร่งใส เปิดเผยแพร่การประเมินการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้ 2.4 การบริหารงานบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็น คำเสนอแนะ และส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนงานและมาตรการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทั้งภายในสถานศึกษาและกับหน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอก

ตาราง 26 (ต่อ)

การบริหารงานในโรงเรียน	แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
	2.5 การบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ การส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นเต็มความสามารถ ขยันหมั่นเพียรและอุทิศตนต่อการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 2.6 การบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาอุทิศตนต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็ม ความรู้ เต็มความสามารถและเต็มเวลา ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนา ตนเอง ผลงานและนำความรู้มาปฏิบัติจริง
3. การบริหารทั่วไป	3.1 การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม การกำหนดให้มี ขั้นตอนความลับและรหัสการเข้าถึงข้อมูลและวิธีการทราบข้อมูลเพื่อการ ตรวจสอบ การดำเนินงานของสถานศึกษาทุกชนิดต้องเป็นไปตาม ระเบียบที่ทางราชการกำหนด โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานของบุคลากร 3.2 การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม ส่งเสริมให้มีการ จัดกิจกรรมให้แก่บุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อปลูกฝัง จิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม จัดทำข้อกำหนดในการห้ามลงโทษ นักเรียนโดยวิธีการที่รุนแรงและสิ่งที่เกินกว่าเหตุ 3.3 การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส สถานศึกษามีการ เปิดเผยขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกขั้นตอนอย่าง ตรงไปตรงมา มีการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา โดยมีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนและมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา 3.4 การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม ประสานงานกับ เครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือเพื่อ ส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา

ตาราง 26 (ต่อ)

การบริหารงานในโรงเรียน	แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
	เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานด้านต่าง ๆ โดยการร่วมมือวางแผนการบริหารงานการศึกษาระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีการกระจายอำนาจสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติ 3.5 การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบ การวางแผนและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีการวางระบบการรับฟังความคิดเห็นและการรับเรื่องร้องทุกข์ของประชาชนในทุกด้านผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีที่ทันสมัย 3.6 การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า การวางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วประหยัดและคุ้มค่า มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ ทรัพยากรและที่ดินที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า อยู่ในสภาพพร้อมใช้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้ประโยชน์สูงสุด
4. การบริหารวิชาการ	4.1 การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม การกำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน เช่น ระเบียบการวัดและประเมินผลตามระเบียบที่กระทรวงกำหนด เกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระฯ เป็นต้น จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 4.2 การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม การพัฒนาวิชาการและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมในทุกกลุ่มสาระฯ

ตาราง 26 (ต่อ)

การบริหารงานในโรงเรียน	แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
	4.3 การบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส การประชุมวางแผนร่วมกัน เพื่อกำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน เปิดเผยข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างเปิดเผย และสามารถตรวจสอบได้ 4.4 การบริหารวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และแผนการปฏิบัติการประจำปี ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล เสนอความคิดเห็น ประเมินผลการจัดการเรียนรู้หรือตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 4.5 การบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ การจัดทำโครงสร้างการบริหารวิชาการในโรงเรียน ระบุภารกิจ วัตถุประสงค์ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก มีการพัฒนาระบบการนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งประเมินผลปรับปรุงแก้ไขระบบการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ 4.6 การบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า การนำแนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากร เช่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ที่มีอยู่ใช้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

จากการศึกษาและวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้จัดลำดับความสำคัญและความต้องการจำเป็นของประเด็นคำถามแต่ละข้อแล้วนำมาเรียงลำดับ 1 – 4

ตามหลักการบริหารสถานศึกษาและนำประเด็นคำถามไปสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน รวม 11 คน ได้แนวทางที่เหมาะสมในการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผลการประเมินแนวการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ดังแสดงในตาราง

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล						
1.1 การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม						
1.1.1 จัดการประชุมวางแผนร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการบริหาร งบประมาณอย่างถูกต้อง ชัดเจน และ เป็นตามระเบียบแบบแผนของทาง ราชการ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
1.1.2 มีการควบคุม กำกับในการ บริหารการเงิน พัสดุและสินทรัพย์ การจัดซื้อ จัดจ้าง ตามระเบียบ ข้อบังคับที่ถูกต้องตามกฎหมาย	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
1.2 การบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม						
1.2.1 จัดสรรงบประมาณตามความ จำเป็นอย่างถูกต้องและเป็นธรรม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
1.2.2 ส่งเสริมให้บุคลากรใน สถานศึกษาปฏิบัติตนให้ปลอดจาก การทุจริตคอร์รัปชัน และเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวม	4.40	0.89	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.3 การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส						
1.3.1 จัดตั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม และตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งนี้เพื่อป้องกันการทุจริต	4.00	1.00	มาก	4.20	0.84	มาก
1.3.2 จัดทำบัญชี ทะเบียนการเงิน และพัสดุให้เป็นปัจจุบัน สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้ทุกเวลา	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
1.4 การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม						
1.4.1 บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา	4.40	0.89	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
1.4.2 เปิดโอกาสและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.80	1.30	มาก	4.40	0.55	มาก
1.5 การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ						
1.5.1 แต่งตั้งคณะบุคคลผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณอย่างชัดเจน	3.80	1.30	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
1.5.2 การวางแผนจัดหางบประมาณ และใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์	4.40	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
1.6 การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า						
1.6.1 การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.40	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.6.2 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นออก เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานด้านการเงิน	4.40	0.89	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
2. การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล						
2.1 การบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม						
2.1.1 ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.1.2 การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรตามความรู้ ความเหมาะสม และความถนัดของแต่ละคน	4.20	0.84	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
2.2 การบริหารงานบุคคลตามหลักคุณธรรม						
2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านของความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เสียสละ อดทน ขยันหมั่นเพียรฯ วางตัวเป็นกลางและมีเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.89	มาก
2.2.2 ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.20	0.84	มาก	4.40	0.55	มาก
2.3 การบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส						
2.3.1 การแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากรและมีวิธีการประเมินที่ชัดเจนโปร่งใส	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.3.2 เปิดเผยผลการประเมินการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้	4.40	0.89	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
2.4 การบริหารงานบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม						
2.4.1 เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็น คำเสนอแนะ และส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน	4.80	0.89	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2.4.2 ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนงานและมาตรการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทั้งภายในสถานศึกษาและกับหน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอก	4.40	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
2.5 การบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ						
2.5.1 ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น เต็มความสามารถ ขยันหมั่นเพียรและอุทิศตนต่อการปฏิบัติงาน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.5.2 ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.6 การบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า						
2.6.1 ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาอุทิศตนต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความรู้เต็มความสามารถ และเต็มเวลา	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2.6.2 ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง ผลงานและนำความรู้มาปฏิบัติจริง	4.80	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3. การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล						
3.1 การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม						
3.1.1 การกำหนดให้มีชั้นความลับและรหัสการเข้าถึงข้อมูลและวิธีการทราบข้อมูลเพื่อการตรวจสอบ	4.80	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.1.2 การดำเนินงานของสถานศึกษาทุกชนิดต้องเป็นไปตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานของบุคลากร	4.40	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม						
3.2.1 สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมให้แก่บุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2.2 จัดทำข้อกำหนดในการห้ามลงโทษนักเรียนโดยวิธีการที่รุนแรงและสิ่งที่เกินกว่าเหตุ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.3 การบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส						
3.3.1 การเปิดเผยขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกขั้นตอนอย่างตรงไปตรงมา	4.40	0.89	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
3.3.2 การรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาโดยมีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนและมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.4 การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม						
3.4.1 ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.4.2 เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานด้านต่าง ๆ โดยการร่วมมือวางแผนการบริหารงานการศึกษาระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีการกระจายอำนาจสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติ	4.60	0.89	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
3.5 การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบต่อ						
3.5.1 การวางแผนและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.5.2 การวางระบบการรับฟังความคิดเห็นและการรับเรื่องร้องทุกข์ของประชาชนในทุกด้านผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีที่ทันสมัย	4.40	0.89	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
3.6 การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า						
3.6.1 การวางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วประหยัดและคุ้มค่า	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
3.6.2 การบริหารจัดการอาคารสถานที่ ทรัพยากรและที่ดินที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า อยู่ในสภาพพร้อมใช้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้ประโยชน์สูงสุด	4.60	0.89	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล						
4.1 การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม						
4.1.1 กำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน เช่น ระเบียบการวัดและประเมินผลตามระเบียบที่กระทรวงกำหนด เกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระฯ เป็นต้น	4.40	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
4.1.2 จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4.2 การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม						
4.2.1 การพัฒนาวิชาการและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง	4.40	0.89	มาก	4.80	0.55	มากที่สุด
4.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมในทุกกลุ่มสาระฯ	4.40	0.89	มาก	4.20	0.45	มาก
4.3 การบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส						
4.3.1 การประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อกำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3.2 เปิดเผยข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างเปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
4.4 การบริหารวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม						
4.4.1 เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และแผนการปฏิบัติการประจำปี	4.60	0.89	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.4.2 ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล เสนอความคิดเห็น ประเมินผล การจัดการเรียนรู้หรือตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.40	0.89	มาก	4.40	0.55	มาก

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4.5 การบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ						
4.5.1 การจัดทำโครงสร้างการบริหาร วิชาการในโรงเรียน ระบุภารกิจ วัตถุประสงค์และผู้รับผิดชอบอย่าง ชัดเจน โดยยึดประโยชน์ที่จะ เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.5.2 การพัฒนาระบบการนิเทศงาน วิชาการและการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งประเมินผลปรับปรุงแก้ไข ระบบการจัดการเรียนการสอนและ ส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.6 การบริหารวิชาตามหลักความคุ้มค่า						
4.6.1 การนำแนวคิดตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการใน การบริหารจัดการสถานศึกษา	4.60	0.89	มากที่สุด	4.40	0.89	มาก
4.6.2 การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษาในการจัดการเรียน การสอนโดยใช้ทรัพยากร เช่น วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ที่มีอยู่ใช้ อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.40	0.89	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.52	0.71	มากที่สุด	4.59	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 27 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหาร
สถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านความเหมาะสมผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) และด้านความเป็นไปได้ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าโดยรวมมีความเป็นไปได้
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำเสนอ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจาก

มากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 3.82$) การบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.67$) การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.44$) และการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 3.38$)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.89$) การบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.88$) การบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.87$) และการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.86$)

ลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 การบริหารงบประมาณ ($PNI_{\text{modified}} = 0.444$) ลำดับที่ 2 การบริหารงานบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.422$) ลำดับที่ 3 การบริหารทั่วไป ($PNI_{\text{modified}} = 0.327$) และลำดับที่ 4 การบริหารวิชาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.272$)

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สรุปได้ดังนี้

2.1 การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ การจัดการประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการบริหารงบประมาณอย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ มีการควบคุม กำกับในการบริหารการเงิน พัสดุ และสินทรัพย์ การจัดซื้อ จัดจ้าง ตามระเบียบข้อบังคับที่ถูกต้องตามกฎหมาย การจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นอย่างถูกต้องและเป็นธรรม ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การจัดตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งนี้เพื่อป้องกันการทุจริต การจัดทำบัญชีทะเบียนการเงิน และพัสดุให้เป็นปัจจุบัน สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้ตลอดเวลา บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา เปิดโอกาสและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การแต่งตั้งคณะบุคคลผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณอย่างชัดเจน มีการวางแผนจัดหางบประมาณ และใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นออก เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานด้านการเงิน

2.2 การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการการมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรตามความรู้ ความเหมาะสม และ

ความถนัดของแต่ละคน ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านของความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เสียสละ อดทน ขยันหมั่นเพียรฯ วางตัวเป็นกลางและมีเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา การแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากรและมีวิธีการประเมินที่ชัดเจนโปร่งใส เปิดเผยผลการประเมินการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติงานของสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็น คำเสนอแนะ และส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนงาน และมาตรการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทั้งภายในสถานศึกษาและกับหน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอก การส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นเต็มความสามารถขยันหมั่นเพียร และอุทิศตนต่อการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาอุทิศตนต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความรู้ เต็มความสามารถ และเต็มเวลา ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง ผลงานและนำความรู้มาปฏิบัติจริง

2.3 การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดให้มีชั้นความลับและรหัสการเข้าถึงข้อมูลและวิธีการทราบข้อมูลเพื่อการตรวจสอบ การดำเนินงานของสถานศึกษาทุกชนิดต้องเป็นไปตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานของบุคลากร การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมให้แก่บุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัดทำข้อกำหนดในการห้ามลงโทษนักเรียนโดยวิธีการที่รุนแรงและสิ่งที่เกินกว่าเหตุ สถานศึกษามีการเปิดเผยขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกขั้นตอนอย่างตรงไปตรงมา มีการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาโดยมีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานด้านต่าง ๆ โดยการร่วมมือวางแผนการบริหารงานการศึกษาระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีการกระจายอำนาจสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติ การวางแผนและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีการวางระบบการรับฟังความคิดเห็นและการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนในทุกด้านผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีที่ทันสมัย การวางแผนออกแบบระบบงานธุรการ

ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วประหยัดและคุ้มค่า มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ ทรัพยากรและที่ดินที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า อยู่ในสภาพพร้อมใช้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้ประโยชน์สูงสุด

2.4 การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน เช่น ระเบียบการวัดและประเมินผลตามระเบียบที่กระทรวงกำหนด เกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระฯ เป็นต้น จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การพัฒนาวิชาการและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมในทุกกลุ่มสาระฯ การประชุมวางแผนร่วมกัน เพื่อกำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน เปิดเผยข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างเปิดเผย และสามารถตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และแผนการปฏิบัติการประจำปี ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล เสนอความคิดเห็น ประเมินผลการจัดการเรียนรู้หรือตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำโครงสร้างการบริหารวิชาการในโรงเรียน ระบุภารกิจ วัตถุประสงค์ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก มีการพัฒนาระบบการนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งประเมินผลปรับปรุงแก้ไขระบบการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ การนำแนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากร เช่น วัสดุอุปกรณ์

สื่อการเรียนการสอน ที่มีอยู่ใช้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านความเหมาะสมผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นไปได้ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าโดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์นั้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้การดำเนินนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีนโยบายการบริหารงานโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ทำให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการตามนโยบายโดยนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร สิมพันธ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า รายด้านโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชันแก้ว พรหมคำ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า มีบางประเด็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ศิริ พวงศรีเคน (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เมื่อเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารทั่วไป การบริหารบุคคล และการบริหารงบประมาณ

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ นั้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษามากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไป และการบริหารวิชาการ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารยา บุตรพรม (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการศึกษาพบว่า สภาพสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารทั่วไป และการบริหารวิชาการ

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การบริหารงบประมาณ ลำดับที่ 2 บริหารงานบุคคล ลำดับที่ 3 การบริหารทั่วไป และลำดับที่ 4 การบริหารวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ศิริ พวงศรีเคน (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภณัฐ กุมภาว์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 การบริหารงบประมาณ ลำดับที่ 2 การบริหารงานบุคคล ลำดับที่ 3 การบริหารทั่วไป และลำดับที่ 4 การบริหารวิชาการ จากลำดับความต้องการจำเป็น จากการศึกษาพบว่า การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนามากที่สุด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ สามารถเรียงลำดับที่ 1 – 3 ในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณ ลำดับที่ 1 การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า การกำหนดการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรอย่างชัดเจนและเป็นปัจจุบัน การควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อย่างประหยัด สร้างสรรค์ การควบคุม กำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด ลำดับที่ 2

การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส การควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ การควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบการทำงานบัญชี ทะเบียนการเงิน และพัสดุให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน การควบคุม กำกับและดำเนินการเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาให้ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ลำดับที่ 3 การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การกำหนดให้บุคลากรทุกคนที่รับผิดชอบ สามารถรายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบได้ตลอดเวลา การเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2. ผลการศึกษาแนวทางของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งได้จากการศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่มีวิปฏิบัติที่ดี (Best Practice) แล้งจึงนำมาสังเคราะห์เพื่อยกร่างเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 4 ด้าน 24 แนวทาง ซึ่งผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยได้นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาจากการปฏิบัติจริง ประกอบกับผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาในระยะที่ 1 และ 2 มาผนวกกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ศิริ พวงศรีเคน (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และงานวิจัยของ ศุภณัฐ กุมภาว์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่ามีแนวทางทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน 24 แนวทาง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญและความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องทางด้านการบริหารงบประมาณใช้หลักหลักคุณธรรมในจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรม การปลุกจิตสำนึกให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน มีการมอบหมายแต่งตั้งคณะบุคคลผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณอย่างชัดเจน มีการติดตามแผนและผลการใช้จ่ายงบประมาณและโครงการอย่างเข้มงวดและการศึกษากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ คำสั่งทางการเงินให้เข้าใจอย่างถูกต้องตรงกัน และผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลวิจัยในครั้งนี้ไปสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนให้กับคณะครู หรือผู้ปกครองโดยเห็นความสำคัญที่จะต้องปฏิบัติตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนโดยนำเอาข้อมูลมาสรุปผลให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบเพื่อร่วมกันดำเนินการ และนำไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ

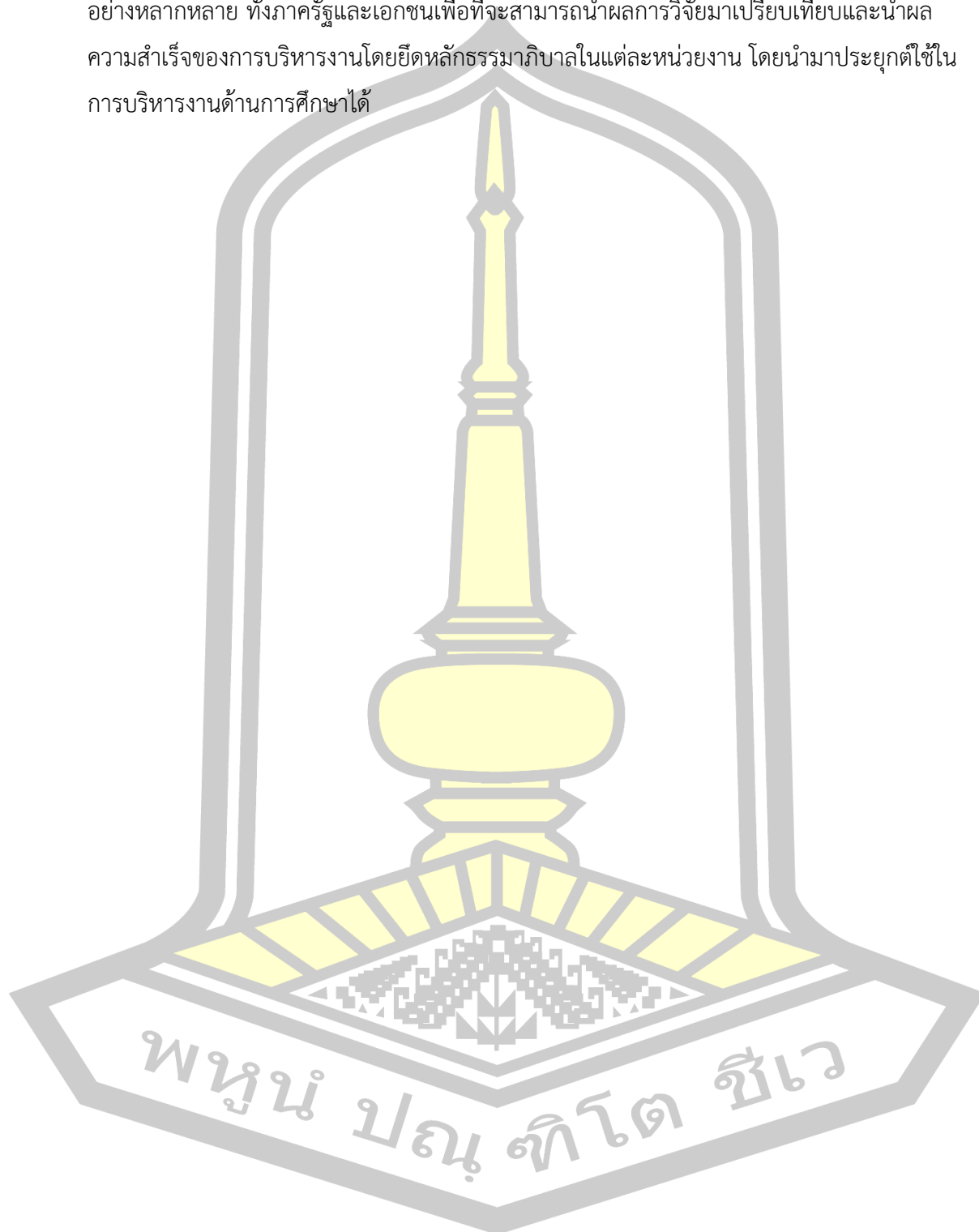
1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถถอดบทเรียนของสถานศึกษาที่มีผลปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้ตรงกับบริบทของสถานศึกษานั้นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

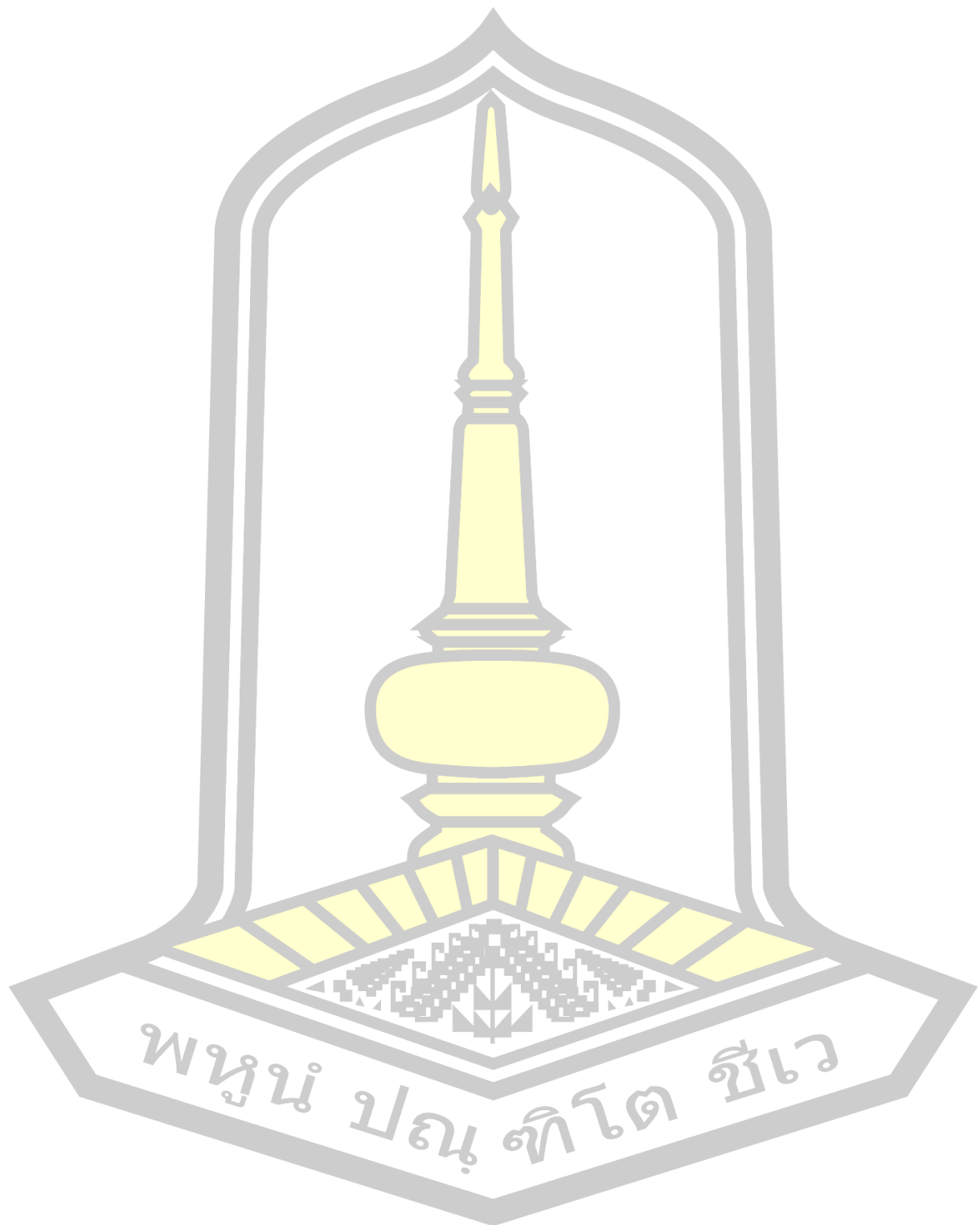
2.1 เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลด้านการบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า เป็นด้านที่มีสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดและมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนา จึงควรวิจัยการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านการบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐได้ตระหนักถึงการบริหารงานด้านงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของการนำแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2.3 ควรมีการส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษา
อย่างหลากหลาย ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อที่จะสามารถนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบและนำผล
ความสำเร็จของการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในแต่ละหน่วยงาน โดยนำมาประยุกต์ใช้ใ
การบริหารงานด้านการศึกษาได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภู่อะเสริฐ. (2554). *การบริหารวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัท ทิปส์ พลัปปลิเคชั่น จำกัด.
- กมลพรรณ พิงด้วง. (2560). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตนครปฐม.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). *การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับกฎหมาย*. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- . (2544). *การบริหารจัดการโรงเรียนทั้งระบบ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2555). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- . (2565). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-2023/>
- เกษม วัฒนชัย. (2546). *ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ชั้นแก้ว พรหมคำ. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). *การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑาทากาญจน์ เก่งกลิจ. (2564). *การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตนครปฐม.

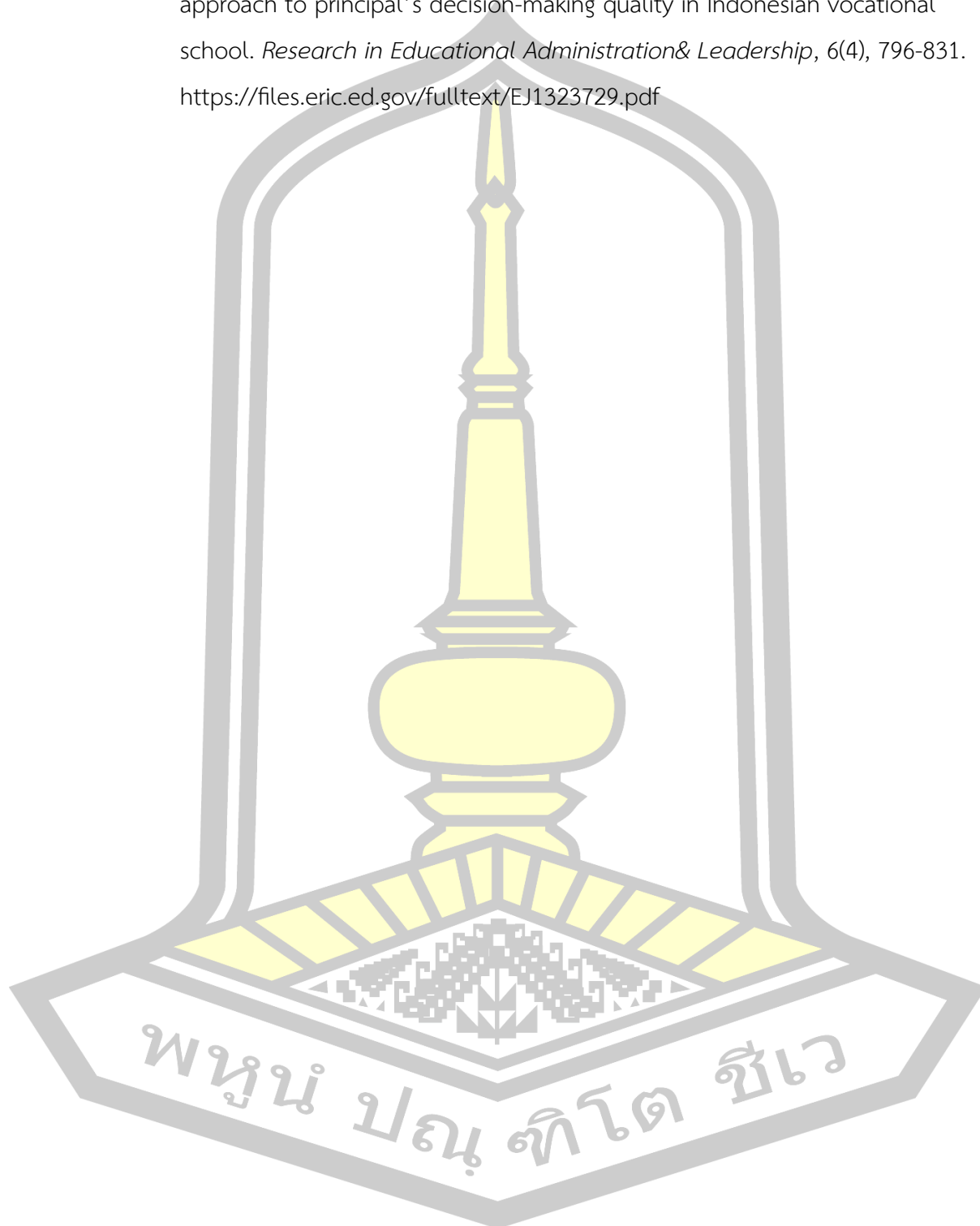
- จำเนียร พลหาญ. (2553). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา*. มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จันทรานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- . (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2545). *ธรรมาภิบาล การบริหาร การปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: น้ำฝน.
- ชนะศักดิ์ ยูบูรณ์. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี*. ใน *การปกครองที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช และคณะ. (2544). *โครงการปฏิรูปด้านระบบบริหารและการเงินทางการศึกษา ภายใต้โครงการนำร่องการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี.
- ชลลดา พิงรำพรรณ. (2553). *การประเมินสมรรถนะของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ของนักศึกษาแขนงวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2561). *หลักธรรมาภิบาล : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทรงพล เจริญคำ. (2562). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา. (2560). *การบริหารกิจการท้องถิ่นที่ดีในประเทศไทย*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุริยสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). *การเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. (2550). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

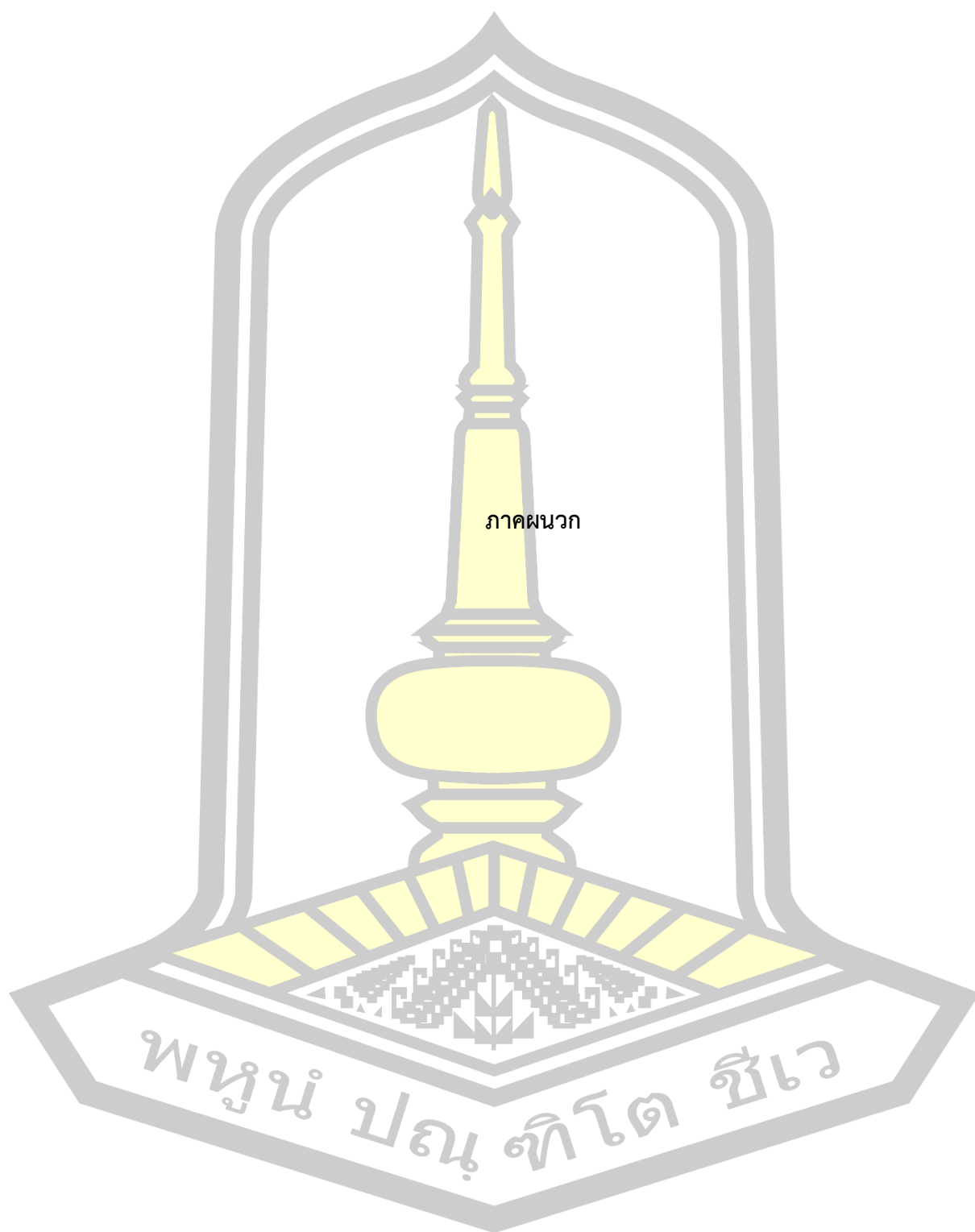
- บ้งอร สิมพันธ์. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปกรณ ปรียากร. (2538). ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพฯ:
สามเจริญพานิช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ประเวศ วะสี. (2548). การจัดการความรู้ : กระบวนการปลดปล่อยมนุษย์สู่ศักยภาพ เสรีภาพและ
ความสุข. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- พงศ์ศิริ พวงศรีเคน. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊ค.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิชย์.
- ลิขิต อีระเวทิน. (2553). การเมืองการปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิภาส ทองสุทธิ. (2551). การบริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพฯ: อินทภาษ.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2532). การพัฒนาชุมชนประยุกต์. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). การบริหาร : หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:
อักษราพัฒนา.
- วิวัฒน์ชัย ศรีจันทร์. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
สำหรับโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชร เวชเชลียง. (2564). ธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตนครปฐม.

- ศุภณัฐ กุมภาว์. (2563). *การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2548). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- . (2552). *ทศวรรษตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- สมาน อัสวภูมิ. (2549). *การบริหารการศึกษาลสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุบลราชธานี: หจก.อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สาตี ประทุมวงศ์. (2560). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุจิต นิमितกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี*. ใน *การปกครองที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2562). *บริหารการศึกษาลู่คุณภาพการศึกษายุคใหม่*. ขอนแก่น: แอนนา.
- สุภาพร สิทธิจันทร์. (2561). *สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ. (2551). *การวิจัยและพัฒนาระบบประเมินภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- สุวิทย์ หนองไผ่. (2556). *การบริหารงานธุรการ : ความหมายของงานธุรการ*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/498752>
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2564). *ธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบทางสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สัมมา รณิธย์. (2560). *หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *การนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ (Strategy Implementation)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2543). *การบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี (good governance)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

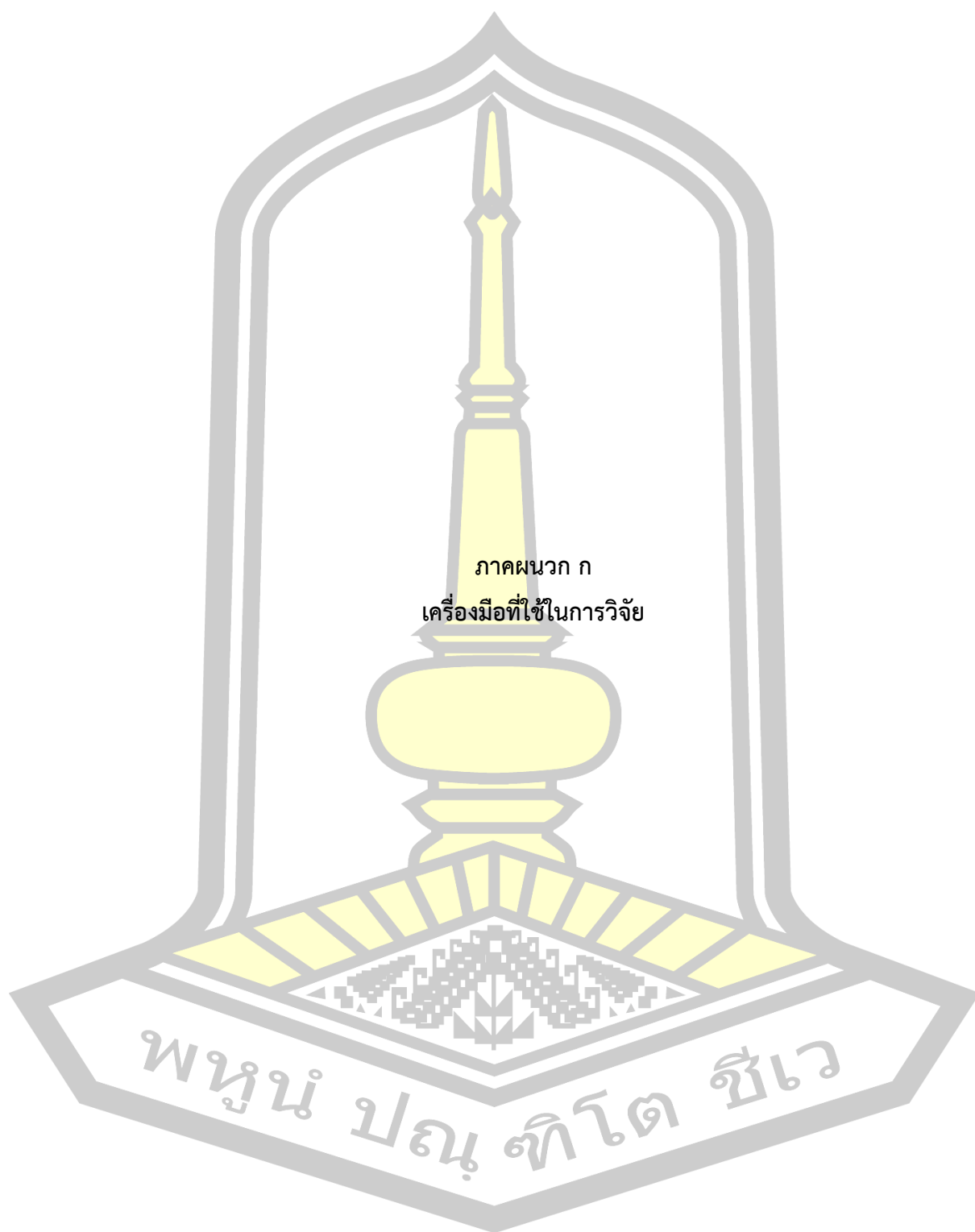
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)*. กรุงเทพฯ ฯ: พรimediaโปรด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. (2565). *รายงานมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.
- . (2565). *ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา 2565*. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.
- สนธยา พลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารยา บุตรพรม. (2559). *การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัจฉริยา วิริยาภิรมย์. (2548). *การบริหารการคลัง และงบประมาณส่วนท้องถิ่น*. นครราชสีมา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เอกชาติ สุขเสน. (2562). *ตัวบ่งชี้ธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นครปฐม.
- เอเจอร์, แชม. (2545). *ธรรมาภิบาล : การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม*. แปลโดย ไชยวัฒน์ คำชู. กรุงเทพฯ: น้ำฝน.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book.
- Ismara, K. Ima., Khurniawan, Arie W., Soeharto., Andayani, Sri., Supriadi, Didi., Prianto, Eko. (2020). Improving the Vocational School Performance through the Good School Governance. *International Education Studies*, 13(5), 57-71. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1254698.pdf>
- Jibola Kadir., Abdullahi Nimota. (2019). Good Governance Issues in Education System and Management of Secondary Schools in Kwara State, Nigeria. *eJournal of Education Policy*, <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1234494.pdf>
- Nafi, Norhazma binti., Kamaluddin, Amrizah. (2019). Good Governance and Integrity: Academic Institution Perspective. *International Journal of Higher Education*, 8(3), 1-12 <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1215678.pdf>
- Stoner, A.F. and Wankel, C. (1986). *Management*. 3rd ed. New Delhi : Prentice-Hill.

Supriadi, D., Usman, H., Jabar, A., & Widyastuti, I. (2021). Good school governance: An approach to principal's decision-making quality in Indonesian vocational school. *Research in Educational Administration & Leadership*, 6(4), 796-831. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1323729.pdf>

ภาคผนวก

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์” ผู้วิจัย นายชญาวัต ส่องรัมย์
นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความสอดคล้องของประเด็นข้อคำถามเพื่อใช้ในแบบสอบถามการพัฒนา
แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ แต่ละข้อว่ามีความถูกต้องเหมาะสม หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ใส่
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็น โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- +1 หมายถึง เห็นด้วย
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามสภาพที่เป็น
จริงมากที่สุด ในการนี้ผู้วิจัยต้องขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ชญาวัต ส่องรัมย์

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชา การบริหารและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พจนัน ปณ

ข้อที่	ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน					
การบริหารวิชาการ					
การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม					
1	โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับนโยบายของเขตพื้นที่ การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ				
2	โรงเรียนมีการกำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน เช่น ระเบียบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร สถานศึกษา เกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระฯ เป็นต้น				
3	โรงเรียนมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินผลงานทางวิชาการของครูอย่าง ชัดเจน				
การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม					
4	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระฯ				
5	โรงเรียนมีการจัดให้มีระบบการทดสอบทาง การศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย โปร่งใส ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียน				
6	โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ ข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้ พัฒนาดตนเองด้านวิชาการอย่างเท่าเทียม และทั่วถึง				
การบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส					
7	โรงเรียนมีการกำหนดแผนและขั้นตอนการ ดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน				

ข้อที่	ข้อความถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
8	โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคัดเลือกหนังสือแบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา				
9	โรงเรียนมีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนให้ นักเรียนหรือผู้ปกครองทราบอย่างเปิดเผย และสามารถตรวจสอบได้				
การบริหารวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม					
10	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนในการวางแผนกำหนดความต้องการและมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา				
11	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการรับรู้ ข้อมูลและเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				
12	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น				
การบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ					
13	โรงเรียนมีการกำหนดให้การบริหารงาน ทุกส่วนยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก				
14	โรงเรียนมีการจัดทำโครงสร้างการบริหาร วิชาการในโรงเรียน ระบุภารกิจ วัตถุประสงค์ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน				

ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
15	โรงเรียนมีการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครูด้านการจัดการเรียนการสอนและจัดการกับผลการปฏิบัติงานที่ไม่มีคุณภาพ				
การบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า					
16	โรงเรียนมีการนำแนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา				
17	โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการครูผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า				
18	โรงเรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนสูงสุด				
การบริหารงบประมาณ					
การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม					
19	โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อบริหารงบประมาณตามข้อตกลงของการปฏิบัติงานที่เขตพื้นที่จัดสรรให้อย่างถูกต้องและชัดเจน				
20	โรงเรียนมีการดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องทางการเงิน ศึกษากฎหมาย กฎข้อบังคับระเบียบปฏิบัติ คำสั่งทางการเงินให้เข้าใจอย่างถูกต้องตรงกัน				
21	โรงเรียนมีการควบคุม กำกับในการบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ การจัดซื้อ จัดจ้าง ที่ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นปัจจุบัน				

ข้อที่	ข้อความถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
การบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม					
22	โรงเรียนมีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในสถานศึกษาอย่างถูกต้อง				
23	โรงเรียนมีการอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรม				
24	โรงเรียนมีการปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน				
การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส					
25	โรงเรียนมีการควบคุม กำกับ และดำเนินการเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาให้ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ				
26	โรงเรียนมีการควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบการทํ้าบัญชี ทะเบียนการเงิน และพัสดุให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน				
27	โรงเรียนมีการควบคุมการจัดซื้อ จัดจ้างอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้				
การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม					
28	โรงเรียนมีการกำหนดให้บุคลากรทุกคนที่รับผิดชอบ สามารถรายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบได้ตลอดเวลา				
29	โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา				
30	โรงเรียนมีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง				

ข้อที่	ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ					
31	โรงเรียนมีการมอบหมายแต่งตั้งคณะบุคคลผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณอย่างชัดเจน				
32	โรงเรียนมีการกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในการบริหารงบประมาณ				
33	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและผลการใช้จ่ายงบประมาณและโครงการอย่างเข้มงวด				
การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า					
34	โรงเรียนมีการกำหนดการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรอย่างชัดเจนและเป็นปัจจุบัน				
35	โรงเรียนมีการควบคุมการจัดซื้อ จัดจ้างวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อย่างประหยัด สร้างสรรค์				
36	โรงเรียนมีการควบคุม กำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด				
การบริหารงานบุคคล					
การบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม					
37	โรงเรียนมีการกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวทางการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนอย่างชัดเจน				
38	โรงเรียนมีการควบคุมดูแลให้การบริหารงานบุคคลสอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ที่กำหนด				

ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
39	โรงเรียนมีการชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา				
การบริหารงานบุคคลตามหลักคุณธรรม					
40	ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในความถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา				
41	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย ลงโทษผู้ประพฤติผิดตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและจรรยาบรรณด้วยความยุติธรรมและชอบธรรม				
42	โรงเรียนมีระบบการพิจารณาให้ความดีความชอบผู้ได้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรม โดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก				
การบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส					
43	โรงเรียนมีการจัดทำหลักเกณฑ์ แผนปฏิบัติ และขั้นตอนการสรรหา บรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน โปร่งใส				
44	โรงเรียนมีการแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง				

ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
45	โรงเรียนมีการเปิดเผยผลการประเมินการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้				
การบริหารงานบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม					
46	โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงหรือแนวทางการบริหารงานในโรงเรียน				
47	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลได้				
48	โรงเรียนมีการจัดทำแผนงานและมาตรการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทั้งภายในสถานศึกษาและกับหน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอก				
การบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ					
49	โรงเรียนมีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน				
50	โรงเรียนมีการประเมินผลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง				
51	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียรอุทิศตนและเสียสละ				

ข้อที่	ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
การบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า					
52	โรงเรียนมีการวิเคราะห์ผลด้านนักเรียนและชุมชน เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการสรรหา คัดเลือกและบรรจุครู				
53	โรงเรียนส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีการอุทิศตนต่อการปฏิบัติงาน ในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ				
54	โรงเรียนมีการควบคุม ติดตามให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติงาน เต็มความรู้ ความสามารถและเต็มเวลา				
การบริหารทั่วไป					
การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม					
55	โรงเรียนมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลงที่ใช้ในการบริหารทั่วไปในโรงเรียนที่ชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ				
56	โรงเรียนมีการกำหนดให้มีชั้นความลับและรหัสการเข้าถึงข้อมูลและวิธีการทราบข้อมูล เพื่อการตรวจสอบได้				
57	โรงเรียนมีการรับนักเรียนโดยปฏิบัติตามระเบียบและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัด ปราศจากการทุจริตและเลือกปฏิบัติ				
การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม					
58	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงเน้นการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและเกิดการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง				

ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
59	โรงเรียนมีการจัดระบบการให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนและประชาชนอย่างทั่วถึง				
60	โรงเรียนมีข้อกำหนดในการห้ามลงโทษนักเรียนโดยการเฆี่ยนตีและการทำกรในสิ่งที่ไม่เหมาะสม				
การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส					
61	โรงเรียนมีการเปิดเผยขั้นตอนและแนวทางการปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกขั้นตอนอย่างตรงไปตรงมา				
62	โรงเรียนมีการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเผยแพร่ต่อสาธารณชน				
63	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์กิจการต่างๆของสถานศึกษาให้เป็นที่รับทราบและเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาผ่านสื่อต่างๆ				
การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม					
64	โรงเรียนมีการประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา				
65	โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีเครือข่ายชมรมผู้ปกครองเพื่อเข้าร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา				

ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
66	โรงเรียนมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษา และองค์กรอื่นๆ				
การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบต่อ					
67	โรงเรียนมีการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาและจัดทำข้อสรุปเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเผยแพร่ต่อสาธารณชน				
68	โรงเรียนให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง				
69	โรงเรียนมีการวางแผนและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน				
การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า					
70	โรงเรียนมีการวางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วประหยัดและคุ้มค่า				
71	โรงเรียนมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ ทรัพยากรและที่ดินที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน				
72	โรงเรียนมีการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้ประโยชน์สูงสุด				

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

.....

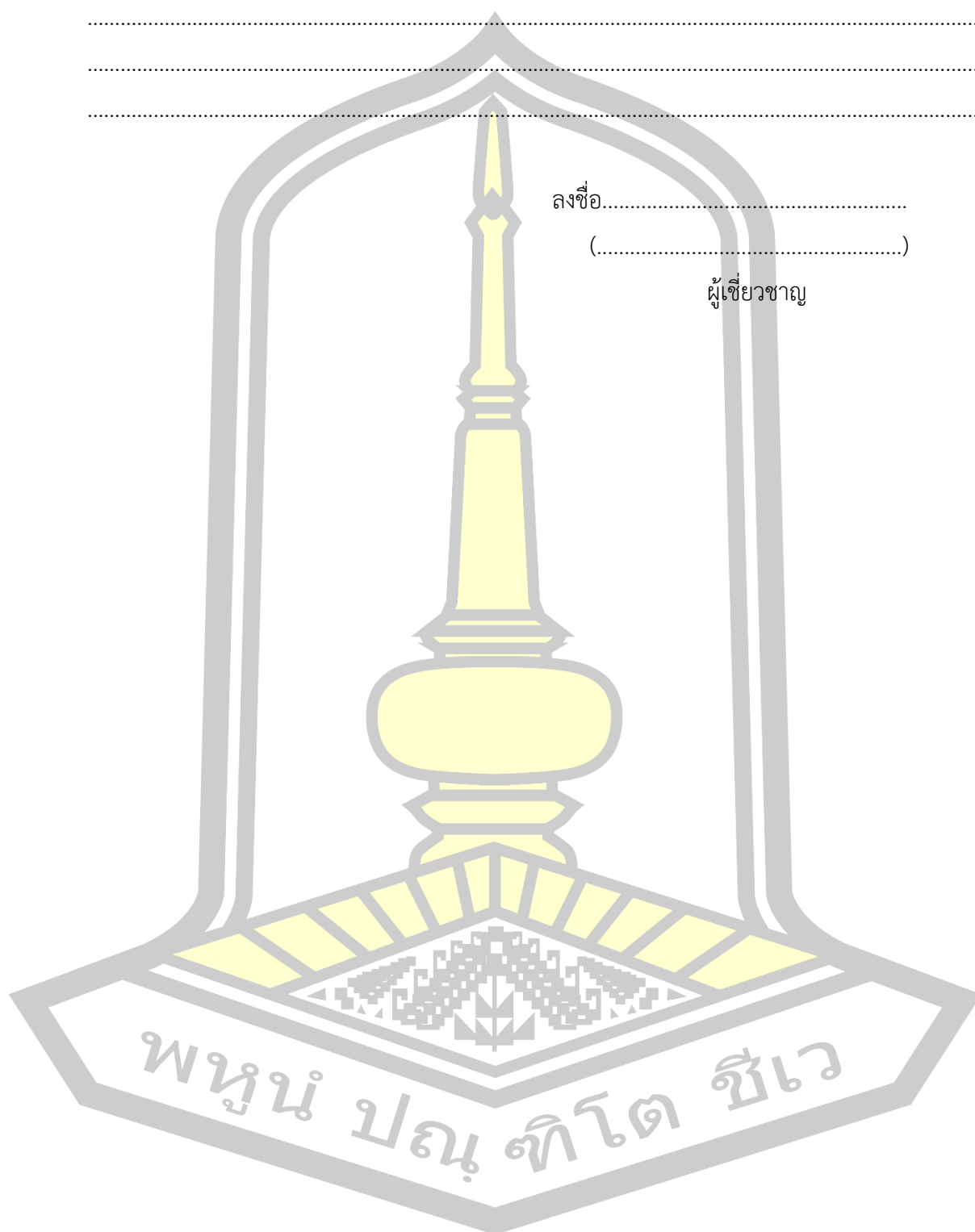
.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. ผู้วิจัยต้องการศึกษา เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ เพื่อจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็นทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 72 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง โดยคำตอบของท่านจะนำไปสรุปผลการวิจัยในลักษณะภาพรวม ไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อตัวท่านหรือผู้อื่นทั้งทางตรง และทางอ้อมแต่ประการใด หากแต่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานในสถานศึกษาของท่าน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

นายชญาวัต สอิ่งรัมย์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ตำแหน่ง () ผู้บริหาร () ครูผู้สอน
2. เพศ () ชาย () หญิง
3. อายุ
 - () ต่ำกว่า 30 ปี
 - () 30 – 40 ปี
 - () 41 – 50 ปี
 - () มากกว่า 51 ปีขึ้นไป
4. ระดับการศึกษา
 - () ระดับปริญญาตรี
 - () ระดับปริญญาโท
 - () ระดับปริญญาเอก
 - () อื่น ๆ
5. ประสบการณ์การทำงาน
 - () 0 – 5 ปี () 6 – 10 ปี
 - () 11 – 15 ปี () 16 ปีขึ้นไป
6. ขนาดสถานศึกษา
 - () โรงเรียนขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 119 คน)
 - () โรงเรียนขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 – 719 คน)
 - () โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720 – 1679 คน)
 - () โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1680 คนขึ้นไป)

พูน ปณ จิต ชีเว

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก ธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
69. โรงเรียนมีการวางแผนและแต่งตั้ง ผู้รับผิดชอบการดูแลอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน										
70. โรงเรียนมีการวางแผนออกแบบ ระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้ มีประสิทธิภาพ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็วประหยัดและคุ้มค่า										
71. โรงเรียนมีการบริหารจัดการอาคาร สถานที่ ทรัพยากรและที่ดินที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน										
72. โรงเรียนมีการพัฒนาอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้เอื้อต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้ประโยชน์ สูงสุด										

**แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best practices) สำหรับการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์**

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นายชญาวัต สอึ้งรัมย์

นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

รุ่น พ.35 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ จิต ชเว

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านให้สัมภาษณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ – นามสกุล
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด
สาขาวิชา
3. ตำแหน่งปัจจุบัน
4. สถานที่ทำงาน

เรื่องที่สัมภาษณ์ แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน

ผู้สัมภาษณ์ นายชญาวัต สอึ้งรัมย์

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เริ่มเวลา.....น. ถึง.....น.

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน

ในฐานะที่โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best practices) ท่านมีแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน ตามประเด็นที่กำหนดให้อย่างไร

1. โรงเรียนของท่านมีแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านการบริหารวิชาการอย่างไร

1.1 การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม

.....
.....
.....

1.2 การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม

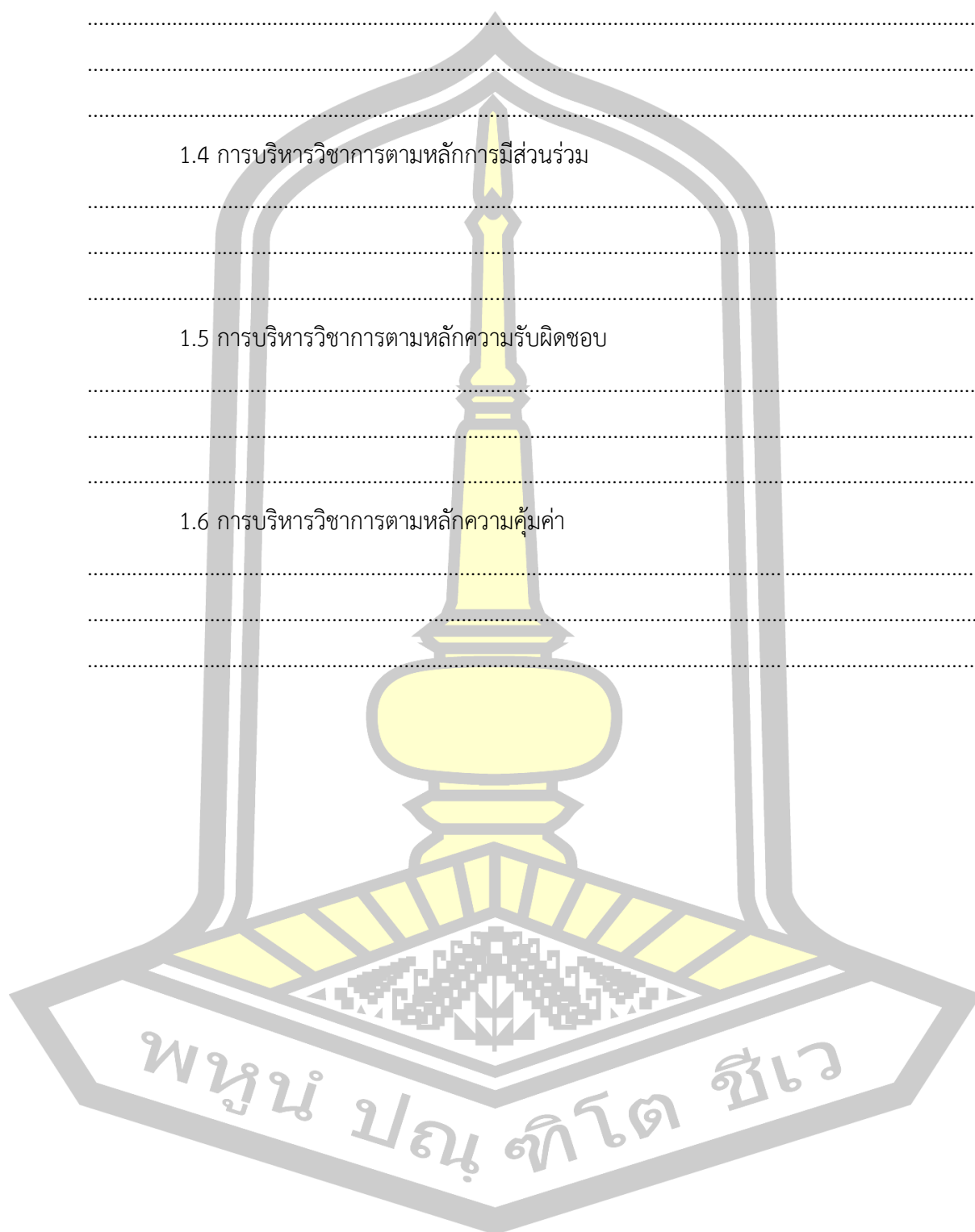
.....
.....
.....

1.3 การบริหารวิชาการตามหลักความโปร่งใส

1.4 การบริหารวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม

1.5 การบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ

1.6 การบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า

2. โรงเรียนของท่านมีแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านการบริหาร
งบประมาณอย่างไร

2.1 การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม

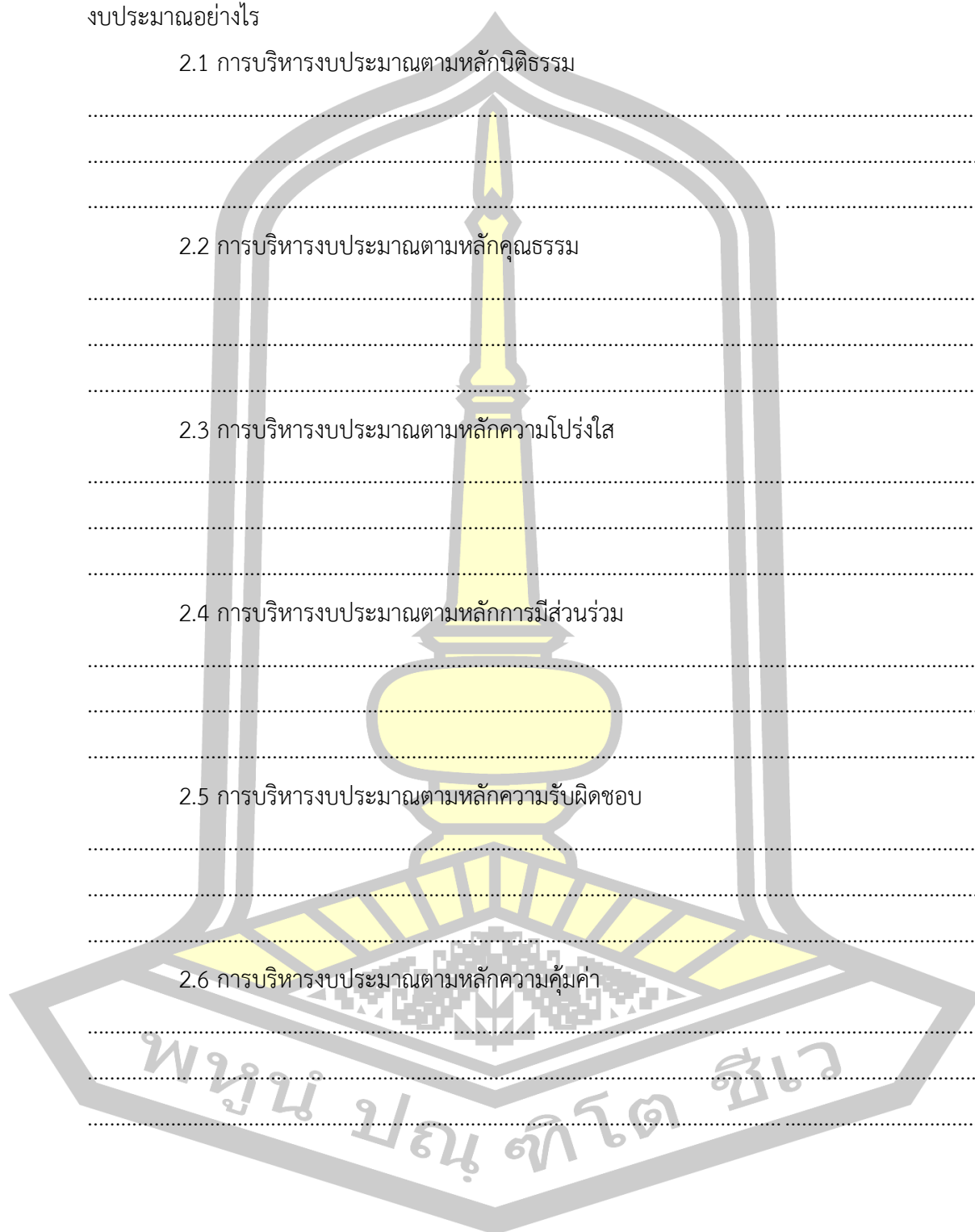
2.2 การบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม

2.3 การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส

2.4 การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม

2.5 การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ

2.6 การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า

3. โรงเรียนของท่านมีแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านการบริหารงานบุคคลอย่างไร

3.1 การบริหารงานบุคคลตามหลักนิติธรรม

.....

.....

.....

3.2 การบริหารงานบุคคลตามหลักคุณธรรม

.....

.....

.....

3.3 การบริหารงานบุคคลตามหลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

3.4 การบริหารงานบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

3.5 การบริหารงานบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ

.....

.....

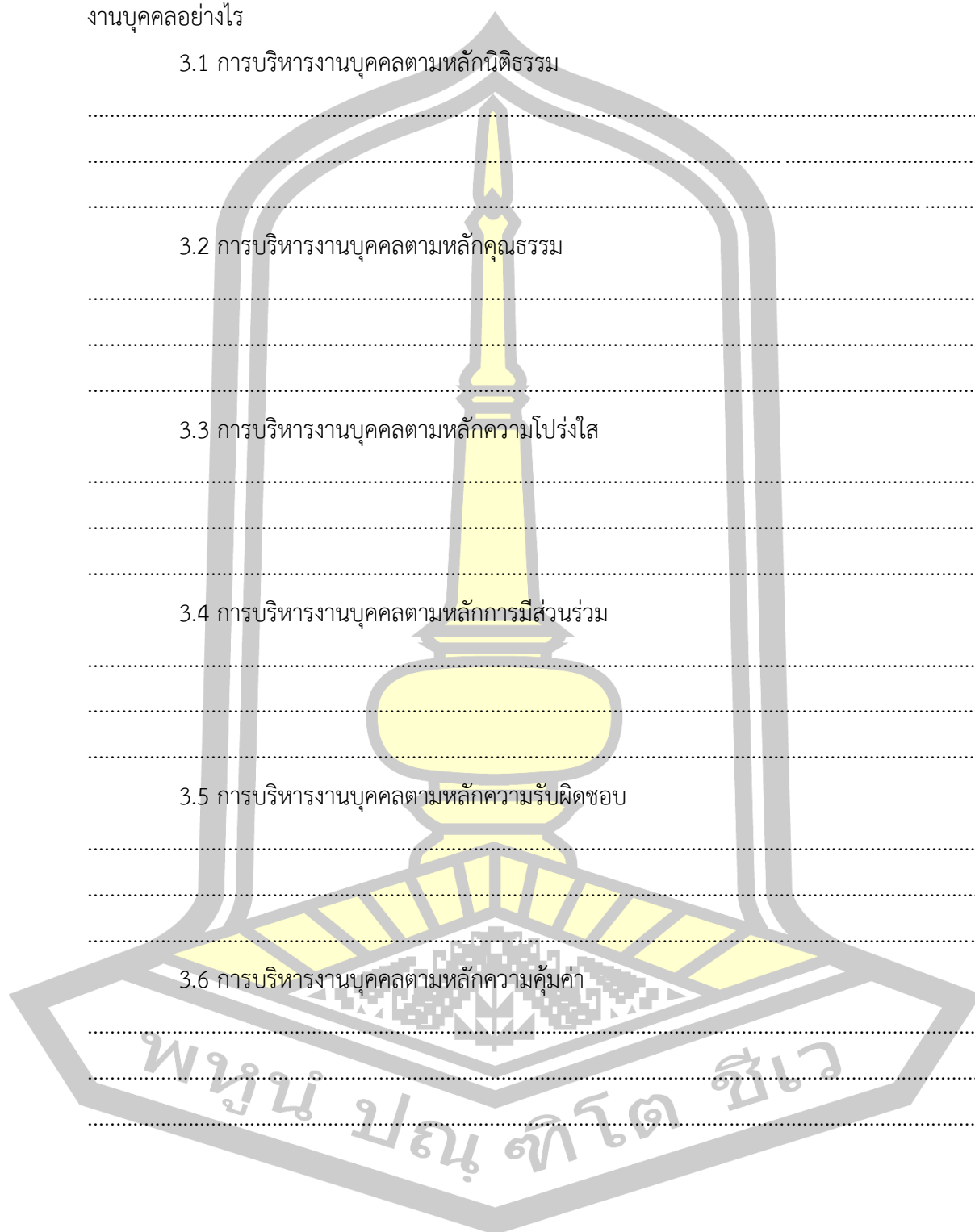
.....

3.6 การบริหารงานบุคคลตามหลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

4. โรงเรียนของท่านมีแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านการบริหารทั่วไปอย่างไร

4.1 การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม

.....

.....

.....

4.2 การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม

.....

.....

.....

4.3 การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

4.4 การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

4.5 การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบ

.....

.....

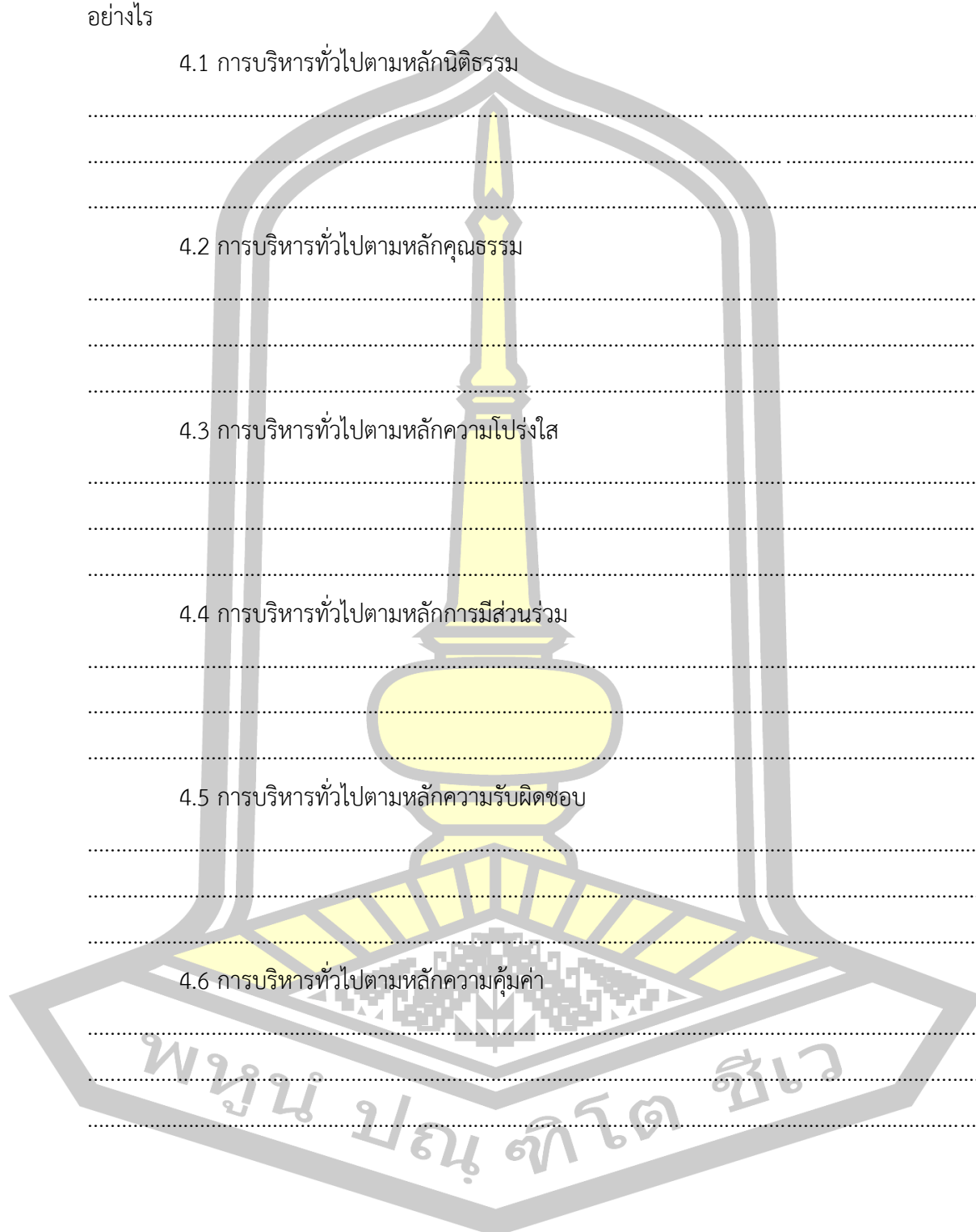
.....

4.6 การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ เป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ผู้วิจัยต้องการศึกษา ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องสำหรับเลือกตอบในแต่ละข้อของแนวทางเพื่อแสดงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยมีรายละเอียดสำหรับความหมายในการตอบแต่ละช่อง ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณในความกรุณา

นายชญาวัต สอิ่งรัมย์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรณ จิตโต ชีเว

[illegible]

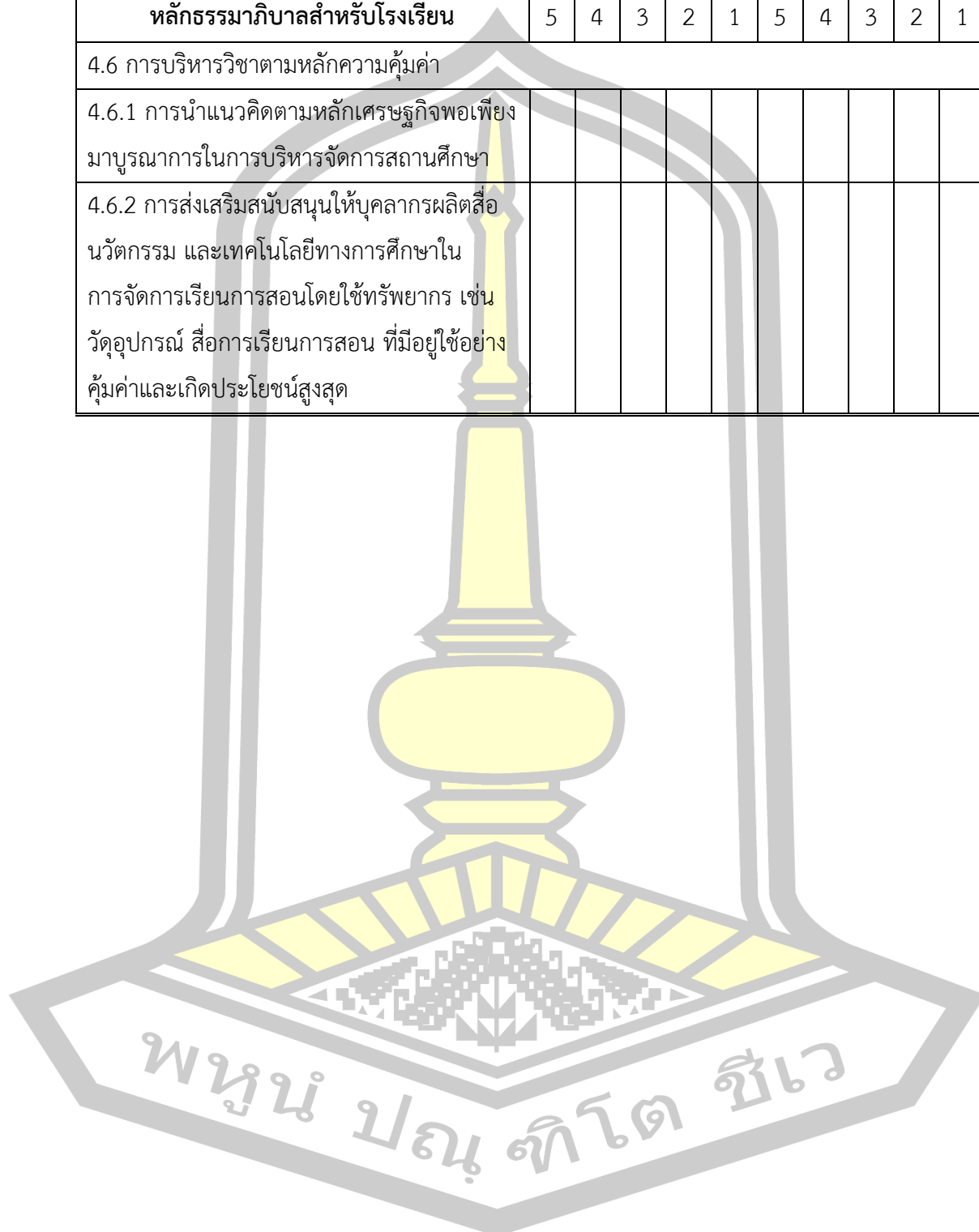
[illegible]

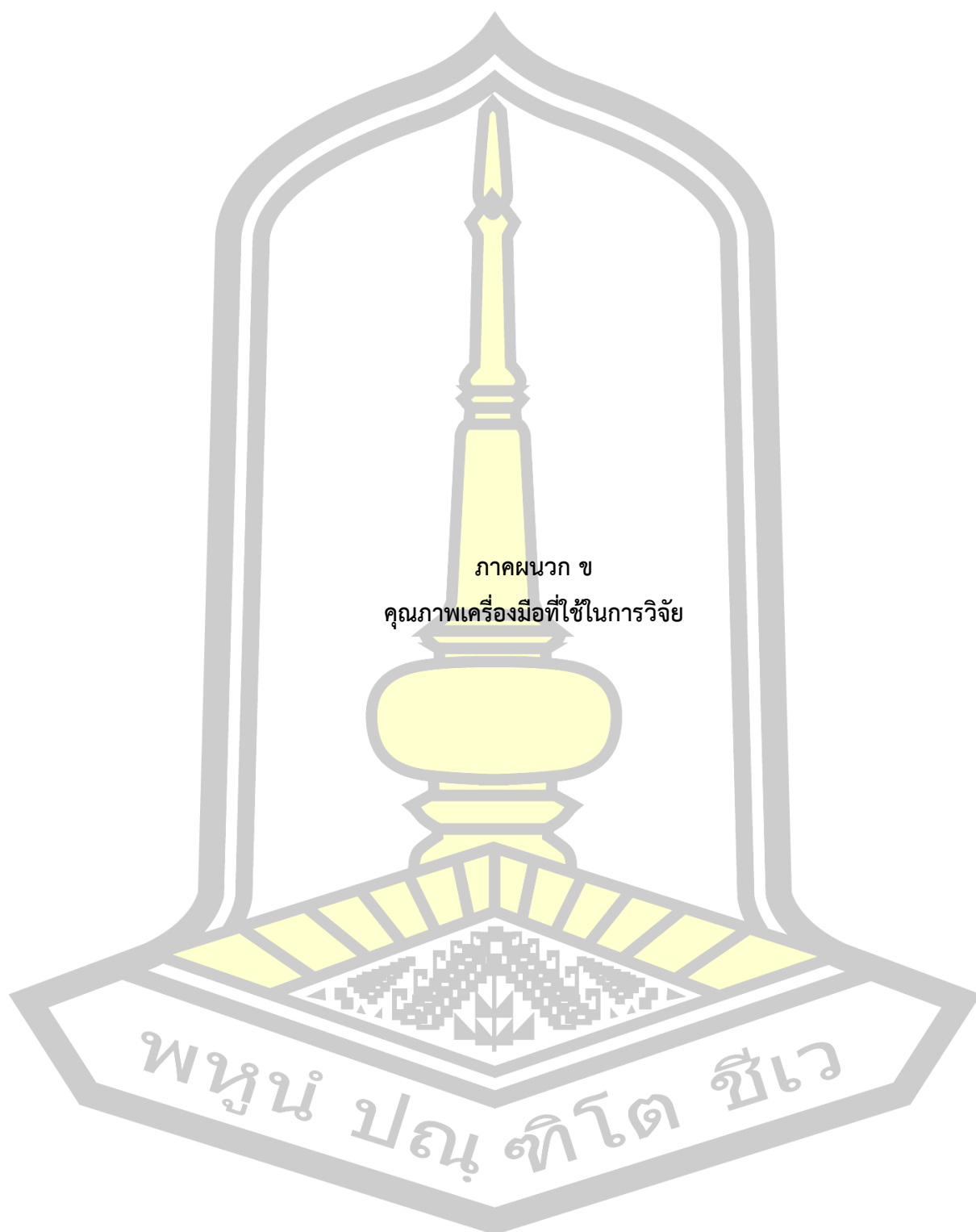
[illegible]

[illegible]

[illegible]

แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึด หลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.6 การบริหารวิชาตามหลักความคุ้มค่า										
4.6.1 การนำแนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการในการบริหารจัดการสถานศึกษา										
4.6.2 การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาใน การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากร เช่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ที่มีอยู่ใช้อย่าง คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด										

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พูน ปณ จิต ชีเว

ตาราง 28 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและ
สภาพที่พึงประสงค์

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	เฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 28 ต่อ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	เฉลี่ย IOC	แปรรูป
	1	2	3	4	5			
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 28 ต่อ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	เฉลี่ย IOC	แปรรูป
	1	2	3	4	5			
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
51	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
52	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
54	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
55	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
56	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
57	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
58	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
59	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
60	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
61	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
62	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
63	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
64	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
65	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
66	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
67	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
68	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
69	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
70	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
71	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
72	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 29 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและ
สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})		ค่าความเชื่อมั่น (α) เมื่อข้อนั้นถูกตัดออก	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1	.726	.665	.992	.988
2	.849	.588	.992	.988
3	.789	.742	.992	.988
4	.863	.766	.992	.988
5	.799	.593	.992	.988
6	.841	.820	.992	.988
7	.895	.709	.992	.988
8	.784	.692	.992	.988
9	.800	.695	.992	.988
10	.795	.775	.992	.988
11	.902	.745	.992	.988
12	.832	.853	.992	.988
13	.838	.681	.992	.988
14	.808	.797	.992	.988
15	.659	.887	.992	.987
16	.916	.735	.992	.988
17	.698	.763	.992	.988
18	.850	.695	.992	.988
19	.666	.654	.992	.988
20	.770	.820	.992	.988
21	.762	.790	.992	.988
22	.695	.611	.992	.988
23	.795	.670	.992	.988

ตาราง 29 (ต่อ)

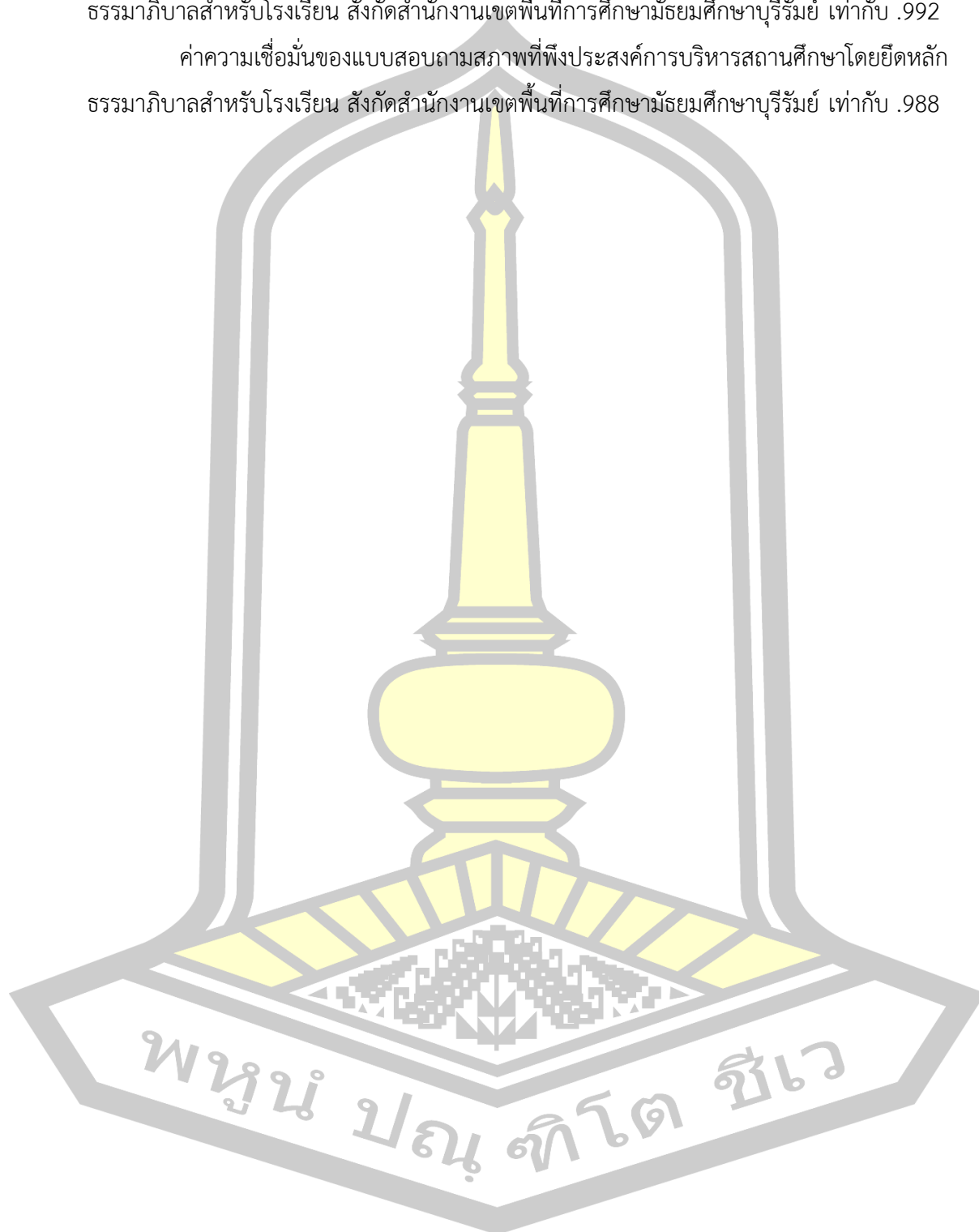
ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})		ค่าความเชื่อมั่น (α) เมื่อข้อนั้นถูกตัดออก	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
24	.728	.753	.992	.988
25	.642	.586	.992	.988
26	.750	.759	.992	.988
27	.760	.646	.992	.988
28	.815	.805	.992	.988
29	.800	.693	.992	.988
30	.875	.663	.992	.988
31	.873	.790	.992	.988
32	.931	.739	.992	.988
33	.726	.705	.992	.988
34	.692	.740	.992	.988
35	.875	.694	.992	.988
36	.813	.736	.992	.988
37	.851	.736	.992	.988
38	.842	.586	.992	.988
39	.760	.767	.992	.988
40	.700	.810	.992	.988
41	.933	.839	.992	.988
42	.791	.662	.992	.988
43	.762	.710	.992	.988
44	.812	.722	.992	.988
45	.805	.682	.992	.988
46	.800	.603	.992	.988
47	.824	.602	.992	.988
48	.812	.713	.992	.988

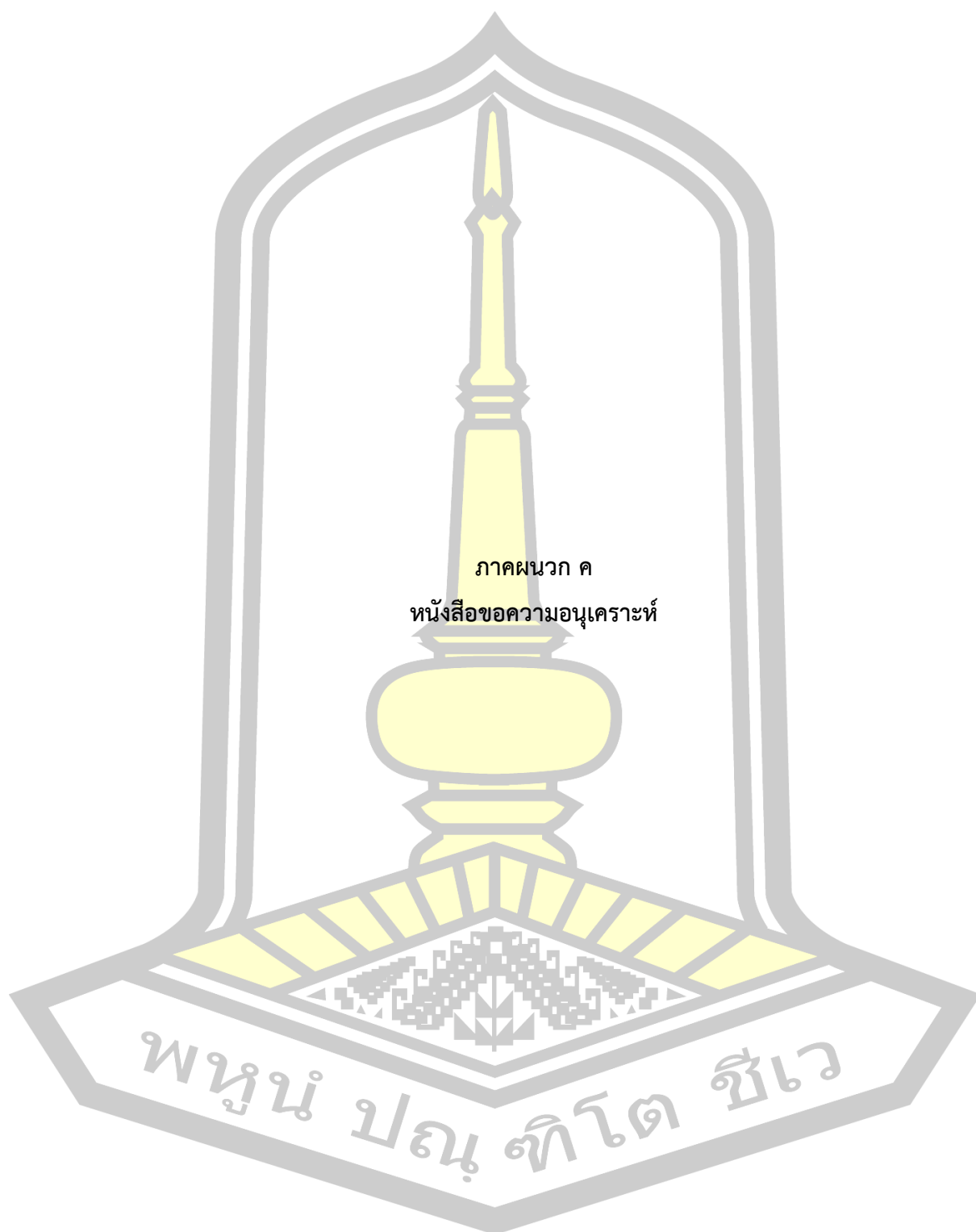
ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})		ค่าความเชื่อมั่น (α) เมื่อข้อนั้นถูกตัดออก	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
49	.828	.599	.992	.988
50	.801	.625	.992	.988
51	.807	.654	.992	.988
52	.735	.837	.992	.988
53	.897	.716	.992	.988
54	.808	.754	.992	.988
55	.898	.861	.992	.988
56	.666	.736	.992	.988
57	.826	.766	.992	.988
58	.845	.750	.992	.988
59	.747	.602	.992	.988
60	.937	.603	.992	.988
61	.772	.602	.992	.988
62	.795	.678	.992	.988
63	.879	.665	.992	.988
64	.652	.761	.992	.988
65	.714	.894	.992	.988
66	.816	.770	.992	.988
67	.699	.933	.992	.987
68	.902	.957	.992	.987
69	.837	.785	.992	.988
70	.844	.831	.992	.988
71	.875	.774	.992	.988
72	.777	.956	.992	.987

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก
 ธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เท่ากับ .992

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก
 ธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เท่ากับ .988

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พูนัน ปณ จิตโต ชีวะ

ที่ อว 0605.5(2)/ว2181

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ตูลย์เมธการ

ด้วย นายชญาวัต สอ้อมรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนี้สัปดาห์หน้าข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บุญ ภิเษก

ที่ อว 0605.5(2)/ว2181

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตครูประจำชั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี ลาภเจริญ

ด้วย นายชญาวัต สอ้อมรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตครูประจำชั้นจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บันทึก

ที่ อว 0605.5(2)/ว2181

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล

ด้วย นายชญาวัต สอั้งรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนี้สัปดาห์หน้าข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บุญ ภิเษก

ที่ อว 0605.5(2)/ว2181

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.จิตพร แปวไธสง

ด้วย นายชญาวัต สอ้งรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเคราะห้จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บุญ ภิเษ

ที่ อว 0605.5(2)/ว2181

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตครูประจำชั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายประภาส สนิทรัมย์

ด้วย นายชญาวัต สอ้อมรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตครูประจำชั้นจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บุญ ภิเษก

ที่ อว 0605.5(2)/ว4292

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ด้วย นายชญาวัต สอ้อมรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายชญาวัต สอ้อมรัมย์ ทำการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บุญ ภิไธย

ที่ อว 0605.5(2)/ว4292

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นายชญาวัต สอึ้งรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายชญาวัต สอึ้งรัมย์ ทำการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0656294553

ที่ อว 0605.5(2)/ว4293

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขออนุมัติโครงการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ด้วย นายชญาวัต สอิ่งรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายชญาวัต สอิ่งรัมย์ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บันทึกลับ

ที่ อว 0605.5(2)/ว4293

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขออนุมัติโครงการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน

ด้วย นายชญาวัต สอั้งรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายชญาวัต สอั้งรัมย์ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บ.ช. บ.น. จ.ก.ไ.ต.

ที่ อว 0605.5(2) /ว4813

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนางรอง

ด้วย นายชญาวัต ส่องรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายชญาวัต ส่องรัมย์ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0656294553

ที่ อว 0605.5(2) /ว4813

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม

ด้วย นายชญาวัต ส่องรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายชญาวัต ส่องรัมย์ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0656294553

ที่ อว 0605.5(2) /ว4813

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตึก

ด้วย นายชญาวัต ส่องรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายชญาวัต ส่องรัมย์ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0656294553

ที่ อว 0605.5(2) /ว4812

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลการปฏิบัติที่ดี เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนางรอง

ด้วย นายชญาวัต สอรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ท่านในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลการปฏิบัติที่ดี เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

ที่ อว 0605.5(2) /ว4812

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลการปฏิบัติที่ดี เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม

ด้วย นายชญาวัต สอึ้งรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุญาติให้นิสิตสัมภาษณ์ท่านในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลการปฏิบัติที่ดี เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสออ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

ที่ อว 0605.5(2) /ว4812

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลการปฏิบัติที่ดี เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตึก

ด้วย นายชญาวัต สอึ้งรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุญาติให้นิสิตสัมภาษณ์ท่านในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลการปฏิบัติที่ดี เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

ที่ อว 0605.5(2)/ว5474

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตขอความเห็นชอบผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายกฤษ ละมุลมอญ

ด้วย นายชญาวัต สอ้อมรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตจากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บันทึก

ที่ อว 0605.5(2)/ว5474

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตขอความเห็นชอบผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายสุตใจ อ่อนฤชา

ด้วย นายชญาวัต สอ้อมรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความเห็นชอบจากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บันทึก

ที่ อว 0605.5(2)/ว5474

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายเฉลิมพงษ์ หงษ์หิรัญ

ด้วย นายชญาวัต สอั้งรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0656294553

ที่ อว 0605.5(2)/ว5474

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตขอความเห็นชอบผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.จรัสศักดิ์ พูนวิเชียร

ด้วย นายชญาวัต สอ้อมรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตจากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บันทึก

ที่ อว 0605.5(2)/ว5474

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตขอความเห็นชอบผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายศุภฤกษ์ พลายงาม

ด้วย นายชญาวัต สอ้อมรัมย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พรวิทย์ จันทร์ศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตจากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

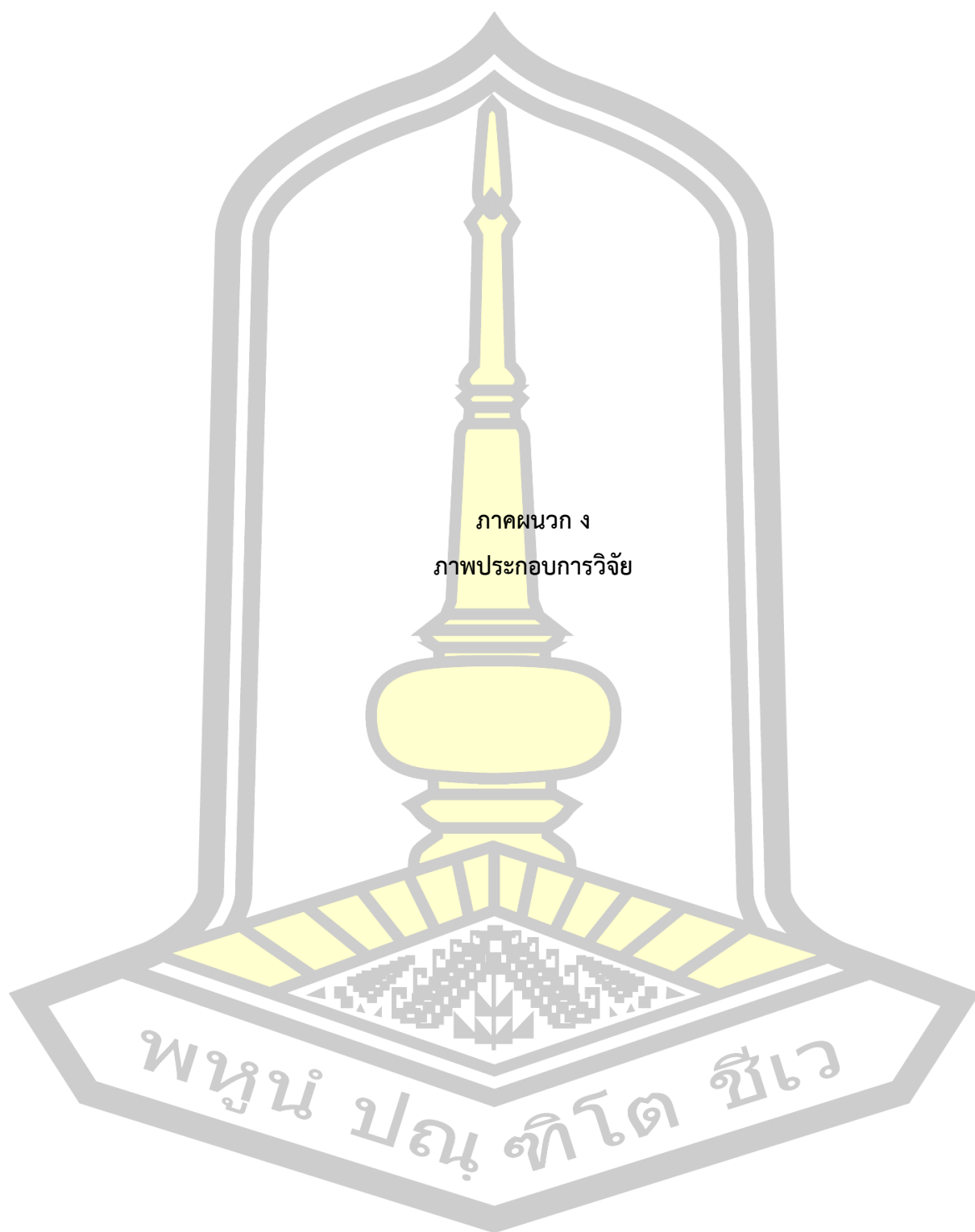
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0656294553

บันทึก

การศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

การศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

โรงเรียนสตึก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

การศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

โรงเรียนนางรอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายชญาวัต สอั้งรัมย์
วันเกิด วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2534
สถานที่เกิด โรงพยาบาลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 162 หมู่ 1 ตำบลบุโพธิ์ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 31130
ตำแหน่งหน้าที่การงาน ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เลขที่ 719 หมู่ 3 ตำบลหนองคู อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 31130
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนลำปลายมาศ
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2558 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 1
สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2567 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ จิโต ชีเว